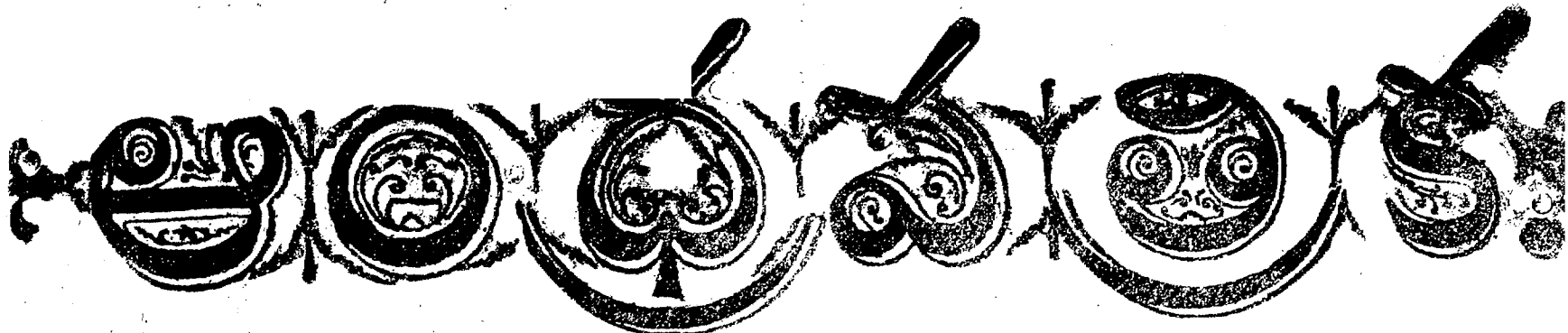

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Register No. M. 1118.

Post Box No 212.

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

31/2/25

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ నెవ్వంబరునెల 18-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ అమావాస్య ౩౦.

No. 142
సంచిక ౧౪౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

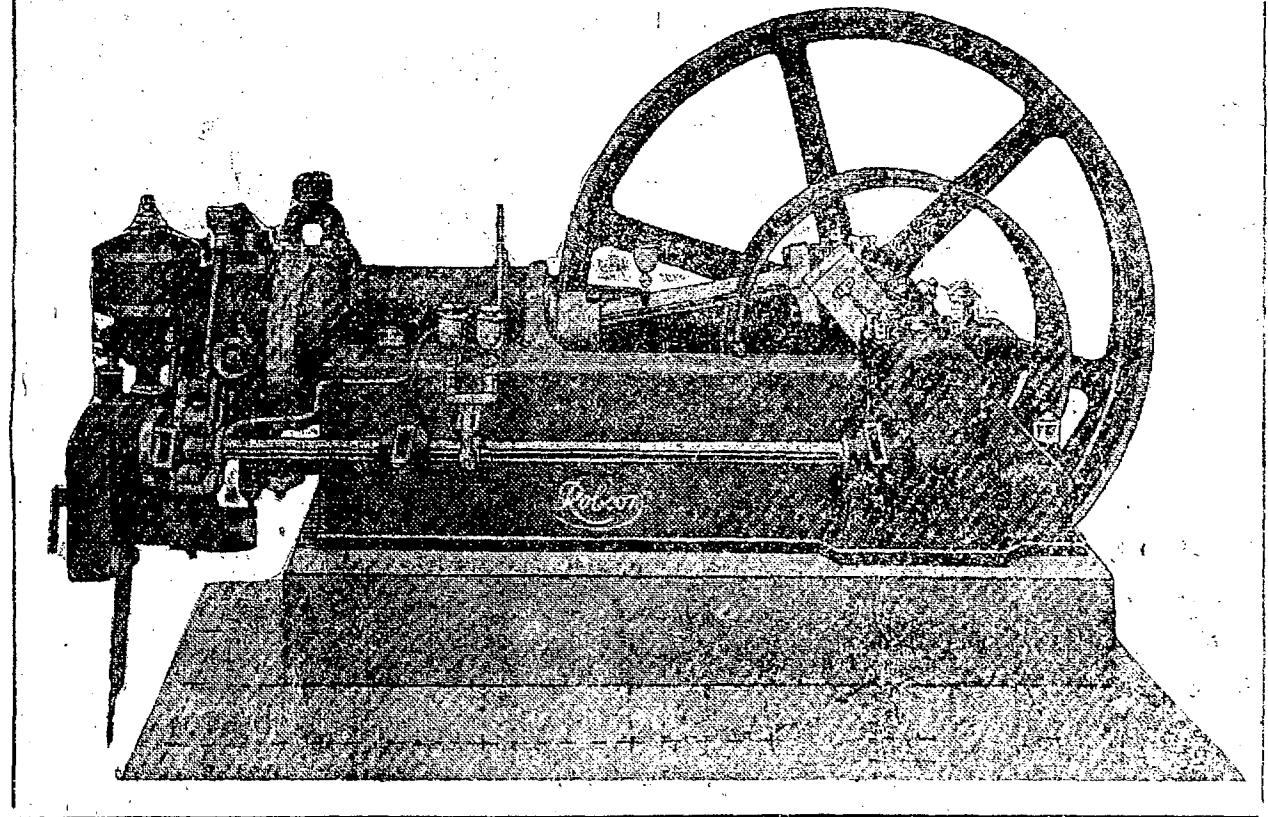
ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

దక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నెక్” లాంగుప్ట్రోక్ న్యూటైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చగును.
వేపరై జరుగు తరుచుగా స్క్రీచ్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊండురు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజంట్లు:—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada

(అన్ని రకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపొందవచ్చును స్టాకుయుంచువారు “రాబ్ నెక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంట్లులకున్నా సోల్ యేజంట్లు)

శ్రీ బాలభారతి గ్రంథనిలయము, చాగల్ మట్టి (కర్నూలుజిల్లా) దత్తమండలము

స్థాపితము) భాషాధారణ! ముఖ్యోద్దేశము!! సరిశ్రమపోషణ!!! (1925)

ఇందు ప్రతిరెండుమాసములకు మత, సాంఘిక, దేశీయ, పౌరాణిక అపరాధపరిశోధన, నవలలు, రసవంతములగు వాటకములు, శ్రేష్ఠతమములగు పద్యకావ్యములు నొకటివంటన ప్రకటింపబడును. చందాదార్లుగా చేరగోరువారు ప్రవేశమును రు 0.8-0 చొప్పున రజీదుపొందవలెను. ప్రతి రెండుమాసములకు వెలువడు గ్రంథము తప్పక తీసుకొనవలయును. ఇతరులకున్న చందాదారులకు నెల తగ్గించి యివ్వబడును. ముందు వెలువడిన గ్రంథములు కొన నక్కరలేదు. వలయునన్నచో తగ్గింపువెలకు వాటినికూడా పంపబడును. చిరునామా మారినవెంటనే మాకు తెలుపవలయును.

ఇందు వెలువడిన గ్రంథములు - ప్రథమగ్రంథము
సువర్ణ కేసరీ కృష్ణ సేన (సాంఘిక నవల)

ఆంధ్రభాషయందు చిత్తరక్షానముకల ప్రతిమానవుడును చదువరిన యదృష్టవశాత్తూ, సువర్ణ కేసరీ కృష్ణ సేనను, కృష్ణ సేనను చంద్రముల్లుడును, పన్నెడి పుష్పాయములును, పడెడిపాట్లును, సమర్థించెడి సాహసకార్యములును, తుట్టుతుడును నున్న కేసరీ కృష్ణ సేనల సమాగమమును, సాంతముగా చదివిన వాగల హృదయ ముప్పొంగి మేను పులకరించి ఆనందభావముల విడువకమానరు. సందర్భానుసారముగా పెక్కు సాంఘిక విషయములు చర్చింపబడినవి వచ్చేవలె! నడువ మొనరిడిన ఆంధ్రమనవరకు విడువన మనునపుట్టుదు. వెల:- చందాదారులకు 0-12-0, ఇతరులకు 1-0-0. పోస్టేజీ వేరు.

ద్వితీయగ్రంథము
కలియుగ దర్పణము (నాటకము)

కలిపాతనిరసము! ఖలవిదారచండకాసనము!! వృద్ధవివాహములు - అతిభాల్య వివాహములు - కలియుగానార్యులనియ్య-యనజన కంటకములనియ్య ప్రదర్శించుటకు "కలియుగ దర్పణమే"! దర్పణము. బాలవితంతువగు సుమతి దుఃఖమును చదివిన నెంతటి రాతిసంకె యొనను కరగక మానరు. ఇందరి పద్యములు రసవంతములు. మోహవారిధిని మునింగిన జనార్దనుడు-ముక్తి మార్గమును చూపును. వ్యభిచారి-విరాగియగును. నీతిబాహ్యుడు-నీతిబోధకుడగును. ఇది దుండ గీడులకు-నమ్మెట్ల వేటు. దుష్టయవ్వన విద్యాగ్రులకు-వివేకభోధిని వేశ్యావృత్తికి దావానలము- చెయ్యెల చదివిమాచిన హృదయము రంజిల్లును. వెల:- చందాదారులకు రు 0-12-0, ఇతరులకు రు 1-0-0, పోస్టేజీ వేరు.

తృతీయగ్రంథము
మనోరమా విజయము (చరిత్రాత్మక నాటకము)

ఇందు మనోరమ తనభర్త కొరకై పడెడి పాట్లును, సాహసములు అత్యద్భుతభయంకరములు. హిందూ దొరగారి దుండగములును, డాక్టరుగారి దయాహృదయమును వర్ణింప నలవికాదు. విరాగియగు భర్తను సంసారమునకు దించిన పతి వ్రతాచరిత్రము. దక్షిణ ఆఫ్రికాయందలి తేయాకుతోటలోని భారతీయ కూలీలు పడు పాట్లు చదువ మిగుల సంతాపకరము. వెల:- చందాదార్లుకు 0-12-0, ఇతరులకు 1-0-0, పోస్టేజీ వేరు.

చతుర్థగ్రంథము మేవాడు పతనము (చరిత్రాత్మక నాటకము)

సుప్రసిద్ధ కవి శేఖరుడగు బాబు ద్వితీయద్రావిడరాము గారి వంగభాషా రూపకానవాదము మాస్పిచే బోషింపబడిన కరుణారసమును గోవింద సింహస్వనిచే నన్నె కెక్కిన షాత్ర రసమును, మహాబత్ ఖానుని పట్టుదలయును చదివెయే తీరవలయును. మొగతో నేనాధిపతియగు హిందూతో ఖానుని పిరికి చేష్టలు చదువ పాఠకుల కడుపుబ్బ నవ్వించును సత్యవతి సమ రోత్సాహమును చదువునపుడు ఎట్టి పిరికివానికైనను షాత్రరస ముప్పొంగును. హృద్యములుగు-పద్యములు అమృతోపములగు నేయములు సాహిత్యభూషిత గద్యములు ప్రదర్శనానుకూలము. అనువాదకులు శ్రీ పాలపర్తి నూర్యనారాయణగారు సుప్రసిద్ధ హిందీ వంగభాషా విశారదులగు శ్రీ జంధ్యాల శివస్వామిశాస్త్రి గారిచే పీఠిక వ్రాయబడినది. చందాదారులకు కాలికోతెండు రు 1-0-0 యితరులకు రు 1-8-0 సాదా ప్రతి రు 1-4-0

వెలువడిన అనుబంధములు
ప్రథమ కుసుమము
గండికోట (గీతము)

ఇది కడపజిల్లా జంబులమడుగు తాలూకాయందలి పెన్నా నదీతీరంబుననున్న యొక దుర్గరాజముయొక్క చరిత్ర అప్పటి వున్న తిప్పిని, యిప్పటి హిందూత్వ చదివిన ప్రతి మైందపు డును కంటతడిపెట్టక మానదు. నేడే తెప్పించి చదువుడు. చందాదార్లకు వుచితము ఇతరులకు రు 0-4-0
వరా:- దీనిని ప్రత్యేకముగా పంపుటకు వీలుండదు గాన యేదేని వొక సాత్తమును తెప్పించుకొన్నచో దానివెంట పంపెదము లేదా రు 0-8-0 చీట్లు పంపించినచో బుక్కు-పోస్టుగా పంపెదము.

ద్వితీయకుసుమము
రత్నా బాయి (సాంఘిక నవల)

గ్రంథకర్త: బూదూరు రామానుజులు రెడ్డిగారు చివ్వూడ
వర్తమానకాలమున ఆడుబిడ్డలు గల తల్లిదండ్రుల నమాంతముగా మ్రొంగివేయుచున్న వరకల్పములగుంట్ల తేటతెల్లముగా చెల్లబడినది. వరకల్పముల వైఖరి- ఆడుబిడ్డలుగలవారి యవధి- వివాహములయందలి విరుద్ధములు- మోహమందలి మోసము, ముద్దులొలుకు చక్కినిచూటలతో నిండియున్నది. ప్రతియింటను ప్రతిచేతను ఉండి తీరవలసిన ఉత్తమాలంకారము. పాఠకుల బరవశమొందించును. వెల స్వల్పము. ఫలమధికము.
వెల:- చందాదార్లకు రు 0-6-0
ఇతరులకు రు 0-8-0

వలయువారు:- యం. రామసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి, వైసిడెంటు, శ్రీ బాలభారత గ్రంథనిలయము చాగల్ మట్టి, కర్నూలుజిల్లా

Powell's Extract of Golden

(4321) పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నేగరోగమునకు
అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది. సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులోనోప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

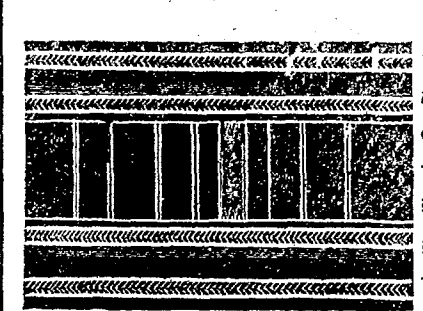
గుణము:- 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే స్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

శీఘ్రమైన వ్యాధికి బుడ్డి సెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0.
దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి సెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0.
సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రపటిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

మర్చిరెన్టు చీరలు

గట్టిచాయ చేతి
మొగ్గలలో రెయూ
రుచేయబడిన చీర
లు, పచ్చనలుపు,
సాధారణ కాపీ
కలర్లలో అమ
కు కలా వరకు
బారరు కొంగుకు
కలావరకు చుట్టు

కంటివేసినట్టి పయోగించుటకు అందరికిని అనుకూలముగా నుండును, వెల తక్కువలో యిప్పటికాలము తరహాగా తయారుచేయబడినది. మీరు తెప్పించుకొని మీకు సమాధానం లేనిచో 3 రోజులలో నాపకుపంపిన మీసామ్మ తిరిగి పంపివేయబడును. పోస్టులతో మా క్యాటలాగు సహితం పంపబడును.

14 రూ యేరంగులలో కాపలకినను 1 కి ధర
12 రూ కలావరు లేకుండా రంగుబారడ 1 కి
పోస్టుచార్జి వేరు వి. పి. గా పంపబడును.

ఎం. వెంకట సుబ్బ శెట్టి,
క్రిక్రిహాల్, బెంగళూరుసిటీ.

నచ్చనిచో! సామ్మవాసకు చేయబడును!
జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యదృష్టగ్రంథము. అక్షులు, కృష్ణులు, భావస్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, అష్టకవర్ణ, సోడకం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, నున్న గు పెక్కుసాంకేయలతో శ్లోకతాత్పర్యముతోడిన ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుబాహుళ్యంగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇమడ్చబడినవి. ఇది యింటికోర్కెతిప్పుడు. వెం 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
గోట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము,
2181 కళింగోట, విశాఖపట్నం.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము.

మావద్ద పలుకముల లోలకులు, దుద్దులు, అంటుపోగులు, చంపనములు, పతకములు, మోపులు, బంగారు మెడవెయినులు, వెయిను అడ్డగట్టి, వెండి కాలు గొలుసులు, మిరియాలగొలుసులు, మొల్లతాడులు, టంబర్లు, కాఫీ నెట్లు మొదలగునవి తయారుగనున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు.

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు.

ప్రొవైటర్లు: ది ఆంధ్రజ్యోతి ల రి మాన్యుఫాక్చరీంగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ.

1597

(4)

బ్రాంచి: 5: చైనాబజార్ రోడ్డు మద్రాసు.

జాగుచేయకుడు!!

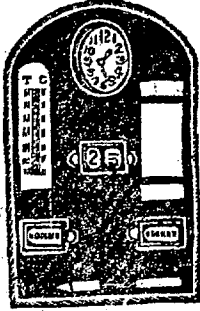
త్వరపడుడు!!

జాగుచేయకుడు!!

క్రాంతసమూహా ఆఫీసు క్యాలండర్ క్లాక్. క్రయం రూ 5-8-0

మాత్రముగా. నూయొక్క స్వంతమునకు జర్మనీదేశమునుండి రప్పించబడియున్నది. యిది చూచుటకు నుండరము గాను. సెల్తామన్ గడియారమునకు సాటిగాను పనిచేయును.

ఈ పటములో కనుపరచియుండు ప్రకారముగా అతి సులభముగా నెల, వారము లేదలను జూపును ఇదియుగాగ జూపక క్లిక్కిరింపక చలవరాతి పలక కాపియింగ్ పెన్సల్ ఒకటి పిటియందు అమర్చబడియున్నది. సూర్యనియొక్క ఉష్ణమును తెలుసుకొనుటకు తర్వామెటర్ అను ఒక యంత్రమును పిటియందు వుంచబడియున్నది.

ఈలాటి గడియారం ఇదివరకు మీరు తెప్పించి యుండరు. ఈ గడియారమును ప్రతిగృహము నందు అవశ్యముగ నుంచవలసినది. ఇది పిటియకు గాని గోడుకుగాని తగిలించవచ్చును.

ఆఫీస్ క్యాలండర్ క్లాక్ 1 కి 5-8-0
18 కారట్ అసల్ రోల్డ్ గోల్డ్ 11 జుయల్స్
చేతిగడియారం 1 కి 12-0-0
సాదా నిక్రోమ్ కేస్ చేతిగడియారం 1 కి 6-0-0

కె. ఎన్. ఆర్. బ్రదర్స్ 164, చైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

జర్మనీ వారి కి మూల వ్యాధి నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచముందు అంతటను వేనకువేలమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ ప్లేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము హడెన్ సా యొక్క టియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండలెట్టి, రాలనట్లు చేయును. మరి యొక తుణుకుగా వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. ధర 1 కి రూ 2-4-0 ప్రత్యేకస్పాటుతో పెద్దనెబడి గలదు. పూర్తిగా తృప్తి లేనిచో వైకము వాపసీయబడును.

నురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజెంట్లు కావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Sheri.

Telegram.—"Special.

AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraganamudy, Post Vissakoderu, Tq. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Coorg:—

Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

తో కామయహర కస్తూరి షాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాబాగా 25 సంల నుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సంలము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయానేట్లు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరను నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (తో కామయహర కస్తూరి షాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారి, ముసలివారు, వారు వీరనసేల సమస్త మానవజాతియందు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశత్రుములు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయొడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్యానకాసము, పల్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్ష్మామియెంబా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక సుగుమును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యొగ్యతాపత్రికలు వేనకువేలు గలవు. ఒకదాని నాతో నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలగుల బుడి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ. 1-8-0. 12 బుడ్లు రూ. 2-18-0. 25 బుడ్లు రూ. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.
ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

15-9-25 మంగళవారము నుండి, 18-9-25 శుక్రవారము వరకు ప్రపంచమునందు జరిగినవిషయములన్నిటి కంపెనీ గొప్పది మరియు గొప్పయోధుడు.

ఎప్పుడు ఓడిపోనట్టి వీరుడు

జాల్ డెమ్ ప్లీ 2 వ వారము రెండుభాగములు

యధుమనందు యెప్పుడును ఓడక, జయముపొందనట్టి వీరుడు 8 డ్ల రైడరు

కూడ చూపబడును. విల్లియం డెస్సాండు, ఎలెక్ సెన్జావిక్ సాహసకార్యములు చూడతగినవి.

క్రాన్ థియేటరులో

12-9-25 శనివారం నుండి, 18-9-25 శుక్రవారము వరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం-30 ని. శని, ఆదివారములందు ప్రత్యేకమాటిని 8 గ. 15 ని. గలదు.

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

ప్రపంచమునందు ప్రేమ రాజ్యముచేయునంతవరకు అను నాటకము

"నర్తకి తారా" తేక

"తారా ది డాన్సర్"

6 బ్రహ్మాండమైన రీల్సుగలవు. యిదిగాక యితర ఆశ్చర్య కరమైన ఫిల్ములు, కామికూడ గలదు.

ధర న ర న ము
జర్మనీ ఎలెక్ట్రిక్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బుతో పంపబడును

జీవకోలెన్సు	రూ. 2 0 0
బుల్ లెన్సు	2 8 0
వెడ్లెన్సు	3 0 0
సాదా స్క్రూచాన్ లెట్	3 0 0
" సెంట్రల్ బిగ్గెలెన్సు	3 8 0
చేతిలాంచరు 1 కి	4 0 0
ప్రత్యేక బాట్లీ 1 కి	9 10 0
ప్రత్యేక బల్బు	5 5 0
అటోసిగార్ లెటు 1 కి	1 12 0
సాదా సిగార్ లెటు 1 కి	0 12 0

1803

ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ప్రత్యేకము
లక్ష్మీ వర్తకశాల
తపాలు పెట్టె నెం. 85. మద్రాసు.

మా న స్థాల్లా సినిమాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అణాలు)

వెలసలభము! (పోస్టుఖర్చులప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్దము, అరుచి, ఆపుంతులు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, నేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

బర్రాటంధుల స్థితిగతులు

శ్రీయుత నారాయణరావుగారితో సంభాషణము

(మా ప్రతినిధియొద్దనుండి)

దేశవాద, సెప్టెంబరు 12:— బర్రాటంధుల నిర్మాణ సంస్థలను, కార్మికుల యభివృద్ధి కృషిసంస్థలను స్థాపించి, శ్రీయుత ఆచార్యుని నారాయణరావు ఎమ్. ఏ., ఎమ్.ఎల్.సి. గారి కృషి వల్ల వచ్చినపుడు వారిని కలిసికొని బర్రాటంధుల స్థితి గతులను గురించి చర్చించి యుంటిని. ముఖ్యపురకు జరిగిన సంభాషణను నిచ్చట వ్రాస్తూ వివరించెదను.

ప్రతినిధి:— బర్రాటంధుల జనసంఖ్యయెంత? మన దేశము నుండి ఏయే ప్రాంతములవారు బర్రాటంధులను వచ్చారు? అక్కడ మన వారలవలెను వృత్తు లేవి?

నారాయణరావుగారు:— 1922 వ సంవత్సరపు జనాభా ప్రకారము బర్రాటంధుల జనసంఖ్య 1,32,12,192. ఇందు 5,76,000 మంది భారతీయులు, వీరిలో లక్షాదేబదివేలకు పైగా మనయంత్రులును, ఒకలక్షకు పైగా చీనావారును నున్నారు. చెన్నరాజధాని, బెంగాలు, సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి విశేషముగా బర్రాటంధుల వచ్చుచున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో, ఒరిస్సా, పంజాబు, బొంబాయి రాష్ట్రములవారు కలరు. బెంగాలీలును, దాక్షిణాత్యులును సర్కారువారి యుద్యోగములను వశముచేసి కొనిరి. మహమ్మదీయులు వర్తకమును స్వాధీనము చేసికొనిరి. దాక్షిణాత్యులలో కొందలు తాత్కాలికముగ వ్యవసాయపు కూలీలని చేసినను కొద్దిపాటి ద్రవ్యము చేరుటతోనే, భూమిని కవులుకు దీసికొని, ఒక చిన్న ఇల్లు కట్టుకొని, పశువులను సంపాదించుకొని, గుంతులుగ మారుచున్నారు. మొట్టమొదట మన యంత్రులు బర్రాటంధుల పాలకులగవోయి తమ కీర్తిని స్థిరముగ స్థాపించుకొనిరి. కాని, మనవారు రానురాను తమ యున్నత స్థానమునుండి జారి కార్మిక వృత్తియందు మాత్ర మిపుడు కనపడుచున్నారు. నూటి కే యిద్దరో యుద్యోగీయులుగ నుండిన యుండవచ్చును. హిందూదేశమునుండి నలసరావు వారిలో నునలెనిమిది వరకు స్థానికతలో మరెవరు లేరని యాధిక శిష్యులున్నారు.

ప్రతి:— దీనికి మీరు కారణమేమిగా తలచెదరు?

నారాయణరావుగారు:— ఆంధ్ర సంఘము నందంతగా విద్యార్థికులు లేరు. ఉన్న కొద్దిమందియైనను తమ పనిపాటలలో ముగియి చున్నారు. సాంఘికాభివృద్ధి దాని యంతట దిగి వెరవేరునదికాదు. దీనిని యభ్యున్నాగా వదిలి యూరూకొన్న యెడల ప్రతిభలు వేసి కొనపొవును. క్రమముగ నభివృద్ధి యొప్పుడు ను మానవుని ప్రయత్నము చేతనే జరుగవలయును. బర్రాటంధుల మన యంత్ర సంఘము కాల ప్రవాహమున బడి యొక్కడికో కొట్టుకొనిపోవుచున్నది. ఈ యనిశ్చితమును, గమ్యస్థానము లేనట్టియు పద్ధతివలన అనేకానేకములు తప్పి మన సంఘము క్రష్టమగుచున్నది. అడుగులేకుండ గట్టబడిన గోడవలె నొక విపరీతపు సంఘము బయలు దేరుచున్నది. ఈ సంఘమున కులాభిమానము సహితము పనిచేయ లేక పోవుచున్నది. ప్రస్తుతము నేనీ విషయములను చర్చింప దలచుకొనలేదు.

ప్రతి:— పోనిండు; మీరు కార్మికుల యభివృద్ధి కృషి సంస్థలనుండిగదా. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన వ్యవహారములనే మీరు తెలుపవచ్చును. బర్రాటంధుల మన కార్మికుల లక్ష్యన బలయునుగదా? ఇది నిశ్చయమేనా?

నారాయణరావుగారు:— ఈయప్పు నిశ్చయముగా వియ్యపు మర్లయందు పనిచేయువారికిగలదు. ఈ మధ్యను బర్రాటంధుల సంఖ్యయందు నేనడిగిన యొక ప్రశ్నను సమాధానమిచ్చుచు సగటున కొక్కొక్కనికి మారురూపాయల అప్పు ఉండవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. కూలిమేస్త్రులు మన దేశమునుండి మన ఘృణను దీసికొనిపోవునపుడు వారి ప్రయాణపు ఖర్చులనును, భోజనపు ఖర్చులనును, చిన్న చిన్న యప్పులనును తీర్చుకొనుటకును, అగ్రహారము సంతయులకు భరించి, చివర కాయెత్తము నప్పుగా గట్టుచున్నారు. మేస్త్రీపరముగా గాక యెవరో కొందరు స్వతంత్రముగా బోవువారున్నను వీరూరు నెలలలో తీర్చుపద్ధతిని గూఢాంగుకు పావుటా వడ్డిచొప్పున అప్పుచేసి బయలుదేరుచున్నారు. బర్రాటంధుల “ఇండెస్ట్రీల పద్ధతి” అనగా ఇంతకాలము పనిచేయుటకు ఖరారుగానా వ్రాసి పనిచేయు పద్ధతిలేదు. లేకపోయినను, నిప్పటి పద్ధతిపై దాని కన్నను అధ్యాన్నముగ నున్నది. ఇండెస్ట్రీల పద్ధతిలో ఒక కాలనిర్ణయ మున్నది.

ఇక్కడ నట్టి నిర్ణయ మేమియులేదు. అందువలన కార్మికుడు స్వాతంత్ర్యహీనుడగుచున్నాడు. అప్పు పుచ్చుకొన్నవా డాయప్పు తీరువరకు నిర్బంధముగా పనిచేయవలసినదే. అప్పుతీరుటయే కష్టము. తీరి నప్పటికి కూలిమేస్త్రీ తన స్వాధీనమునందే కార్మికుని నుండు నిమిత్తమే తిరిగి యప్పించుచుండును. సింహళము, మారిషస్సు, ఫిజీ, మలాకారాష్ట్రములలో వలెనే బర్రాటంధులను కార్మికుని ప్రయాణపు ఖర్చు లన్నిటిని యజమానలే భరించు నేర్పాటు పుట్టవలయును.

ప్రతి:— స్త్రీ మరులలో మూడవతరగతి ప్రయాణికుల సౌకర్యము లనుకూలములేనా?

నారాయణరావుగారు:— ఒక్కొక్క సమయమున రంగూను కొరమాండులు రేవులమధ్య తిరుగు స్త్రీ మరులలో మూడువేలకు పైగా జనులుండురు. అప్పుడు వీరియవస్థను మీరే యూహించుకొనగలరు. పాశ్చాత్యదేశముల స్త్రీమరులలో మూడవతరగతివారికి సహ ఒక్కొక్కరి కొక్కొక్క ప్రక్క యేర్పాటు చేయబడి యుండును. దీనిపైన పరుండవచ్చును. కూర్చుండవచ్చును. క్రిందను సామాను బెట్టు కొనవచ్చును. ఇక్కడి స్త్రీమరులలో అట్టి యేర్పాటేమియు లేదు. మనుష్యులును వారిసామానులును కుప్పలుకుప్పలుగా పడియుండురు. ఒకమూలచెత్త. ఇంకొక ప్రక్క అసహ్యకరములను పదార్థములు. కడలుటకైన ఫలముండదు. ఇంకను క్రిందిస్థలమున గూరుచుండువారి కభ్యుచెప్పనక్కరలేదు. వర్షము కురిసినయెడల బయటకువచ్చుటకైనను వీలుండదు. ఈవ్యవహార మిట్లుండగా, రంగూనునంటి చొటనే టిక్కెట్టును కొనుటకై ప్రయాణికులు పడుకొన్నవలను మాదిరితనవలయును. ఒక్కలూయిస్త్రీలు జట్టిదగ్గర తప్ప మిగిలినవోట్ల బాటసారులు తలదాచుకొనుటకైనను వీలులేదు. ఎండకు మాడుచు, వానకు తడియుచు, బాటసారులు తిప్పలుపడుచు, ఇట్టి సౌకర్యములుగల మూడవతరగతి స్థలము కేపు కడచిన పడేండ్లలో రూపాయకు రూపాయ చొప్పున పెరిగినది. అది గాక, రంగూనునుండి బయలుదేరు ప్రతివానియొద్దను డివలెవ్ మెంటు బ్రట్టువారు రెండురూపాయలు పుచ్చుకొనుచున్నారు. పోర్టుబ్రట్టువారు, మూటను బెట్టుకొనినందునకై కొంతసామగ్గును పనులుచేయుచున్నారు. తుదకు ధర్మసత్రములో నుండినందునకు సహ యక్కడివారు కొంత సామగ్గును పుచ్చుకొనుచుండినట్లు చెప్పకొనుచున్నారు. ఈ విధముగ స్త్రీమరులలో యెక్కినది మొదలు దిగువరకు బాటసారులు చాల శ్రమపడుచున్నారు. కొరమాండులు రేవులలో దిగువారియొద్ద ఒడ్డుచేరుటకై పడవకేపునకై మనిషికి అర్థరూపాయ చొప్పున పనులుచేయుదురు. చివర కిమునుపులు తమ యూరుచేరి ఓడ దిగునపుడును దిగినతరువాత పడవలో పడుకొన్నవలను మాడవలయును. స్త్రీమరులప్రక్కగా చేపలపడవలు నిలుచును. అల్లుల కొట్టుకొనుటచేత పడవకూడ క్రిందకును మీదికిని పడుచుండును. ఓడ మనుష్యులు బాటసారుల రెండు చేతులును బట్టి క్రింది పడవలో వేయుదురు. ఒక్కొక్కసారి పడవ అందక ప్రాకులను బట్టుకొని వ్రేలాడవలసి వచ్చును. ఏదియోవిధమున పడవలో పడినతరువాత నా పడవమనుష్యులు డబ్బునకై పీడింతురు. డబ్బియ్యనివారిని దూషింతురు. నీళ్లు పోయుదురు. తెడ్డతో కొట్టునచ్చెదరు. వీనిని పడలేక తిరిగి తలయొక పావులాయుచ్చుకొందురు. మూడవతరగతి బాటసారుల స్థితిగతులు తృప్తికరముగా లేవు. చాల మారవలసియున్నవి.

ప్రతి:— ఈమధ్యను మీకును కూలిమేస్త్రీలలో కొందరును వివాదము పొసగినట్లు వింటిని. ఎందువలన?

నారాయణరావుగారు:— వివాదము పొసగినమాట నిశ్చయమే. నేను బర్రాటంధుల అడుగుపెట్టినది మొదలు కూలిమేస్త్రీలలో కొందలు కొండలు కార్మికులకు గావించుచున్న యక్రమములను తీవ్రముగా ఖండింప నారంభించితిని. కార్మికులలో ప్రభావము కల్పించుటకై కార్మిక పత్రము స్థాపించి యందు బహుకృతముగా విమర్శింపనారంభించితిని. ఇందువలన నాపైన అగ్రహము ప్రబలి నన్నెట్లయినను బర్రాటంధుల పంపివేయుతలంపుతోనే కానిండు, నన్ను అణచివేయు నుద్దేశముతోనే కానిండు, దావాలపైన దావాలు కురిపించిరి. ఇపుడంతయు నెమ్మదిగనే యున్నది. కాని, కార్మికునిస్థితి కొంతవరకేని బాగుపడనిదే నీ విషయమును వదలవలమకొనలేదు. నే నవలంబించిన పద్ధతి న్యాయమైనది గనుక అది జయముపొందక తప్పదు. కూలిమేస్త్రీ కార్మికునికి జేయుచున్న యన్యాయమును మాను ముచున్నాను గాని యతనికి న్యాయముగా నచ్చు లాభమును మానుకొను మనుటలేదు. కొండలు గాంగులలో పెట్టవలసిన మనుష్యుల కందరిని పెట్టరు. అల్లు పెట్టుమనుటలేప్పో కూలిని బట్టాదాచేయునపుడు కొండలు తగ్గించియుత్తురు. అట్లుతగ్గింపనట్లు, పూర్తిగా ఇచ్చివేయవలసినదని చెప్పటలేప్పో కొండలు

కూలిలేకుండ సంవత్సరమున రెండుకోజాలయిన. పనిచేయుతురు. ఈవిధముగ చేయుట సరికాదు. దీనిని మానివేయుదని చెప్పుటలేప్పో? ఇదే ప్రకారముగా కూలిమేస్త్రీవలన జరుగు నక్రమములున్నవి. వీని నెందుకు పోషింపవలయును? కాబట్టి యిట్టి యక్రమములను నిలువక తప్పదు. నేను ప్రారంభించిన యాందోళనము విలసన నీకథ యందరకు తెలిసినది. నన్ను పెట్టవలసిన బాధ యంతయు పెట్టిరి. ఇక మిగిలినదొకటి కలదు. అది కార్మికునికి జరుగుచున్న యక్రమమును మాన్పుటయే. కార్మికుడు నూ పూర్వమువలె గాక ఇపుడిపుడు మెల్లగా మేల్కొనుచున్నాడు. మెల్లగా నీయక్రమములను నిరోధించుటకు ప్రారంభించినాడు. ఇందువలన ఎందరో మేస్త్రీల యాగ్రహమున కామాత్ములైరి. ప్రస్తుతపు రేపాటులో కూలి జనులను నియమించు నధికారమును, వారిని తీసివేయునధికారమును, కూలిమేస్త్రీలకే కలదు. దీనివలన నెవరైన తమ యధికారమున కడ్డమువచ్చిన వారిని సులభముగా తీసివేయవచ్చును. తీసివేయుచున్నాడు. ఈ నిరంకుశాధికారము కార్మికులలో నిర్మాణము, కట్టడి యేర్పడినకొలది దానియంతట దిగిచే చుచ్చును. స్వయముగా కూలి మేస్త్రీలపైన నాకేమియు ద్వేషము గాని, కార్యణముగాని లేదు. వీరికి సహ, సహాయము గోరి వచ్చినపుడు నేను వారిని నిరాదరణ చేయలేదు. కార్మికపత్ర కాభియోగమునందు నాకు జరిమానా విధింపబడినప్పటికి ఆజరిమానాయే తుదకు కార్మికుని విమోచనమునకు సాధనము కాగలదు. మన కూలిమేస్త్రీలు తమ జేమమును గోరియెనను ప్రస్తుతము కూలిచానికి గావించబడుచున్న యక్రమములను నివారించు ప్రయత్నమునకు దోడ్పడక తప్పదు. అట్లులుగాక వీరు నిరోధమునకే పూనుకొన్న యెడల ప్రస్తుతసర్థముల కెల్ల కారణముగ కాంట్లా వ్యవధి విషయమై తీవ్రముగ ఆందోళనము చేయవలసివచ్చును. ఈయాందోళనము కార్మికుని లాభముకొఱకే యైయుండుటచేత దీనికి కార్మికుడు సానుభూతి మాపకమానదు. కాని, మనము అంతవరకు బోనక్కరలేదు. కూలిమేస్త్రీలు తమకును, తమ కార్మికులకును నష్టములేని పద్ధతి నవలంబింతు రను విశ్వాసము నాకు గట్టిగాగలదు.

ప్రతి:— కార్మికుని విద్యాభివృద్ధి కై ప్రయత్న మేమైన జరుగుచున్నదా?

నారాయణరావుగారు:— ఇందు విషయమై యజమానులు చేయు ప్రయత్నము మిక్కిలి యల్పముగా నున్నదని గాని లేనేలేదని గాని చెప్పవచ్చును. అయినను రంగూనులో మాత్రము దేశ పితైకాభిలాషగల కొన్ని ప్రజాసంఘములు మిక్కిలి క్లాఫ్యుమకు కృషిని సల్పుచున్నవి. ఆంధ్రమహాజన సంఘమువారు దొమ్మిటి వేంకటస్వామిగారి యాజ్ఞాసన్యమున ఉచిత విద్యాప్రచారమునకై కృషిసల్పుచున్నారు. ఇటీవలనే మంత్రి కేశవరావుగారి ప్రోత్సాహముచే స్థాపితమైన ఆంధ్రసేవాసంఘము అమూల్యముగ నేవ నొనర్చుచున్నది. ఈసంఘమువారు పగటి పాఠశాలలను రాత్రి పాఠశాలలను రంగూనుయొక్క వివిధ ప్రాంతముల స్థాపించి ధర్మవిద్యార్థిచూరమునకు సహాయపడుచున్నారు. దీని పోషకసహజమువారు అమూల్యముగ నేవజేయుచున్నారు. మంత్రి కేశవరావుగారు చేయుచున్న సేవయు, సేవాశాలల పోషణమునకై గావించుచున్న త్యాగమును మరువదగినవికావు. వీరి సేవ మనకృతజ్ఞతకు పాత్రమైయున్నది.

ప్రతి:— కార్మికులకు సరియైన ఇండ్లవసతు లున్నవా?

నారాయణరావుగారు:— ప్రస్తుతము కార్మికుల నెదుర్కొనుచున్న కష్టసమస్యలలో నొకటి యీ యిండ్లవసతి. కొందలు యంత్రకాలాధికారులు ఇండ్లవసతుల సేర్పరచియున్నారు. కాని, యివి సంసారములతో నుండువారికి వీలుగలేవు. మఱి కొంద మేమియు నేర్పాటు చేయనేలేదు. రంగూనునంటి ముఖ్యస్థలముననే, ప్రభుత్వస్థానముననే, రాత్రులందు యెందరో శోడ్లపక్కను, మురికికాలువలనుమీశమునను పరుచుదురు. ఇకను స్వతంత్రముగ నివసించువారి గతి మరింత యధ్యాన్నముగ నున్నది. ఒక్కొక్కగదిలో 20, 30, 40 మందిచొప్పున కాపురముండెదరు. ఈగదులలోనికి వెలుగు ప్రవేశింపదు. గాలిరాదు. స్నానముచేయుటకు సరిగా నీళ్లయిన దొరకవు. పరుండుటకు స్థలము చాలదు. ఇందుచేత, వీరికి రాజువీధులే రాత్రులందు నివాసయోగ్యములగుచున్నవి. మ్యునిసిపల్ యాల్ఫుపకారము ఒక్కొక్కగదిలో 8 మందికన్నను నెక్కువ కాపురముండగూడదు. మ్యునిసిపల్ ప్రాసిక్యూటనులలో నూటికి 75 వంతులు ఇండ్లలో క్రిక్కిరిసియున్నందులకే చేయబడుచున్నవి. కాని, వీరి నిట్లు శిక్షించి లాభములేదు. యజమానులు గృహనిర్మాణమునకు బానువము సన్నవహార మిట్లే యుండును. ఇట్టియిండ్లయందు నివసించుచు, కొన్నిచోట్ల అసాధారణకరముగ నీటిని తాగును.

చున్నట్లు, వాసనలు గలవోట్లు పనియేదొడగిపోతే కార్యము లలో మనస్సు జ్వరము, క్షయ, అజీర్ణము, ఊపిరితిత్తుల సంబంధ భుగ జబ్బులు ప్రబలుచున్నవి.

(ప్రతినివృత్తికై సరియైన యోగ్యతలు లేవు. ఇంట్లో వస తులు అనుకూలముగ లేవు. పోనినకు కూర్చున్న మేలేనా?

సారా:—బర్మాకుమారులవారందరూ డబ్బును పండించు కొనివచ్చిన రకెడి దురభిప్రాయ మొకటి వ్యాపించి యున్నది. ఇది పూర్వపుమాటగాని ఇప్పటి సంగతికాదు. హిందూ దేశపు కార్యములు బర్మాకు దోచుకొని పోవుచున్నారనెడి దురభిప్రాయము జర్మియులలో సహితము వ్యాపించియున్నది. బర్మాలో సగటున 20 రూపాయలు గిట్టవచ్చును. ఒక్కమనిషికి రంగూను వంటివోట 15 రూపాయలకు తక్కువ వ్యయము పట్టినా. బర్మాకు వచ్చు మనయాంధ్రులలో విశేషభాగము వివాహము లైనవారే. తమ సంసారములను వదిలిపెట్టి వచ్చినవారే. ఈ సంసారపోషణమునకు వినియోగించు రూపాయలు పెట్టు సరి పోవునో నే నూహించలేకున్నాను. పోనీ, 10 రూపాయలు మిగులునని యనుకొన్నప్పటికి కార్యమునకి సహ సంసారమున్నది, పిల్లలున్నారు, ఇల్లు కావలయును, విద్య కావలయును, వ్యాధు లువచ్చినపుడు మందులు కావలయును, వివాహములు జరుగవల యును, భుక్తిభాగ్యకార్యములను చేసికొనవలయును. పండుగలు, పర్వములు, సంస్కారములు ఉన్నవి. రంగూనుకు రాకపోకల కను ఖర్చులున్నవి. ఇట్టింతభారమును మన కార్యముకు మోయ వలసి వచ్చుచున్నది. సంపాదనము చాలక దారిద్ర్యబాధ ననుభవింపవలసి వచ్చుచున్నది. రంగూనుదగ్గర స్త్రీమరు పెక్కువారిని చూచినయెడల మనవారే గోవిందావలె కుండపోచైలతో వచ్చు చున్నారో తిరిగి వానితోడనే వెడలి పోవుచున్నారని తోచక మానదు. ఆహారపదార్థముల వెలుల పెరుగుచున్నవి. స్త్రీమరు కేపు వృద్ధియగుచున్నది. కార్యమునపై భారము పడుచున్నది. కాని, కూలిమాత్రము పెరుగుటలేదు. దీనివలన కార్యము చాల చిక్కుల పాలగుచున్నాడు. ఏటి యీతనును, లంక మేతనును సరియని మనవారు చెప్పి సామెత విధముగా మన కార్యములపిఠి యున్నది. దీనికి తోడు పనిపాట లున్నప్పటికి తనప్పటికి వారము వారము మనవారు బర్మాకు దుముకుచున్నారు. ఎంద రో పనిపాటలు దొరకక చిక్కులు పడుచున్నారు. తిరిగి బుణముచేసి దేశము చేరవలసి వచ్చుచున్నది.

ప్రతి:—మీరు మన యాంధ్రులకై ప్రశ్నకముగా నిచ్చు సందేశ మేమైనగలదా?

సారా:—మన దేశీయులు బర్మాయాంధ్రుల స్థితిగతుల నుపేక్షించుచున్నారు. నేను బర్మాకు వెళ్లి కార్యకాండోకనము ప్రారంభించిన తరువాతనే అక్కడి వ్యవహారములు కొంతవరకు వెల్లడిలోనికి వచ్చుచున్నవి. బర్మాయాంధ్రుల ననేక క్లిష్టసమస్య లెదుర్కొనుచున్నవి. వీని నుపేక్షించుటచే బర్మాలో వారికంత కీడుమాడునో అంతకన్న నధికముగ కీడు మన దేశవాసులకును కలుగునని నమ్ముదు. బర్మాలోని ఆంధ్రకార్యకర్తలస్థితిగతులగుర్చి నేనొక చిన్నపుస్తకమును సిద్ధముచేసి ప్రకటించు యత్నము విడ నున్నాను. అయినను, నివ్యవహారము ప్రభుత్వమువారిచే నియమితము నొక కమిటీవలన పరిశీలించబడుట యుక్తము. మన ప్రతినిధులు చెన్నపురి ప్రభుత్వము వారివలన నట్టి విచారణ సభ కొకటి నియమింప జేసినయెడల బర్మా గుట్టునంతయు బయ ల్పించి దేశమునకు మహాభకారము నొనర్చినవారగుదురు. స్థితి గతులు ముందుగ వెల్లడియైనగాని మనము పరిష్కార మార్గము లను నిర్ణయింపవలయు. అట్టి వెల్లడి ప్రభుత్వప్రతినిధులవలననే జరుగుట యుక్తము. బర్మాయాంధ్రులపట్ల పెక్కుస సానుభూతిజూపుచు, మాప్రయత్నములందు దోడుపడుటకై యాంధ్రుల పట్ల గోరెడను.

దీ డక్కన్ మిల్లు ట్రస్ట్స్ కంపెనీ
లిమిటెడ్, బెజవాడ.
రై నుమిల్లులకు కావలసిన యావత్సామానులు సరస మైన ధరలకు సప్లయచేయబడును. ఎమ్మి, సిమెంటు, సాల్పునై గుడ్డాతు, జల్లెడరేకులు, మోర్టింగులు, వైపులు, అన్ని నైజాలు చెన్నపురి రేల్వేప్రకారం బెజవాడలో డెలివరీయింపబడును. ఒక ట్రయలుఆర్డరు యిచ్చినచో మా సరసతయ సామానుల యొక్క సామర్థ్యము తగ్గుకొనరాదు.
N. B. ఆర్మింగ్ ఇంజనులు, స్టీ ఇంజనులు, హార్లర్లు, పల్లగులు వగైరా షిప్ షిప్ థా చెన్నపురి కార్యాలయము.
118 రు
అధికారిక టెక్నిక్సు, ముద్రాసుకు (వాయు గోరీనామ.)

నోటీసు
చెన్నపురి నైజాబాదులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న ఊ జార్జి టౌను బ్రాంచియందు డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీ పతి, బి. ఏ., ఎం. బి. డి. సి. ఎమ్. బి.ఎస్. రత్న గారి సలహాను ఆదివారములందు తప్ప లేతిమదిసములందు ప్రతిరోజు సాయం త్రము 7 గంటనుండి 8 గంటలవరకు పొందివచ్చును.
మేనేజరు:—ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసిలిమిటెడ్,
19, హోర్నిస్రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

కమలామణి లేఖలు
వెల 6 అణాలు. డబ్బును 3 రూపాయలు (గంభకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్, హైకోర్టు వకీలు రెంటూల. వెంట సుజ్యోరావు సుంతులు గారు ఉద్యోగకారమున విదేశగతుడైన క్లిష్ట రక్త కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు పట్టివలపు బాబులు గాక ప్రేమావృత్తము తోడ నీటిలో కావార వ్యవహారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే ప్రృథు డుభలకల్ల పకనీయములు. ఆన 1902 నల్ల జూన్ మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు (Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ మెల్లడల వ్యాపించియున్నవి. చక్కన రీతి మొదలుగ లక్షలకొలది జనులు జదివి భాషించియున్నారు. త ఖిలాపకమయ్యను చదున కట్టకదగాగన్నట్టి తుట్టుకు దకు కమలామణికి సంప్రాప్తముగు దుగ్ధతి అత్యంతవ్యసన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు. విక్రీరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

Zuma Gil
విజయ కావలెను
లెనోప్సి, యిక్లయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినోప్సి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టుకల భ్యాతికెడిన "జుమా గిల్" పుస్తకము మందు వేరేది యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బ డ్డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుదు.
అమర్ చెందు, శోభా చెందు
యింగ్లీషుమందు పలనరకు సల్ఫూరిక్, నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు, నెం. 63 నైసప్సనాయునివీధి, మదరాసు.

స్ట్రీల్స్ నెట్ వెటి 2203
ఇది 1862 సం॥ రమ్మనందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని రుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదీయో దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్న మెంటు కంట్రాక్టుకు గాకైన రామకృష్ణమోహన్ గారి పద్దమండి ఒక యోగ్యతాపత్రిక వచ్చినది. "జా గడ్డమనంగు గడ్డయిందే; తినినేయుచుండెను. తిడుగామీ మీ బేషగమును నాడితిని. గడ్డ పోయినది. మొండి గాయండిన స్థలమునందు మరల వెంట్రుకలు మొలచుచున్నవి." బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0.
టోకు ధరలకు కూడిన విలాసమునకు వ్రాయుడు.
Collingwood & Co., Mount Road, Madras

తొలి వెంకటాచలపతి స్వామివారి పటము (పెద్దతిరువతి)
శ్రీలలుమేలు మంగళాయార్లు, (వద్దావతి అమ్మవారు) చిరతానూరు, శ్రీరాములు, శ్రీగో విందరాజస్వామి, భద్రాచల శ్రేష్ఠపటములు, శివ శ్రేష్ఠపటములు.
శ్రీ చందనముకొయ్యలో విగ్రహములు బొమ్మలు, తె ల్ల, నల్లకొయ్యబొమ్మలు చందనపు (సాన) కాడ్లు, గుళిపిల్లాల ల హారములు, తామ్రవిగ్రహములు, కంఠకూబాలు, వర్ణ రాణి మూర్తికల కావలసిన జిల్లా, రాజధాని హిందూదేశము, ఖండ ములు, ప్రపంచనాపులు, జంతువులు వగై కాలపటములు వి.పి. మాలముగా పంపవచ్చును.
యం. యస్. చారి అందు కంపెనీ,
బుక్కెల్లూరు, కవిమార్గము, తిరుకర.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు
జనవరి 18-9-25
ఇరువాదగజుల "పి" గేటు
కారికొమ్మలు—22 X 22 నుంగినమార్కు (ఎ) రు 10-8 (బి) రు 11-14 సరాసరిరకము రు 10-8.
కారికొమ్మలు—22 X 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-2, సరాసరిరకము రు 10-0.
తెలుపుముల్లు—1708 రు 15-1; గ్లాస్ 9000 రు 15-9; ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-4; ఇ. సి. 78 రు 11-12; 7578 రు 18-6; 9978 రు 11-4; 88-888 రు 15-4; బి. సి. 78 రు 11-8; 880 రు 11-2; 2908 రు 10-0; 8978 రు 11-4.
నూలు
40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు)—ట్రాక్రీ రు 6-12 చలవ రు 7-8; పచ్చరంగు రు 10-4; పడవ రు 9-5; కాశి రు 9-6; సవరను రు 9-4.
40 నెంబరు జపాను (పడిపానుల కట్టు)—నత్తుత్రము రు 12-18-0 భూగోళము రు 12-12-0; నీలపవరము రు 12-2. 60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు)—అడకతెర రు 19-6; నెమలి రు 19-0; "గేట్" రు 19-0; గొడ్డలి రు 11-8-0; గడ్డిబండి రు 11-8; ఎద్దు గడియారము రు 11-6; సింహము వేటకాడు రు 11-4-0; పెనపలు రు 11-4-6.
60 నెంబరు జపాను (పడిపానులకట్టుకు) — భూగోళము రు 18-1; నీలచేప రు 21-0.
లోహములు
ఇనుము:—రెడ్డియను సుట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర రు 29;
ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 268; జర్మను (డిట్మాన్) రు 265; రాగిరేకు:— రు 280;
టిక్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేసెఒకటికి) రు 19-4-0.
కలాయిపెంకురేకు:—24" గజ" 6" 7" 9" రు 15; 8" రు 15; 10" రు 15-4;
సిమెంట్ పిపాకు వెల:—
సార్వ ఆవుమార్కు రు 10-8; "వెస్-జేర్" రు 10-12-0; జర్మనికెమలి రు 10-2; తాగముచెప్పి రు 9-8.
రంగులు హెండ్రెడువైట్ పిపాధర
అలిజరై కే:—20% ఆవుమార్కు రు 72; 20% నాల్గు గట్టములు రు 69;
"తైక్రామేట్ పాటాస్" హెండ్రెడ్ వైట్ ధర 88-4.
చక్కెర
నాయిదాధరలు:—పెద్దెంబరు రు 29-11; అల్పెంబరు రు 29-11; సవంబరు రు 29-11; డిక్లెంబరు రు 29-11;
వేరుసెనగ పప్పులు
ఇంగ్లీషు పుట్టికి గిడ్డంగిధరలు :—"మిషిన్" రు 57, సా దా రు 54.
అమువపుగింజలు
164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివెల రు 18-0;
వేరుసెనగనూనె
"గాసుగ" రు 132; "ప్రెస్" రు 130;
అముదము
రు 115 (గ్రాముల)
పదును చేసిన తొలు రతి 1 టికి
మొదలు వరకు
తెల్ల పేకులు (వడ్డరకం) రు 2 4 0 రు 2 8 0
" (తైమ్) రు 2 0 0 రు 2 6 0
ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8 1/2 రతులు) రు 0 15 7 రు 0 15 10
" (రేలిక) రు 1 1 6 రు 1 2 8
" తెంసుకూరు (8 మొదలు 8 1/2) రు 1 0 0 రు 1 0 4
" " (తేక్రైవరకము) రు 1 2 0 రు 1 2 6
" (మట్టాడ) రు 0 15 6 రు 1 0 0
" (విజయగరం 7 1/2 7 1/2) రు 1 0 6 రు 1 0 8
" (ఏనూరు 7 1/2) రు 1 0 9 రు 1 1 4
గజతోలు రు 0 9 9 రు 0 10 0
గడూడతోలు రు 1 0 8 రు 1 1 0
అవుమార్కుతోలు రు 1 9 0 రు 1 10 0

కాగిత పరిశ్రమ

చట్టము ఆమోదింపబడెను

స్టాండ్ గు ఆర్డరులు సంస్కరింపబడెను.

స్టేటు కాన్సిలు తుదిదిన కార్యక్రమము.

స్టేటు, సెప్టెంబరు 18:-తుదిదినపు కార్యక్రమము. ఈ రోజున స్టేటు కాన్సిలు సేద సమావేశమయ్యెను. ప్రధానము యొక్క కార్యక్రమములు బరిష్కారము చేయబడెను. ఇది పల్ల బడెను. వెదురుగుజ్జతో చేయబడు కాగితముల పరిశ్రమ స్వల్ప వ్యయముపై అభివృద్ధి నొందుట కవకాశములు గలవని ఇటీవల సూచనలు గావింపబడినందుల చట్టమును స్టేటు కాన్సిలు యొక్క ట కాగితపరిశ్రమ రక్షణము నీయుట కీ చట్టమును ప్రభుత్వము బెట్టియొండెడిది గాదని చట్టమును ప్రతిపాదించుచు చాన్సిల్ గారు నుడివరి. నేహాతి కాగితపు యంత్రములందు వెదురుగుజ్జ ఉపయోగములన గలిగిన ఫలితములు ఆకల కడమిచ్చుచున్నవి. భావియందు దేశమునకు వలయు కాగితములను తయారుచేయు టయొక్క భారతదేశము కాగితముల నితరదేశముల కెనుమతి చేయవచ్చును. ప్రకృతముందు వెదురుగుజ్జతో దయారుచేయు కాగిత పరిశ్రమను రక్షించునందు, విదేశపు పోటీలన ఆపరిశ్రమ నాశనమునను. పరిశ్రమ లభివృద్ధిజూపనియెడ రక్షణమును రద్దు చేయుటకు దొరతనము నభివేదించ వలెదు. మంచికాగిత ములను రక్షణపుపన్ను నుండి మినహాయించు విషయమై, కాళా సంఘములద్వార కాగితపు వర్తకులను, వారాపత్రిక ప్రతిని ధులతోను సంప్రదింపబడును.

సర్ మేనగీ దాదాభాయిగారు
కాగితపు పరిశ్రమయొడ తనకు సానుభూతిగలదనియు, యుద్ధ కాల మందు దొరతనమునకు సహాయము గావింపుటయొక్క, విజ్ఞానవ్యాప్తికి తోడుపడుచున్నదనియు, తాను పరిశ్రమలకు రక్షణము గావలయునని వాదించువారలలో నొకరనియు చెప్పి సర్ మేనగీ దాదాభాయిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. అన్నిరకముల కాగితములకును రక్షణము నీయుటకు చాన్సిల్ గారి ప్రసంగము ధోరణి దెలుపుచుండ చట్టము యొక్క పీఠికయందు వెదురుగుజ్జతో తయారు చేయబడు కాగి రియునకి రక్షణము నీయ దొరతనము సమకట్టినట్లు గప్పించు చట్టదనియు సర్ మేనగీగారు నుడివరి. ప్రకృతముందు సమకట్టినట్లు నాటికి 15 లు పన్ను దీసికొనుటవలన దొరతనము నకు తయారు అదాయమునకును నిష్పన్నుగ పొందునది ఒక అక్షాన్యైచ్చించుటచే నప్పు అదాయమునకును తేడా తేడాపాత్ర ములను సర్ దాదాభాయిగారు బెట్టికొన గోరిరి.

సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారిగారు
వెదురుగుజ్జతో దయారుచేయు కాగిత పరిశ్రమయు, యితరవస్తువులతో దయారుచేయు కాగిత పరిశ్రమయు ఒక్క పరిశ్రమకే కెందినవని చెప్పి పీఠికయమై తన కభ్యంతరము లేదని సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారినుడివెను. తమ సరకులతో విదేశీయులు దేశమును ముంచివేసినందుల ప్రకృతము కాగిత పరిశ్రమకు దొరతన మీయు రక్షణ జాలునా యని సభ్యుడు సంచేహించెను. మంచి కాగితములపై పన్నుదగ్గించు విషయమై ఆలోచించినప్పుడు దేశీయభావలభదు వెలువడు వారాపత్రి కల మాటునురువలదనియు సర్ దేవప్రసాదుగారు దొరతన మును గోరిరి.

మదరాసు సభ్యుని అభిప్రాయము
చట్టమువలన తనకు కొంతవరకు నష్టము గలుగవని చెప్పి గా. జి. ఎ. నరేశ్వరగారు చట్టమును బలపరచిరి. స్వల్పత్యాగ ము తుదియందు దేశభ్యుదయమునకు లాభముచేకూర్చును. కాగి రెపువర్తకులు వారాపత్రికల నిర్వాహకులతోను గలసి వుంచి కాగితములవలయమై దొరతన మాలోచించునని దెప్పించుటకు నరేశ్వరగారు సంతసించిరి. ఏమాత్రము రక్షణ మిచ్చినను స్వల్ప ముగ ప్రకటనగలిగిన వారాపత్రికలతో సహితముగ ఎల్లవారా పత్రికలకును రక్షణమియవలయునని సభ్యుడు గోరెను. రక్షణ మును దీసికొనుచున్న పరిశ్రమలపై దొరతనము తీసికొని భాగుగ కేసువలయునని నరేశ్వరగారు చెప్పిరి. కర్నాటిక్కు పేపరు మిల్లులకు బహుమతి నీయవలయును.

గా. భేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు
కర్నాటిక్కు పేపరు మిల్లులకు బహుమతిగాని లేక రక్ష ణముగాని నీయవలసినదనియు, రాజమహేంద్రవరముందు స్థా పింపబడిన యాకర్నాటిక్కు పేపరు మిల్లులందు సోదాపద్ధతిని

విశేషముగ కాగితములను జయప్రదముగ దయారుచేయుట నిశ్చయింపబడినందుడ సహాయము చేయవలసిన దని టారిఫుబోర్డు సూచించిననియు చెప్పి రామదాసు పంతులుగారు కాగితపుపరి శ్రమ చట్టమును బలపరచెను.

సర్ ఆర్థు ప్రూము మందలింపు
రక్షణపనాయకు గల నష్టములను వివరించి ఆపద్ధతి సవ గించుటకు అపాయకర మని సర్ ఆర్థు ప్రూముగారు సభ్యు లను మందలించిరి. రక్షణపద్ధతికి నూదమొనంత అవకాశము నీ యుబవినతో, అవిధానము దేశము నుపద్రవమందు ముంచుననియు యావిధాన మట్లు బెక్కుదేశములను కష్టముల పాలు గావించె ననియు, దేశీయుల జీవనవ్యయమును హెచ్చించిననియు సభ్యు డు చెప్పెను.

గా. రామ్మణిగారి ప్రశ్న
స్వల్ప త్యాగముపై స్వాతంత్ర్యము గావలయునా లేక పరదేశములపై కాశ్యతముగ నాధారపడుట గావలయునా యని మన మోహనరాంజీగారు సభ్యులను ప్రశ్నించిరి.

సర్ చార్లెస్ యిన్నీసుగారు
టారిఫుబోర్డు నివేదికవలన సంశ్చిత్తికొందనియెడ సర్ ఆర్థు ప్రూముగారిని తమ సంశ్చిత్తి నొందించుట సులభము గాదని సర్ చార్లెస్ యిన్నీసుగారు నుడివరి. ప్రభుమందు టారిఫుబోర్డును తనవంతరము దొరతనమును భారత శాసనసభను సంశ్చిత్తికొందించునందనే పరిశ్రమయు రక్షణమును బడయజాల దని సభ్యుడు చెప్పెను. రక్షణము నీయుటయందు దొరతనము మంచి కట్టుదిట్టములను జూపుచున్నది. రక్షణ సుంకములవలన సంవత్సరమునకు 20 లక్షల ఆదాయము వచ్చునని మదింపుచేయ బడెను. గడ్డితో కాగితముల తయారుచేయు యంత్రములు రక్ష ణము గావలయునని చెప్పిన కారణములు టారిఫుబోర్డునకు సం తృప్తికరముగ లేనందున వెదురుగుజ్జతో దయారుచేయు కాగిత పరిశ్రమకు మాత్రము దొరతనము రక్షణ మీయుచున్నది. రాజ మహేంద్రవరముందు స్థాపింపబడిన కాగితపు యంత్రములకు ప్రత్యేకపు సహాయము నీయుట సరియగువిధానముగాదని దొర తన మభిప్రాయము. ఒక్క యంత్రమున కటుల సహాయము నీయుబడిన పలుప్రక్కలనుండి పెక్కు యంత్రములు ప్రత్యేకపు సహాయము గావలయునని దొరతనమునకు ఒత్తిడి గావించును. మార్పులు గావించునందగ నె, చట్టము ఆమోదింపబడెను.

కాలదోషపు శాసన సవరణచట్టము
ఆరమాసములందుండి ఒకసంవత్సరము వరకును గొన్ని వ్యాజ్యముల కాలదోషపు పరిమితిని హెచ్చించుటకు అసంబ్ధి యందు ఆమోదింపబడిన కాలదోషపు శాసన సవరణచట్టమును సర్ నరసింహశర్మగారు ప్రతిపాదించిరి. మార్పులుచేయకుండగ నే చట్ట ముమోదింపబడెను.

స్టాండ్ గు ఆర్డరుల సవరణ
సంస్కరణముల విచారణ సంఘముయొక్క నివేదికయం దలి 120 వ పేరాలోని సిఫార్సులను అమలులో బెట్టుటకు యాదినవ వివరింపబడిన భారతశాసనసభయొక్క నిబంధనలను యీసభయొక్క స్టాండ్ గు ఆర్డరులను అంగీకరింప వలసినదని యీసభవారు రాజుప్రతినిధిని, వారి సలహాసంఘమును గోరుచు న్నా రని క్రేరారుగారు ప్రతిపాదించిరి:-

- (ఎ) ఒకకమిటి హిందూధర్మశాసనములకు సంబంధించిన చట్టములను, రెండవది మహమ్మదీయ ధర్మశాసనములకు సంబంధించిన చట్టములను యోచించుటకు రెండు స్థాయిసంఘములను నియమించవలయును.
- (బి) సెలెక్షన్ కమిటి సభ్యులచే యీ కమిటియందలి సభ్యులు నియమింపబడెదరు. ప్రతి సంవత్సరముందును సమావేశ మున ప్రథమ కాన్సిలు సమావేశమందు సెలెక్షన్ కమిటి సభ్యు లు నియమింపబడెదరు. నియమింపబడిన లేటి లగాయతు వీరు 2 సంవత్సరములు సభ్యులగ నుండవలయును.
- (సి) ఒక అధ్యక్షుడును సభ్యులొక్క నాయకుడును, సభ యందలి ముఖ్య భిన్నాభిప్రాయములను బెల్లుటొరకు సభా నాయకుని ప్రతిపాదనమున చేర్చుకొనబడు ఆర్డరు సభ్యులను సెలెక్షన్ కమిటియం దుండవలయును.
- (డి) హిందూధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన చట్టము లను విచారించుటకు యేర్పడు స్థాయిసంఘముందు స్టేటు కాన్సిలు సభ్యులైన నహో హోమెంబరు, లామెంబరును, హిందూధర్మశాస్త్రమునం దారి తీసినట్టియూ, శిష్టాభిప్రాయమును, సంస్కరణ పక్షాభిప్రాయములను వెలిబుచ్చునట్టియూ, సెలెక్షన్ కమిటిచే ని యమింపబడినట్టియూ పదిహేనుగురు హిందూసభ్యులు హిందూ ధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన సాయిసంఘముందు సమంజగ నుండవలయును.

(యి) 15 సభ్యులకు బదులుగా పదిసభ్యులు మార్పు మాత్రమె గలిగి యితర విషయములందు హిందూధర్మశాస్త్రము నకు సంబంధించిన చట్టములను విచారించు స్థాయిసంఘము రీతి పద్ధతినే మహమ్మదీయ ధర్మశాసనములకు సంబంధించిన చట్టము లను విచారించుటకు స్థాయిసంఘము నియమింపవలయును.

(ఎఫ్) ప్రతి స్థాయిసంఘముయొక్క సభ్యులను ఒకసం వత్సరమువరకు స్థాయిసంఘ ధర్మముల నిర్వర్తించవలయును. తద నంతరము వారలనే సెలెక్షన్ కమిటియొక్క స్థాయిసంఘసభ్యు లుగ నియమింపవచ్చును.

(జి) ఒక శాసనసభయందు స్థాయిసంఘమునకు గాని, సెలెక్షన్ కమిటి గాని నియమింపబడిన చట్టము రెం డ వ సభయందలి స్థాయి సంఘమునునకుగాని, ప్రత్యేకపు సెలెక్షన్ కమిటి విచా రణ నిమిత్తముగాని బంపబడదు.

(హెచ్) ప్రభుత్వేతరమును చట్టమును విచారించుటకు అనుమతి నీయగనే, పేరా (జి) యందలి నియమమునకు భంగక రముగాని రీతిని, ప్రభుత్వేతరమునట్టి చట్టము రెండవ సభచే ఆమోదింపబడి యీ సభయొక్క బల్లపై ఉంచబడగానే, చట్ట ము హిందూ ధర్మశాస్త్రమునకుగాని, మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్రమునకుగాని సంబంధించినదని అభ్యుక్తుడు చెప్పిన తదనంత రము, మరెవరైన తీర్మానాశక్తికలి లేకయే, చట్టమునకు సంబంధించిన స్థాయిసంఘమునకది బంపబడవలయును.

(ఐ) సాక్ష్యులను విచారించుటకు, చట్టమును ప్రకటిం చుటకు స్థాయి సంఘమున కధికారముగలదు. స్థాయి సంఘము చట్టమును ప్రకటింపవలయునని నియమించినయెడ, ఆ విషయ మును స్థాయిసంఘము స్టేటు కాన్సిలునకు చెలి య జే య వలయును.

(జి) సెలెక్షన్ కమిటి రిపోర్టు గావించినపిదప చట్టము పై ఆవలంబించు చర్యవలెనే స్టాండ్ గు కమిటి చట్టము పై గావించిన నివేదికానంతరమును కాన్సిలునందు చ ర్య న వ లం చిం చ వలయును.

ఈ సూచనలవలన హిందూ మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్ర ముల సంబంధమును చట్టములను నిపుణులచే ప రి కి రిం చుట కు సా ధ్య ము గ నుండు న ని క్రే రా రు గా రభిప్రాయముగ నుండిరి. ఇంగ్లాండు నందలి కామన్సుస్థయం దమలునందున్న ఆచారమును యీపద్ధతి అనుకరింపమన్న దని క్రేరారుగారు నుడివరి.

గా. రామదాసు పంతులుగారి ప్రతిఘటనము

తీర్మానమువలన సాంఘికవిభేదములు భారత శాసనసభ యందు గలుగునని గౌరవనీయులగు రామదాసు పంతులుగారు క్రేరారుగారి తీర్మానమును బ్రతిఘటించిరి. ఈసిఫార్సును మ డ్డిమెనుకమిటి మైనారిటీనివేదిక బలపరచుటలేదని రామదాసు పంతులుగారు నుడివరి. ముఖ్యముగ తీర్మానమందలి (జి) ప్రక రణను రామదాసుపంతులుగారు ప్రతిఘటించిరి.

సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారిగారి ఆక్షేపణ

తీర్మానమునందు సూచించబడిన కమిటి గావించు పరీక్ష యందుండి హిందూమహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్రములకు సంబంధిం చిన దొరతనముయొక్క చట్టము లేల మినహాయంపు చేయబడవ లయునో, తమకు బోధపడకుండెనని సర్ దేవప్రసాద సర్వాధి కారి ఆక్షేపించెను. తీర్మానమునందలి సూచనల ఫలితమును మామటకు సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి తీర్మానమును బలప తచెను.

గా. కపర్డి, రాజాల్లీగారు గూడ ప్రతిపాదనను బలపర చిరి.

క్రేరారుగారి సమాధానము

చర్యయందు గావింపబడిన సూచనలవిషయమై దొరత నము ఆలోచించునని క్రేరారుగారు వాగ్దానముచేసిరి. తీర్మా న మంగీకరింపబడెను.

అధ్యక్షుని విడ్డొలుపు

సమీపించు చున్న ఎన్నికగలద్రగోళమును జ్ఞాపికి చెచ్చి, సభ యందు పరిచయమైన సభ్యులు తిరిగియెన్ను కొనబడి, మరియొక సారి స్టేటు కాన్సిలు సభ సలకరింపగోరుచు అధ్యక్షుడు స్టేటు కాన్సిలు సభ్యుల విడ్డొలుపును ప్రసంగించెను. అయిదు సభ్యు లందుండియు అవిరళముగ అధికారసభ్యుడుగ నున్న సదీ నరసింహేశ్వరశర్మగారిని అధ్యక్షుడు ప్రశంసించెను. అధ్యక్షుని యెడల, సభ్యులయెడ సతతము గౌరవమును మర్యాదను జూపి వివేకముగను, దక్షిణము వాయవ్యమును సభయందునిర్వర్తించె ననియు సర్ హెన్రీ మాంక్రెఫ్ స్పీచ్చు సర్ నరసింహగారిని కొని యాడెను. హృదయపూర్వకముగ విడ్డొలిపి, ఆయా రాజ్యాంగ విశ్వరములు భగవంతుడు ప్రసాదించుగావుత మనియు స్టేటు కాన్సిలునందు సర్ నరసింహేశ్వరగారిని జూడ వాంఛించు చున్నాననియు సర్ మాంక్రెఫ్ స్పీచ్చుగారు నుడివరి. (క్షీర హర్ ధానములు)

స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులుగ వచ్చి అవధికారులపక్షమున నాయకత్వము వహించి సర్ నరసింహశర్మగారినిగోరుచుంటిననిసర్ ప్రతినిధి ప్రసాద సర్వాధికారి గోరెను. (నవ్యలు) కౌన్సిలు వలములు పరాజయము నొందెను. కౌన్సిలువిజయములు బహుస్వల్పముగ గలవు. కాని జయమువలన పొందు ప్రాప్తి హము కంటేను అధిక ఉత్సాహము అపజయమువలన యీ పరిసరములందు మేము పొందితిమని సర్ సర్వాధికారి చెప్పెను. వ్యవసాయ, అటవీ, పశువైద్యపరిశోధన, విదేశ భారతీయులకొరకు సర్ నరసింహశర్మగారు గావించిన సేవను సభ్యుడు ఉద్ఘాటించెను. తనకుగల బుద్ధికుశలతకును, దీర్ఘతనమునకును, విచక్షణశక్తి సుగుణములకు న్యాయముగ మెలగు సుగుణమును సర్ నరసింహశర్మ శర్మగారు మాపిరిని గాఢి పి. నెత్తాగారు నుడిచిరి.

యూరపియను సభ్యులతరపున ప్రైవేటుంగములందరి ఆంకముల వల్లను క్రూరుగాదు అంగీకరించిరి. సర్ శర్మగారి అభిప్రాయములతో కొన్ని సమయములందు ఏకీభవించజాలక పోయినను, శర్మగారి అభిప్రాయములు నిష్కాపట్యముతో చెల్లుబడెననియు ప్రజాపితావీరులందు దీర్ఘకాలానుభవమువలన వారా అభిప్రాయాలైరినియు యూరపియను లంగీకరించిరి. న్యాయదృష్టి, నిష్కాపట్యము, పరిశ్రమిత్వము మాత్రలకు ఆదర్శముగ అనుదినచర్యయందు సర్ నరసింహశర్మ శర్మగారు బోధించిరి. (హర్షధ్వనములు)

సర్ నరసింహశర్మగారు మిత్రబృందమును విడుచుచున్నారనియు, క్షేత్ర దొక్కడైన ఆయనకు లేదనియు సయ్యదు రజాల్గారు నుడిచిరి.

సర్ నరసింహశర్మగారి సమాధానము

తన్ను ప్రశంసించుచు చెలిచుచున్న సదభిప్రాయములకు సభ్యులకు కృతజ్ఞతను సర్ నరసింహశర్మగారు చెప్పిరి. స్టేటు కౌన్సిలు సం స్కరణ కర్తతయొద్దేములతో నిర్మించితో ఆ ఉద్దేశములను మిగుల ప్రశస్తముగ మొదటి స్టేటు కౌన్సిలు నిర్వహించిన స్టేటుకౌన్సిలు నాయకుడను సర్ నరసింహ శర్మ గారు గర్వింపిరి. భారతదేశము చెల్లకేములకు కౌన్సిలు సభ్యులు ప్రాతినిధ్యమును వహించిరి. అసంఖ్య సభ్యులందుండి పంపబడిన ప్రతినిధియములైనవ భారతదేశాభ్యుదయమును గోరి సక్రమాభివృద్ధి బడయ సెంపువా రెట్టి అభిప్రాయములను జూపెదరో సభ్యు లట్టి అభిప్రాయములను సమస్యలపై వివరించిరి. హైందవ, యూరోపియను వాణిజ్యతరగతులందు ఇటీవల వ్యక్తమైన దేశాభిమానమును ప్రభుత్వము గుర్తించి, దేశాభ్యుదయమునకు ఉపకరించుకొని, వారి తేములను గాపాడు కొనుటకును వారిదేశభక్తి కి దారిపూర్వకము. రణ మన పండుగగ నెందు తరగతులు, వ రకులు, భూస్వాములు న్యాయవాదులు, ప్రతికానిర్యాహులు, ఉచితరీతిని సభ్యులందు ప్రాతినిధ్యము నొందిరి. కాబట్టి కౌన్సిలుయొక్క అభిప్రాయము దేశాభిప్రాయ మని ఎంచవలయును. ప్రస్తుతమందుకంటే అధికముగ పురోభివృద్ధికొరకు కౌన్సిలు విశాలవృద్ధి జూపవలయునని తెక్కొండ్రు దలంచినను, ఈ సభయొక్క రైల్వే అండ్ ట్రాన్సివానా(స్ట్రీ), సర్ మేనగ్గి దాదాభాయి (చప్పల్లు) సర్ ఆలెక్షాండరు మెరై, సర్ ఆర్థర్ ప్రూమ్ పంట్రి సభ్యులు దేశమందు ఘనతను వహించిరి. స్పీకుకమిటియం దచిరకాలములో నే త్తాగారు ఘనత వహించెదరు. ఏసభ్యులను, ఇట్టి ఘనతల నొందినందులకు గర్వింపవలయును. సర్ మాంక్రిఫ్ స్మిత్తుగారి వలె సభ్యులకు వీడ్కోలుపునిచ్చిరి. రాజోవుని కలందు సభ్యులకు విజయము గలుగుగాక యని సర్ శర్మగారు రోకరించెను. గత అయిదు సంవత్సరములందు జూపిన అభివృద్ధికంటేను అధికాభివృద్ధి యీసభ మందు జూపునని శర్మగారు విశ్వసించిరి. (అ. ప్రె.)

నోటీసు

కాకినాడ సబార్డినేటు కోర్టులో

O. S. 12/1920 E. P. 87/1928

వాది:—ఆకాశం శ్రీరాములుగారు సా|| కందికుప్ప.

ప్రతివాది:—విల్ల లక్ష్మయ్య సా|| విశాఖపట్నం డి|| వాల్తెరు.

ఈ నెంబరులో వాది 6 ప్రతివాది వగయింల మీదను పై E. P. 87/28 రున వారంటు దరఖాస్తుచేసి అందులో 6 ప్రతివాదికి చాలవోట్లకు చాలాసార్లు నోటీసులు చేయించగా నోటీసులు అములుజరగలేదు. సదరు నోటీసు నిమిత్తం ది 22-9-1928 లేడికి వాయిదాపడినది గనుక సదరు లేడికి 6 ప్రతివాది స్వయంగాగని లేక authorised వక్తులు ద్వారాగాగని హాజరు అయి ఆక్షేపణలు తెలియచేసికోవలెను. లేనియెడల 6 ప్రతివాదిని సదరు లేడిని ఎక్కువార్తగా declare చేయబడునని యింధుమాలముగా తెలియజేయడ మయినది.

కాకినాడ,) సి. రామసోమయాజులు,
15-9-25.) నాదితరపున ప్లీడరు.

రాజప్రతినిధి వీడ్కోలుపు ప్రసంగము

ప్రథమ స్టేటుకౌన్సిలు సమావేశ మంత్ర్య మయ్యెను. సిన్హ, సెప్టెంబరు 17:—భారతశాసన సభయొక్క రెండవ భుజముగ నున్న స్టేటుకౌన్సిలునకు రాజప్రతినిధి నేడు వీడ్కోలునిచ్చెను. మడ్డిమెను కమిటిరీపోర్టుపై దొరతనముతెచ్చిన తీర్మానమును స్టేటుకౌన్సిలు ఆమోదించిననియు, అసంఖ్యతెచ్చిన సవరణ ఉచితరీతిని దొరతనము ఆలోచించుననియు వైసురాయి తెల్పెను. భారతశాసనసభ కావించిన ఘనకార్యములపై అభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుటకు పూర్వము స్టేటుకౌన్సిలు గావించిన పనులను గుర్తించవలయుననియు, స్టేటుకౌన్సిలునందు భారతదేశాభ్యుదయమును గోరు స్థిరసంకల్పము గలరనియు, తాను గోరుచున్న సహకారమును, పరస్పర విశ్వాసముల ఆనశ్యకత పీరు సరిగ గుర్తించి చూపిరిని స్టేటుకౌన్సిలు నందరి ఆచేతన విగ్రహములుగ ప్రజలెన్ను సభ్యులను రాజప్రతినిధి ప్రశంసించెను. 1929 వ సంవత్సరమునకు పూర్వమే రాయలుకమిషను నియమించుటకు యీ మార్గ మా వశ్య క మ ని తాను పరిశుభము గావించుట లే దని యు, సం స్కరణ ములపై విచారణను రాయలుకమిషను ఎప్పుడు గాజించినను అనుకూల పరిశీతు లుదయించుటకై తాను భారతీయుల సదభిప్రాయమును సహకారమును అక్షేపించుచుంటిననియు గవర్నరుజనరలు నుడిచెను. రాజోవు మరీ యేస్టేటుకౌన్సిలుసభతో బోల్చినను మొదటి కౌన్సిలు గావించిన ఘనకార్యములు దీసిపోవని రీడింగు ప్రభువు విశ్వసించెను. సభ అధినమం దుంచబడిన అధికారములను దేశాభ్యుదయమునకు నుపయోగించుట కితర కౌన్సిలునకు మొదటి స్టేటుకౌన్సిలు మిత్రప్రయోగమునందును, పరిశీలన శక్తియందును, సుగపాతమును నేర్చును. అంతరాత్మ ప్రభావితముగ అధికారలకు ప్రతిహతులుగ అసభికార సభ్యులు అభిప్రాయమిచ్చుటకువెరువ లేదు. భిన్న సమస్యలపై కాంతముతో వివేకముతో యోచించి ప్రజా సామాన్యముయొక్క నిందలనైనను భరించుటకు వెనుదీయలేదు. కౌన్సిలు సభాభ్యుత్థుడను సర్ మాంక్రిఫ్ స్మిత్తు, సభానాయకుడను సర్ నరసింహ శర్మ గార్లను ముక్కిలి రాజప్రతినిధి ప్రశంసించెను. సర్ నరసింహ శర్మగారు స్వచ్ఛమగు దేశాభిమాని యనియు, నిష్కళంకమగు సామ్రాజ్య సేవకుడనియు రీడింగుప్రభువు వర్ణించెను.

సంపూర్ణోపన్యాసము

సిన్హ, సెప్టెంబరు 17:—స్టేటు కౌన్సిలు సభా సమావేశ అంత్యదినమగు సెప్టెంబరు 17 వ లేడిని ఘనతనహించిన రాజప్రతినిధి కౌన్సిలు సభ్యులందు గావించిన వీడ్కోలు ప్రసంగము సంపూర్ణముగ దిగువ ప్రకటించబడినది:—

స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులారా! నేను మిమ్ముల నేడిచుట సమావేశము గావలయునని గోరుటకు గారణము మీరెరింగియే యున్నారు. మొదటి స్టేటు కౌన్సిలు సభయొక్క సమావేశము నేటితో అంత్యమగుచున్నందున మీ కు వీడ్కోలు నిచ్చుటకు నేను ఉద్దేశించితిని. నేను భారతదేశమునకు రాకపూర్వము మీరు సమావేశమైరి. పబ్లికుగాను, విందులందును మీలో తెక్కండ్రునగులసి సంప్రదించితిని. సభ్యుల ఎల్లరితోను నేను పరిచయమును సంపాదించితిని. పరిచయము కొందరియందు మిగుల స్నేహముగ మారెను. విచారముతో నేను మీకు పూర్వపు పూర్వకముగ వీడ్కోలు నిచ్చుచున్నాను. రాజోవు స్టేటు కౌన్సిలు ఎన్నికలనల స్టేటు కౌన్సిలు సభకుటమందు మార్పు గలుగుట హాజము. మార్పులు స్వల్పమైనను, విస్తారముగ తటస్థించినను మొదటి స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యు లగు మీరు రాజ్యాంగము క్రింద మీ కొసంగబడిన అధికారమును వివేకముగను, న్యాయ దృష్టితోను, ప్రజాభ్యుదయము కొరకును వినియోగించి, రాజోవు కౌన్సిలు సభ్యులకు మార్గదర్శనమైరిని నేను స్పష్టముగ వక్కాణించుచున్నాను.

స్టేటు కౌన్సిలు జననము

స్టేటు కౌన్సిలు జననమున వర్ణించుట ఆమోదకరముగ నుండును. 1919-వ సంవత్సరపు భారత పరిపాలన శాసనము కామన్సు సభలో బ్రవేశదెట్టినప్పటినుండియు ఆశాసనము యొక్క దశమ క్రమంలో గుర్తించిన మూలని సభ్యులు స్టేటుకౌన్సిలు యిండియా దొరతనమునకు కుడి భుజముగ నుండవలయునని ఉ

హింసదేవని గుర్తించగలడు. స్టేటుకౌన్సిలునందు గవర్నరు జనరలును 56 సభ్యులును యుండవలయును. 56 సభ్యులలో 26 సభ్యులు అధికారులుగ నుండవచ్చును. ఈలోపాక్రియాదూరమును వాచ్చినయెడ, మిత్రులందు నేను బాల్గాని యుండేడివాడను. అంతియగాక నేను మిమ్ముల నవల నావశ్యకమయ్యేడి ది. కాని పార్లమెంటు సం యుక్త క మి టి మొదటి ప్ర పో జ లు ను స వ ర ణ గా వించె ను. సంయుక్తకమిటి నుడివినరీతిని “స్టేటుకౌన్సిలు వాస్తవమందు రెండవ శాసనసభగ నిర్మింపబడెను” భారత శాసనసభ ప్రారంభోత్సవమందీ అంతమునే కన్నాటు ప్రభువుగూడ నొక్కివక్కాణించెను.

స్టేటుకౌన్సిలు ధర్మములు

స్టేటుకౌన్సిలును సరియగు సేనేటుగా నిర్ధించుట పార్లమెంటుయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. అందు దెద్దలును, ప్రాపంచకానుభవులను, శాంతిచిత్తతో సమస్యల యోచించువారును, విచక్షణపరులును గల సభగ స్టేటుకౌన్సి లుండవలయును. అసంఖ్యియందు గావించబడిన చట్టములను సవరణ గావించుటయు, జాగ్రత్త వహించి అసంఖ్యియందలి తీవ్ర భావములను మిత భావముతో గుర్తించి రెండవసభల అభిప్రాయమును ప్రజాభ్యుదయముకొరకు సంపుటికరణము గావించుటయు, రెండు సభలయందలి భేదములను సవరణగావించుటయు నిమగ్నమై పద్దల సభ ధర్మము.

సభానిర్మాణము

స్టేటు కౌన్సిలునందు ఆరువది సభ్యులు గలరు. ఈసంఖ్యలో ఎన్నుకొనబడినవారిసంఖ్య 26. నియమింపబడినసభ్యుల సంఖ్యలో 26 మంది కంటే అధికమగ అధికారు లుండరాదు. నామినేషను చేయబడిన సంఖ్యలో వీరారు ప్రతినిధుడు ఎన్నుకొనబడినసభ్యుడుగ నే యెంచవలయును. అధికారుల సంఖ్య 17 ముకును దగ్గించబడెను. శాసనముపై పార్లమెంటునందు చర్చ జరుగుచున్నప్పుడు భారత ప్రభుత్వము స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులందు మెజారిటీని అధిక సంఖ్యగల సభ్యులను గోరట త్యచించవలయునని చెలుపబడెననియు భారతపరిపాలన చట్టము ప్రకారముగ యిండియా దొరతనము నియమించుట కధికారులుగల సభ్యుల సంఖ్యను సంపూర్ణముగ నియోగించ లేదనియు అధికారుల ప్రాసమందు కొంతవరకు అసభికారులనే నియమించెననియు చెల్లుట కీ వివరమును చెల్లుచున్నాను స్టేటు కౌన్సిలు సభపై గవర్నరు జనరలునకు విశ్వాసముగలదు. మా విశ్వాసము నిరాధారముగ నుండలేదు. అయినప్పటికినియ మింపబడిన అసభికార సభ్యులు వారి అభిప్రాయములను ముట్టగల ప నా వశ్య క త లేదు. ని,య మిం ప బ డి న అసభికార సభ్యులు అంత రా త్మ ప్ర బోధ న క విరుద్ధముగాకుండ దొరతనమునకు ప్రతిహతులుగ వోటుచేయుటకు సందేహించలేదని పోటు జాబితాలు పరిశీలించినవార్లకి బోధపడును. దేశముయొక్క శాశ్వతపు తేముములు గోరెనప్పుడు తత్కాల్పకముగ ప్రజలయందు నీవమెత్తి సంపరించుభావములకు దెవరక ప్రజల దురభిప్రాయములకు వెరునక, జనసామాన్యముయొక్క ఆరోపణలకు ఖిల్లక దేశతేముమును గాపాడుటకు దొరతనమునకు యీసభాసభ్యు లెన్నడును వెనుదీయలేదు. ఎన్నుకొనబడిన సభ్యు లెంత బాధ్యతవహించి సంపరించెదరో అంత బాధ్యతతో స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యులును మెలగిరి.

ప్రతినిధుల భిన్న తేముములు

స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యులందు భిన్న తేముముల ప్రతినిధులు గలరని నే నెరుంగుదును. జమిందారులు గలరు. విజ్ఞానాలు గలరు. వాణిజ్యములను కిర్జ్యర్యనంతలై నవారు గలరు. పరిక్రమనాయకులు గలరు. మీరందరకు కష్టనిష్ఠురముల కొర్పి, కాలహరణమును గుర్తించక దేశసౌభాగ్యము కొరకు బాటుపడి నాకును సామ్రభుత్వమునకును తోడ్పడినందులకు నావృద్ధయ పూర్వకముగ కృతజ్ఞతను జూపుచున్నాను. కమిషను సభ్యులుగను, కమిటిసభ్యులుగను మాలో తెక్కండ్రు వ్యయప్రయాసల కొర్పి ప్రభుత్వమునకు సహాయముజేసిరి. నా ప్రభుత్వము తరపున నేను మీలో నట్టివారిని గావించుటయిం చుచున్నాను. అసభికారులకే యిండియా దేశ నావృద్ధి, నా ప్రభుత్వముయొక్క కృతజ్ఞలను ఎరింగించితిని.

అధికారు లభినందించుట కాని అధికారులు భారమున రావకార్యములందు తోడ్పడి నాకు గావించిన సహాయమును మరచుట కృతజ్ఞులనును. సంస్కరణములు సంపూర్ణముగ విజయము గాంచుటకు అధికారులు శక్తి వం చ న లే క నాకు దోడ్పడిరి. ఈసభయొక్క చర్చలను సరిగ నడుపుటయందు మొదట నాకు తోడ్పడినవారలను జేర్కొనెదను. స్వల్పకాల

మన అయిదు సంవత్సరములలో మీసభ కార్యక్రమముగ ముగిసినది నియమించుట విచారకరముగ నున్నది. మీసభసంగీత అధ్యక్షులను వెంటనే కార్యాలయములపై బంపుటకు గారణము దేశభక్తుడయిన కొరకే. వారు భారతదేశ చైతన్యకారక బంపబడిరి. మీసభసంగీత అధ్యక్షుని దీనికొనినప్పుడెల్ల తిరిగి నానాధ్యమలో నున్నంతవరకు అట్లునే మీకర్పించితిని. మీమొదటి అధ్యక్షుడగు సర్ అలెగ్జాండరుగారికి మన మెంతయో కృతజ్ఞులమై యున్నాము. శ్రీపాపయ్యమూలగారు, గౌరవముతోను పెద్దల సభయందుండవలసిన దగ్గరాతోను సర్ అలెగ్జాండరు అన్ని విధముల మీవర్సలను జరపుటకు దారులను జూపెను.

ఈసభకు ప్రథమ అధ్యక్షునిగనుండి యితరులకు గొప్ప నివర్తనముజూపిన వానిగ చాలకాలము జ్ఞాపకముందును. ఆరని సాసమున తగినవాని నియమించుట కష్టమైనది. ప్రభుత్వ కార్యవర్గులలో నొక్కరి నొసంగుట తప్ప వేరేమిలేదుగలదు. సర్ మాంటెను బుట్టగారిని యాసభాధ్యక్షునిగ నియమింపబడినందులకు అభినందించుచున్నాము. ఆయన ప్రధానాధ్యక్షునిగ గవర్నరుగ నియమింపబడెను. అందుచే వేరొక కార్యవర్గ సర్ హెన్రీ ప్రెస్టెన్సెగారిని మీసభ కార్యక్షునిగ నొసంగింపబడినది. వారిసమర్థతగూర్చి మీకందరకు తెలియనేరదు. ఇంతిగానే యెన్ని వీడ్కొలుపులు జరుపవలసివచ్చెను. ఈసభ నాయకుడగు శ్రీమంతుడు ఉద్యోగసమితి ముగియుటచే మనల విడిచిపోవుచు న్నారు గావున చాల విచారముగనున్నది. వారు యాసభలలో నేగాక, కాంగ్రెస్సభాక వ్యవహారముగూడ చాల యోగ్యముగ వనితేసిరి. ఇట్టి భర్తలు బిడ్డలు, భక్తియు స్వతంత్ర బుద్ధియు గల సవాకారి యితర వైప్రాయలను లభించియుండదు. ఈ సభయందు సభ్యునిగనుంకి తమ మొగమాటముల చెల్లించుకొనుటయేగాక తాను ప్రాతినిధ్యము వహించిన భారతీయుల యెవరూడ తన విద్యుక్తమున నెరవేర్చుకొనెను. ఆయన నమ్మకమును భారతదేశాభిమాని. సామ్రాజ్య సేవకును. మానవశ్రేయమునందలిలావయు, ప్రభుత్వకార్యములందు అమితముగ శ్రద్ధయు, భారత సామ్రాజ్యాభివృద్ధియందు వాంఛయు గలవారు.

కేంద్రశాసనసభల అన్వేషణ

ఈ సభవారు తమకార్యముల నెరవేర్చుటలో ధైర్య ధైర్యములతో ప్రవరించిరి. ముఖ్యమంత్రులకు సంబంధించిన నివాళిలో జోక్యము కలుగజేసికొన కుండినను, దేశ ప్రభుత్వమునకు మోసకరముగ నుండు వానిని నిరాకరించుట కనుమానించలేదు. కేంద్ర సభవారు మొదట సభాపరి తీర్మానములను భగ్నపరచుటయే తమ పనిగా జూసికొనరాదు. అట్లని తమకు నష్టము తెచ్చిపెట్టు యర్హములను ఖండించుటకు వెనుదీయరాదు. ఇతర విషయములలో ఆ సభవారి సూచనలకు సమకాల ప్రతిపాదించవచ్చును. మీరు మీసమర్థతలబట్టి మీ బాధ్యతలను చక్కగనే నిర్వహించితిరి. గత నాలుగున్న రెండ్రలో ఉభయ శాసనసభలు, గవర్నరు జనరలుగార్ల మధ్య ఏకీభావమే కుదిరెను. అప్పడప్పుడు భిన్నాభిప్రాయములు జరిగెను. ఆర్థిక, ప్రభుత్వ నిర్మాణవిషయములలో మాత్రము భేదాభిప్రాయములు కలుగవచ్చునని. ఇది సభ్యుల రాజకీయభిప్రాయములు తెలిపేనేగాని రాజకీయముల ముఖ్యవిషయముగూర్చి భేదాభిప్రాయము లేదు.

నేను యాసభను ప్రారంభించినపుడు రాజకీయభివృద్ధిని గూర్చి నాయభిప్రాయము. స్టేటు సెక్రటరీగారి అభిప్రాయమును తెలిపి యుంటిని. ప్రభుత్వము వారు నూచించిన తీర్మానములను యీ సభవారు శాసనసభవారి సవరణతో గూడ ఆమోదించినవానిని యీ ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధగ పరికించెదరు. శాసన సభవారి తీర్మానములు స్టేటు కవున్సిలు సభవారి అభిప్రాయము దేశములో విద్యాధికుల అభిప్రాయమును వెల్లడి చేయునవిగ భావించవలెను. మన యొందొరుల మధ్య సహకారము అన్వేషణత పెంపొందుటకై నేడల్సిన అభిప్రాయములను మీరు సరిగా ననుసరించుచున్నారని మీసభాచర్యలన దెలియచున్నది. 1929 సం॥ లోపున రాయలు కమిషను నియమింపబడునట్లు జేయుటకు, విచారణ జరుగునపుడు అనుకూల వాతావరణము కుదురుటకు యిదియే మార్గము. క్రొత్తప్రాత సందున సామాన్యముగ నుండు కష్టముల చుట్టూ మీరు మీ బాధ్యతలను చక్కగ నిర్వహించి దేశమునకు తగిన సేవ చేసిరి. మీరు సర్వర భారతదేశ రాజకీయ భివృద్ధిని గోరుచున్నారని మీ యభిప్రాయములన తెలియచున్నది. ఇట్టి విశాలాభిప్రాయములతోనే నుభాదర్యముల నెరవేర్చుకొనగలరు. ఈ జ్ఞానముతోనే యిప్పటివరకు మీ విద్యుక్తభర్తమును నెరవేర్చుకొనిరి. మీయందలి సౌఖ్యమును గోరుచు నెలవు గొనెను నున్నాను. (అ. ప్రె.)

న్యాయస్థాన వార్తలు

వర్తక గుర్తు ననుకరించుట

(హైకోర్టు)

వర్తక గుర్తుల ననుకరించి, ప్రజల ప్రభుత్వ సేవను నేరమునందు న్యాయమూర్తి జాన్సనుగా రీదినమున తీర్పు జెప్పిరి.

చెన్నపట్టణమున మాక్టోగలు కంపెనీవారు సిగరెట్లను తయారుచేసి "రైటు ఆఫ్ ఆసియా" అను వర్తక గుర్తుతో వ్యాపార మొనర్చుచుండిరి. అబ్దుల్ రహీమాన్ అనునతడు గూడ తాను తయారుజేయు సిగరెట్లకు గూడ "రైటు ఆఫ్ ఆసియా" అను గుర్తునేపెట్టి వ్యాపార మొనర్చుచుండెననియు, ఆతడు పెట్టుటవలన వానిని తమ సిగరెట్లనుకొని ప్రజలు ప్రభుత్వమునానియు, మ్యాగలు కంపెనీవారు ఫిట్టెన్సెస్ మేస్ట్రీలు యెదుట కేసును దేగా ఆకోర్టువారు ముద్దాయికి రు 201 ల జరిమానాను విధించిరి. ముద్దాయి ఆయన తరువుపై కోర్టున కప్పిలుకేసెను. ముద్దాయి తరపున జి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారు వాదించుచు, మ్యాగలు కంపెనీవారిచే తయారు జేయబడినవియు, అబ్దుల్ రహీమాన్ తయారు జేయబడినవియు ఆ మా సిగరెట్లమీద స్పష్టముగ వ్రాయబడినవియు, దానినిబట్టి, ప్రజల ప్రభుత్వసేవయు తలంపు ముద్దాయికి లేదని స్పష్టముగా గలదనియు, అంతియగాక ఇది సివిలు సంబంధమై నది. గానిక్రైములు సంబంధమైన నేరము గాదనియు వాదించిరి.

న్యాయమూర్తి తీర్పు చెప్పవలసి ముద్దాయి చర్యలన ప్రజలకు ప్రమోదనకరమనియు అందుచే నతడు నేరస్థుడైనవియు నెందుమోషిత్వమును ఖాయపరచెను. కాని రెండు వందలపైస ఒకరూపాయి నెక్కువగ జరిమానావిధిమేలు అప్పీలు హక్కునొసగుటకు మాత్రమే యునచ్చెనని యెంచి జరిమానాలో నొక రూపాయికి తగ్గించిరి.

* * *

ద. ఇం. రైల్వేకంపెనీపై దావా

మరియొక ప్రదేశమునకు చేర్చుటకుగాన రైల్వేకంపెనీ వానికి వశపరుపబడిన వస్తువులు నష్టమైనపుడు రైల్వేకంపెనీ వారి బాధ్యతను గురించిన దావా యొకటి ఈ దినమున న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి యెదుట విచారణకు వచ్చెను.

అడిన్ కంపెనీవారు, దక్షిణ ఇండియా రైల్వేకంపెనీ వారి పై నీదావాను దెచ్చిరి. గత ఫిబ్రవరి 14 వ తేదీన అడిన్ కంపెనీవారు ఒక డ్రాడ్జీబ్రదర్సుమోటారుకారును తిరుచనాపల్లికి పంప నెంచి దక్షిణ ఇండియా రైల్వేవారికి యుప్పచెప్పిరి. ఆ మోటారుకారు తిరుచనాపల్లికి చేరక పూర్వమే అగ్ని ప్రమాదమువలన కాలిపోయెను. న్యాయమూర్తి రైల్వేకంపెనీ వారి అజాగ్రత్తవలన నామోటారుకారు కాలి పోయెననియు, అందుచే రు 200 ల పరిహారము నిప్పింపవలసినదనియు ఆడిసను కంపెనీవారు దావా దెచ్చిరి. అగ్నిప్రమాదము ఆస్తికముగ గలిగినవియు అందుచే రైల్వేనిబంధనల ప్రకారము తామానష్టమునకు బాధ్యులము గామనియు రైల్వేకంపెనీవారు వాదించిరి.

న్యాయమూర్తి దావాలో విచారణయంతయుల నీదినమున నిర్ణయించిరి

* * *

దొంగచెక్కుల జూఫి మోసగించు త్తింతు

ముద్దయి సాహసచర్య

(జార్జిటౌను పోలీసుకోర్టు)

భారత్దేశీన దొంగచెక్కుల నెడి చైనాబజారునందలి "వికంసిచిట్"దాను అను నగలవర్తకులను మోసగింప యత్నించెనను నేరముపై నారాయణఅయ్యర్ అను నామాంతరముగల వేణు అనునాతడు ఆనెగండి పోలీసువారిచే నేర మారోపింపబడి నేడు జార్జిటౌను పోలీసుకోర్టులో 2 వ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటుగారియెదుటకు కొనిరాబడెను.

ముద్దయి దక్షిణదేశీయుడు. కలకత్తాయందు దెచ్చటనో ముద్దహోందు టైపిస్టుగ పనిజేయుచుండువాడు. పై నేరము నంతయు ముద్దయి గావించినటు లంగీకరించెను.

కేసు వివరములు

కడన జూలై మాసము 20 వ తేదీయందు ముద్దయి 'వేణు' చైనాబజారునందు నెం 112 రు. వికంసి చిట్ దాను,

నగలవర్తకుల కంపెనీకి చెల్లి నుమారు 900-లు వెలగల కొన్ని నగలకు ఆర్డరు నిచ్చిరి. ఆర్డరు నొసంగు నపుడు తానొకలకత్తా క్లయిపు వీధిలో నివసించు గోపాల వేదాంతరావు యం. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారి గుమాస్తాననియు, గోపాలవేదాంతరావుగారు కలకత్తా కాసభాసభ్యులనియు, వారి కుమారి తెకోరక్త యానగలు చేయించుచున్నాననియు చెప్పిరి. అందుకుగాను ఆర్డరుతో అద్దాన్సు గరు 850 లకు చెక్కు నొకదాని నొసంగెను. ఆచెక్కుపై గోపాలవేదాంతరావుగారి సంతక ముండెను. కలకత్తాయందలి టాకర్ స్పింక్ కంపెనీవారి పేరిట చెక్కు వ్రాయబడి యుండెను. పరుసటిదినము 21 తేదీ ముద్దయి తిరిగి చలిద్దాను కంపెనీ వారి వద్దకు వచ్చి సదరు గోపాలవేదాంతరావుగారి కుమారికి పరశువాకమునం దున్నదనియు తిరిగి వెంటనే కలకత్తాకు వెడలునన్నయన ఇదివరలో జేయబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగ నున్న నగలు తీసికొని చెల్లెదననియు జెప్పి రు 500 లకు మరియొక చెక్కు నొసంగెను. మొదటి చెక్కు కలకత్తాయందును, రెండవది మదరాసునందును వ్రాయబడియుండెను.

కంపెనీ వారందులకు కారణమేమని ముద్దయి ప్రశ్నింపగ గోపాల వేదాంతరావుగారు తనకు ఖాళీచెక్కుల గొన్నింటిపై సంతకములు మాత్రము చేసి ఇవ్వమనవచ్చిన మొత్తమునకు వ్రాయునటుల అనుమతి యొసంగియుండిరిని పల్కినను, దీనిపైవార నమానము జెంది మదరాసులో ఎరింగినవారైన గలరాయని ప్రశ్నించిరి. మద్రాసు పోలీస్ కు సత్తె కార్పొరేషనులో రామయ్యర్ అనువారు తనకు తెలియనని ముద్దయి జెప్పగ కంపెనీవారు విచారించ ముద్దయి యగు వేణునకు నగలసంగవచ్చునని రామయ్యర్గారు శిఫార్సుజేసిరి. ఇంతలో కంపెనీవారికను యథాగతము తెలిసికొనుటకై ముద్దయియొసంగిన ఆద్రనుకు కలకత్తాయందలి గోపాల వేదాంతరావుగారి పేరిట వేణుయొక్క చెక్కులపైనగల నాతనికొసంగవచ్చునా యని వ్రాసి తిరిగింపంగిరి. కాని గోపాల వేదాంతరావు అనువ్యక్తియే అటలేనటుల టెలిగ్రాఫ్ కార్యాలయమువారు తిరిగి చలిద్దాను కంపెనీ వారికి వ్రాసిరి.

మాడవదినము ముద్దయి కంపెనీవారివద్దకు రాగ తిరిగి వార్తకు వచ్చిన జవాబును జూసిరి. అందుపై సదరు గోపాల వేదాంతరావుగారు కలకత్తా వీడి గ్రామాంతర మరిగియుండు రని ముద్దయిపల్కినను.. చెక్కులకు పైకమురాగనే నగలు తన పేర పంపవలసినదనియు, జెప్పి తన చిరునామా నొసంగివెళ్లెను.

పిదప టాకర్ అండ్ స్పింక్ వారికి చెల్లుబడిగాను అంపబడిన రెండు చెక్కులును "గోపాల వేదాంతరావు అను వారిపేర లెక్కయే లేనందున" చెల్లుబడికాక తిరిగి పంపబడెను. అందుమీదట జరిగినదంతయు మోసమని గ్రహించి కంపెనీ వారు పోలీసువారి కరిగించిరి. అంతట పోలీసువారు ముద్దయిని వెతికి పట్టుకొని కేసుచేసిరి.

నేడు 2-వ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటు జూడిఖాఫ్ సాహెబుగారు కంపెనీ ఏజెంట్లు జీవన్మరణముగారిని విచారించిరి. ముద్దయి నేరమును అంగీకరించెను.

కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

కర్నూలుజిల్లా పత్రికొండతాలూకా గ్రామ మునసబులు మదరాసు నగరపు మెంటువారికి తమ శిరములను, తగ్గించరాదని విమోచిత పంపుకొనిరి.

ధర్మాదాయముల బోధ అధ్యక్షుని

సంచారక్రమము

ధర్మాదాయముల బోధ అధ్యక్షులగు సర్ జి. సవాళి వయ్యర్గారు సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసములలో యాదిగువ స్థలములకుబోయి విచారించవచ్చురు:—ఒంగోలు. సెప్టెంబరు 24, 25 తేనాలి—20, 27. గుంటూరు—28, 30. బెజవాడ—అక్టోబరు 1, 2. బాపట్ల—3, 4. మదరాసు. 5 తే

అగ్నిప్రమాదము

ఒక ప్రాణనష్టము:—భౌజందులైల్లునంద మహామృదీయ తోటలయందు నిన్నరాత్రి గొప్ప అగ్నిప్రమాదము సంభవించెను. నాల్గొంపలు తగులబడినవి. వెంటనే పోలీసువారి ప్రయత్నములవలన యెక్కువనష్టము కలుగలేదు. నిన్నరాత్రి 2-15 గంటలకు హుటాత్తుగ ఒక యిల్లు కాలమండుట అగపడెను. కొను తిరుగుచున్న పోలీసువారు వెంటనే ద్రవ్యహించి చల్లార్చిరి. ప్రాణనష్టములేదు. రూ 600 నష్టము కలిగినట్లు తెలియచున్నది.

క్రొధననామ సంవత్సరం భాద్రపదమాస బహుళ అమావాస ౩౦, శుక్రవారము

ధన్యము

[విద్వాన్ దేవకొండ రామజోగిశాస్త్రిగారు]
చం. కరముగ గారవంబు నధికారము, బాహుబలాతి
రేకమున్. స్థిరకమనీయచిత్రము విశేషమనీష,
జనానురాగమున్. గురుతరసాహసంబు, నమ
కూడును ద్రవ్యము గల్గువారికి. సిరిగలవారి
జీవనమే జీవన హా జగతీతలంబునన్.

చం. ఉరుతరభోగముల్ని మహాన్నత సౌఖ్యము
లందవచ్చు భా. స్వరమహానీయకీర్తి సముపార్జన
నేయగవచ్చు, దేవతావరుల ప్రసన్నతల్ల
నగ వచ్చును, ధర్మముచేయవచ్చు, సు. సిర
ముగ సర్వము ధన్యము చేతనే సాధ్యముగల్గు
గాన, నా సిరిగలవారి జీవనమే జీవన హా
జగతీతలంబునన్.

చం. మరణము శిక్ష రోగ మవమానము పాపము
భీతి లోనుగా నరులకు గల్గుకష్టములనారత
ము దొలగంగ జేసి యీ కరణిని మిత్రు
భోలెనహాకారము గూర్చదే ద్రవ్య మెంతయు
సిరిగలవారిజీవనమే జీవన హా జగతీతలంబునన్.

నాచిలుక

[టి. చలమయ్య ప్రసాదరావులు బాలచరస్వతులు]
ఉ. అంగజరాజమోహన శతాంగ రథంగ కవో
ష్ణరక్త సి, క్రాంగ మనోజ్ఞరూప హృదయం
గమమానోక కీరరాజము, బంగరుపంజరాం
తరమునన్ నెలకొల్పి పరిత్రప్తమ రా, జ్యోగ
రహస్య దూతయగు నంచ ప్రియంబున సంత
రించితిన్.

ఉ. ఎన్నడో మాధవుడు భవనైకమనోహర
భావగితిక, గ్రొన్ననలెత్తి మ్రోడులు చిగు
ర్పగ బాడుచునుండువేళ నా, వన్నెలచిల్ల
పైకెగసె—పైరవిహరివిలాస లోల యై,
కన్నుల కింపు నింపు నొకకన్నయ చెంగట
వ్రాలె నయ్యెడన్.

చం. జలుగుపయంట చెంగుపయి జేరిన కీరము
బూనివన్నియల్, చిలికెడి పచ్చరాల నగిషిపని
రెక్కల ముద్దులాడు పు, వ్రుల విలుకానిరాణి
వలపుం దొరసానిడాని—త్వన్మనః, ఫలక
మొనంగమంటి—తలపన్ కవిపుత్రులు రూప
లుబకుల్.

ఉల్లమునుండి పైకుబుకుచుండు నొయారపుసిగ్గు
పొంగుచె, క్షిప్తనె దాని కెంపు లొలికించెడి
చిర్నపు చెంగలింప వి, ద్యులతవోలె కట్టెడుట
నుండగనేరక మత్తుమందు పై, జల్లి యదృశ్యమై
చనియె చంచలలోచన మూర్ఖ నొందితిక.

విశ్వగానము

[కె. అన్నమ్మరాజా శర్మగారు]

విశ్వనాథ రేయి బవలు- వెదకుచుంటి
నమృత మొలికించు నీ విగ్ర- హంబు గాంచ
కడలు గనరాని స్వస్తిము- ఖంబునందు
ముదమొదన నీదు కీర్తనల్- మ్రోగుచుండె.
హీరములహారమో యన- నింపు నింపు
తారకావళి యవ్వక్త- ధ్వనులగల్పి
పరజనాగ్రాహ్యమంజుల- భవ్యగీతి
పాడ, వినుచుందు నిశలందు- పరమపురుష!
దిబ్బుఖంబుల వినవచ్చు- దివ్యగీతి
నొంటిమై నాలకించి నే- నొడలు మఱచి
భావవీచికలం బడి- ప్రాకి ప్రాకి,
ఎటుగంగా రానివోటికి- నేగుచుంటి.
పిలిచినం బల్కు పర్యత- బిలములందు
నాత్మనైశ్చల్యవృత్తినే- నందియుండ
హృదయమోహన మై లనన్- మృదులమైన
గీత మొండు శ్రోత్రంబుల- గేరుచుండు.

ఉషఃకాలము

[బాలకవి కాశీభట్ట కృష్ణరాయశాస్త్రిగారు]

శా. సారానేక సుగంధపుష్ప సురభీస్సారాతిమంద
ప్రయా గారంభుండయి వాయుదేవు డిచ్చడే
యారామముం జేరి వీణారావార్థము విప్పి చెప్ప
శ్రుతిపేయంబైన దానిన్నినన్. లేరాభారతపుత్ర
నిద్రవిడువ న్లేవా యుపోవేళలన్.

శా. భూరిత్యోతలమంతః జూచియఖిలంబున్ స్వాను
భూతంబుగా ధీరుండై మనకే రహస్యమును దా
దెల్పంగ నూహించెనో వీరావేళములేల నల్పు
తెలుపు లేవంట నీకేలరా లేరా గాధతమిన్
మందున గనన్ లేదా యుషఃకాంతులన్.

శా. ఘోరస్వార్థపరత్వబుద్ధి యెపుడే గూలుంగదా
యంచు గంభీరవ్యాఖ్య రచించుచుండె గను
మాభీతుండుగా డెంత న త్యాగంభండో స
మీరు డీతని వచోవ్యాపారము లూడగా
లేరా చల్లనివాడు నీమనసులో లేదా యుపో
వేళలన్.

శా. నానావర్ణగతాతిగంధసుమనోనందైకభావంబు
విజ్ఞానలోకనతం బరీక్షి యొనరంగా జేసి
పత్రధ్వని శ్రీనితద్విజ దివ్యగాన తతిసంప్రీతా
త్మండై వచ్చెముల్లీనున్ వాయుమహాశయుం
గనుటకున్ లేరాయుపోవేళలన్.

గీ. అదిగొ నిప్పుత పాతత్వ మమరుకొటకు బుడమి
యిరువంకలను గాచి పొడుపుగొండ! నండ
నడయాచుండె మార్తాండు డిచ్చడు! నిన్నటి
దొనంగు లన్నింటి నీట విడుము.

సూర్యదేవుడు

[మా ల తీ యు గ్గ ము]

సీ. ఎవ్వనికిరణంబు లించుక తాకిన
జంతుచయంబున చలనమొదపు
ఎవ్వనిదొరశ్చి రవ్వంత సోఁస
నవనవకళ లూరు నవనియందు
ఎవ్వనితేజంబు మవ్వంబుగఁ బ్రబల
మలినంబులన్నియు మాసిపోవు
ఎవ్వనిప్రాభవం బివ్వసుధ నెపుడు
విమలప్రభాస్ఫూర్తి వెలువరించు
త. గీ. అట్టి ప్రత్యక్షదేవుం డహస్కరుండు!
సాపసంచయముహరించు! భాస్కరుండు!
భక్తజనములపాలిటి బాంధవుండు!
మాదుపాపముల హరించి మనుచుగాత!

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును.

సచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతిసంచికయందును ౩, 4
రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు
కలిగి యుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్థ సంవత్సరము	„ 3 0 0
విడిపత్రిక	„ 0 10 0

ప్రస్తుతము పోస్టలు రూల్సు ప్రకా
రము 0-2-0 రిజిస్టరు చార్జి, 0-3-0 తపాలు
చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి
యార్డరు పంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. వీ. పీ, లు పంపి
నచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ
చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు
సంభవించును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు ఆణాలు 0-10-
ప్తాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పం
జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత
చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆసొమ్ము మినహా
యించుకొని తక్కినసొమ్ము మాత్రము పంపవచ్చును.

మే నే జ రు, భారతి.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 212, మద్రాసు.

దొరకిన యువన్యాసము

శ్రీ భారతి పత్రికాధిపతి! నమస్కారములు.

ఈనడుము నా సొంత పనిమీద నేను దణుకు వెళ్లి యచ్చట నొక్కదినముండి తిరుగఁ బీఠికాపురమును జేరుటకై నిడదవోలునొడ్డ చైలుబంటిలో నెక్కబోవుచుండగ, గొందరు స్త్రీలు పురుషు లొకగదినుండి విగ్రహపుచుండిరి. వారు వారిసామగ్రితో దిగినవిమ్మలు నేను గదిలోనికిఁబోయి కూర్చుంటిని. లైలు నవనారంభించెను. కొంతసేపు కునికపాటులు పడిపడి పండుకొనుటకై యెంచి లేచి బల్లపైనున్న మెత్త నుత్తరముతో చులుపుచుండ గ్రిందిమెత్తనును, వెనుకనున్న మరెయొక మెత్తనును నడుచుచున్న యవకాశమున నొకకాగితములబొత్తి నొకంటఁబడినది. దానిని గ్రహించిచూచితిని. అది యొకకాంతారత్నము వ్రాసినవ్రాతనల నొకఁ డొచ్చినది. ఈ కాగితములు పోవుటచే నాకాంత యెంత పరితపించుచుండునో యని కొంతసేపు విచారించితిని. ఆ పనితామత్తి ప్రకటించునెంచిన యభిప్రాయములను బ్రకటించుటయే మంచిదని నే నూహించుకొని యాకాగితములకుఁ బ్రతి వ్రాసి దానిని మీయొద్దకు బంపితిని. మీరు ప్రకటించినయెడల దానిని వ్రాసిన నాగీమణి సంతోషించునని నా విశ్వాసము. ఈ క్రిందిదియే దానిప్రతి.

చిత్తగింపవలయును, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు.]

ప్రారంభోపన్యాసము

“సోదరీమణులారా! మీ యందఱతో నొకముఖ్యంశమును ముచ్చటించునెంచి మిమ్ముల కావ్యంబించితిని. ఆయంశము మీతో నెంతకాలము నుండియో చెప్పదలచితినిగాని మీ మనస్సులకు స్ఫురింపని యంశము నామనుస్సున కేల తట్టెనో యని నాకే సందేహముగా నుండుటచేత మానివైచితిని. ఇప్పుడన్ని సందేహములను మించిన యాతురత నన్నుఁ బ్రేరేప, నా యభిప్రాయమును మీకు జెల్లించి హృద్భారమును బాపుకొన నిశ్చయించుకొంటిని.”

“కాంతలసీతగతులు కొంతకాలమునుండి యభివృద్ధిదశలోనే యున్నవి. ఇట్టి మనయభివృద్ధికి మనమే కారణము కాని మగవాడు కాఁడని లోక మెఱిగియున్నది. మగవానివలన మేలు జరుగునని మనమెన్నఁడునుకొనియుండలేదు. ఆరెఁడు మన సందర్భమునఁ గేవలనిరుపయోగం డనియే నిశ్చయపఱచితిమి. ఆరెఁడు నిరుపయోగం డైనంతమాత్రమున మనము విచారింపవలసినపని లేదు. సమర్థతాశూన్యత తుంతవ్యయ కాని యాతడు మన యభివృద్ధికి మొట్టమొదటినుండియుఁ బ్రతిబంధకారుఁడై పరమశత్రుఁడై ప్రత్యక్షమారఁడుడై ప్రవర్తించుటచేతనే మన మాతనిని నిందింపవలసినచ్చినది. ఆతని పాపమున నాతఁడేపోవునని మన మూహించక మన బానిసత్వమునకుఁ బరితపించి, మన బిద్యాశూన్యతకు విచారించి, మనవ్యక్తిరాపేత్యమునకు వ్యసనపడి యాతని లక్ష్యపెట్టక, యవసరానుసారముగ నాతనికెదురుతిరిగి, స్వయంకృషినినమ్మి, యాత్మవిశ్వాసమును గట్టి, మన పురోభివృద్ధికి మనపాటు లేవో పడుటచేతనేకదా ప్రాయశ్చియ్యద్గతైల భాగనడుచు గూలఁబడవలసిన మన నుపన్యాసపీఠములపైఁ గరతాళముల నడుచు నిలువఁబడుచున్నాము! వేదసత్యతో నట్టిండ్లకిన మనము ననసరములతో నాటకములను స్పష్టించుచున్నాము! పిల్లలతోఁబైలయొద్ద వోలపాటులు పోడిన మనము న్యాయసభలందు ధర్మవాదము లొనర్చుచున్నాము! లోడితెడు సంసారములో గుడుగుడుగుంచును లాడవలసినమనము లోకోపకారమునకై భారతదేశమందంతటఁ బర్యటన మొనర్చుచున్నాము!

మగవాఁ డనువాఁ డాడుదానిని వీధిగుమ్మమునొద్దకుఁ గొలఁదికాలము క్రిందటిపాటుకు రానిచ్చినాఁడా? చీపురుకట్టను మదిBriefbag బట్టనిచ్చినాఁడా? తననేన మఱచి దేశసేవమాట నెన్నఁడైన దలఁపనిచ్చినాఁడా? ఎంతసేపు తాను, తనవిద్య తనసుఖము,తనకీర్తి, తనవృద్ధియేకాని స్పష్టిలోఁ దనసాటిదైన యాఁడు దున్నదనియైన మనసునఁ బెట్టినాఁడా? ఇతరదేశస్త్రీల యభివృద్ధి వినియైనర సంతోషయ, కాంతదాక్షిణ్యము,నిమమంత సమభావము మనయెడలఁ గనఁబడినాఁడా? తరతరపులనుండి యుగయుగములనుండి కార్మిని ఘనీభవించిన యజ్ఞానాంధకారమునుండి స్వప్రయత్నముచేత సతీశ్రమకాలములలో జ్ఞానతేజఃప్రపంచమున కుత్సేత్రుగ నుడికినజాతి సర్వప్రపంచసర్వత్రయం దొక్క యార్యవాహిని తక్కు మఱియొకటి యున్నదా? బ్రాహ్మణులేమో తమ జ్ఞానమునకు పడఁద్రోచిరని యబ్రాహ్మణులు వారికెదురు తిరిగిరి. కాని నారిసంఘ మంతయు నీ యనారిసంఘము నేల యెదుర్కొని ప్రొక్కివేయఁగూడదో నాకు బో

ధపడుటలేదు. మగవాఁడంతస్వార్థలోలుఁడు, నసూయాపరుఁడు, సభర్మకీలుఁడు నహంభావమాపితుఁడు ప్రపంచమున లేఁడని మనచరిత్రవలన స్పష్టపడినదా? పాపము పండిపండి బ్రద్దలుకాక మానునా? ఎగిరియెగిరి యెగసియెగసినవాఁ డధఃపతితుఁడ కాక తీటునా? చాటిపడియలని తాననుకొనినవే కాదా యిప్పుడు సుక్షేత్రఖండికలైనవి! రాక్షసిబాగు దిబ్బలని తాననుకొనినవే కాదా ఇప్పుడు రత్నాలగనులైనవి! ఎండి, మెలికలుపడి, పీట్టతలలువైచి కంపతొడుగైనతీగలే కాదా యిప్పుడు ప్రసవఫలబంధురపరిమళప్రాంచితము లైనవి! పంటయింటి పడుకటింటి బానిసలేకదా యిప్పుడు భారతదేశ? సాభాగ్యదేవతలై ప్రకాశించుచున్నార! చిరకాలనాగరకత,చిరకాలవిద్య,చిరకాలాభ్యాసము చిరకాలాహంభావము కలిగినమననా డిప్పుడు మనకు వెనుకఁబడి నాఁడా లేదా? భారతదేశ సమస్తకార్యభారమహాన క్రియాశీల నయందు ముందుబుజము మనదా యాలేనదా? మనము పాడిన పాటనుబట్టి తనగొంతు నిప్పుడు సవరించుకొనుచున్నాదా? మనము వేయుచున్న యడుగునుబట్టి తనయడుగిప్పుడు పద్మకొనుచున్నాఁడు. మార్గదర్శక వ్యాపారమున ముగవనిల్చి మగవానిని వెంటఁ ద్రిప్పుకొనుచున్నప్పుడే కదా నాగరకత శిరోసత్వత్రమంటిన ప్లేంచవలసి యున్నది!

ఇట్టిశీతిలో మన ముండుటచేత భగవంతు నెంతయైనఁ బ్రార్థింపవలసి యున్నది. మనము మనల నెంతయైన సభినందించుకొనవలసి యున్నది. మగవాని నెంతయైన నిందింపవలసి యున్నది. కాని యింతసంతోషమందుఁగూడ నొకటికెందు విచారహేతువులున్నవి కాని లేకపోలేదు. ఒకదానిని గూర్చియే యిప్పుడు చెప్పెదను. నేను జెప్పఁబోవు నంశముల మీరెఱుంగనిది కాదు. మీ రేల యింతకాల ముపేక్షజేసి యూరకుంటికో యని నా కాశ్చర్యముగా నున్నది. ఈ యంశము కూడ మగవాని దుష్టవ్యాపారముతో సంబంధించినదే. ఈ దోష మేదో జెల్లించి దీనిని దిద్దుబాటు చేయుటకుఁ బ్రథమావకాశము భగవంతుఁడు నాకుఁ గటాక్షించినాఁడు కదా యని నేను సహేతుకమైన గర్వ మొందుటలోఁ దప్పలేదని యనుకొందును.

సోదరీమణులారా! మనము కంటికి జోడుపెట్టుకొన్న పుష్పకొలఁదికాలముక్రిందటఁ దా నెంత పెక్కిరించినాఁడో మీకు జ్ఞ పిలేదా? అక్షిరోగమునకేకాక యాస్య సాభాగ్యము నకుఁగూడ నద్దములను దాను ధరించునప్పుడు వానిని పనమేల ధరింపఁగూడదో? అది తన యనుకరణమట! మనము కంటి తోఁ జూచుచుండఁ దన యనుకరణమే యగును గావున మనము కనులు మూసికొనవలసిన దని తన యభిప్రాయము కాఁజోలు. అదంభతినాఁడో ఆదిశక్తినాఁడో కల్పింపబడిన యందమాకారము లేనియాప్రాతయెఁడా? మే మనము ధరింపవలయుగాని నడుచునకుఁ బటకాపెట్టుకొనఁగూడదట. ఈ యధిక్షేపణము లో హేతువున్నదా? సీతీయున్నదా? మ ను మ యధర్మమైన నున్నదా? మ రా యితోడిగి కొని చ ర్మ పా ద ర త్న లు మనము ధరించి నప్పుడు తానెంత వెకవేలాడెనో మీ రెఱుంగనిదా? అంత వెకవేక లేందులకు? అదేమి చేసియా, అపకీర్తియా? తన్ను మన మెంతమాత్ర మనుకరింప గూడదట! ఆ ప్రధానరోగము నకు భాగ్యలక్షణములే యీతలయూఁపులు, నీవేకవేకలు, నీ సకింపులు, నీ కటకటలు! ఎన్నినవ్వులు నవ్విససరకేయెన్నియెద్దు లేఁననరే మనము మానఁ దలఁచుకొన్నప్పుడుకదా యాతఁడు విధిలేని వైరాగ్యమును నహించి యూరకుండి నాఁడు! మనము నైకి రెక్కఁగూడదని సంఘమర్యాద, వ్యాకరణమునఁ గ్రియాపరిచ్ఛేదమునఁ బ్రభుమూత్రము వ్రాయుటకుఁ దానెవఁడు? ఇది మనవారి పంచమహాపాతకములలో నొక్కటా? ఏముక్తిస్తువారి పది యాజ్ఞలలో నొక్కటా? ఇది కాక మన డబ్బిలోనిది ముక్కుపాడి, తనడబ్బిలోనిది శ్రీపాదరేణువునా? ముక్కుభగవంతుఁడు తనకేఇచ్చినాఁడా? ఇంతతెగ నీలు గెండ్రునన్నదా? మన జేబులోనివి సిగరెట్లా! తన జేబులోనివి తులసికట్టలా? ఇంతకు నో సోదరీమణులారా! కారణము చెప్పియేయుంటిని. అఁడుడి మనువాని ననుకరించుటకు మగవానికి రోతలేతొక్కటిలేదు. మన కుచితమైనదియు, నుపయోగకరమైనదియు, నర్హమైనదియు, సవనరమైనదియు మనము చేయుచున్నాము కాని తన్నునుకరించుచున్నదే మెంతమాత్రము మనకులేదని తానేల. యెఱుఁగఁడు? తా నెవరి ననుకరించి యిన్నివేసములు త్రెప్పకొనినాఁడు? ఆ మాత్రపు టూహ తన శేల యుండఁగూడదు? అతనికి మొదటినుండియు మనయెడల సమాహయేయున్నయెడల మనకిన్ని పాటు లేందులకు? తనకిన్ని తిట్లెందులకు? మనము తన్నెంతమాత్ర మనుకరింపఁగూడదు కాని తాను మనలఁ బూర్తిగా ననుకరింప వచ్చు గాఁజోలు, అది త

ప్పులేదు కాఁజోలు. అందులకు మన మాతని నేమియు ననఁగూడదు కాఁజోలు; నాటకములలో స్త్రీపాత్రములను ధరించి తాను మనల నేల యనుకరించుచున్నాఁడో చెప్పిపట్టుకొని జొక్కాయించి నిలువబెట్టి యేల యడుగరాదు? ముంగురులు వింతెన్నో సాగముగా నుండునని మన మీచెంప నాచెంపకొక్కయంగుళముమాత్రపు వెడల్పున వెండ్రుకలు కత్తిరించుకొన్నప్పుడు తానెంత యల్లరి పెట్టినాఁడో! తలవెండ్రుకలు పూర్తిగా తీయించుకొనినట్లుగా నింటిపెంతు లెగిరిపోవునట్లెంతహంగామా చేసినాఁడో! అట్టియాతఁ డిప్పుడు మీసములు పూర్తిగా గొరిగించుకొని సవరములు నెత్తికొట్టుకొని నాటకరంగమునఁ బోతు పేరట్రాత్ర నిలువఁబడినప్పుడు “నీకిది యెవఁడు చెప్పినాఁడురా యని మన మాతని మూతిపై నేల యొడ్చికొట్టురాదు? కొటులాగున నుండునెడల గ్రమ్ముచులకుఁ గ్రమ్ముచు, సాగసునకు సాగసుగా నుండునని రైకకు బోత్రాములంటించి చేతులు రవంతపాడుగ చేసి ధరించి సహజమైన సిగ్గుతో నూత్నమైన శోభతో మనము ప్రకాశించుచుండఁ దన కన్నులలోఁ జీలలు కొట్టుకొని నాఁడే; అట్టివాఁడిప్పుడు మన రైకతోడిగిని దానిలో మఱివో తగలఁబెట్టుకొని సిగ్గులేక, యుభయభ్రష్టత్వపుఁ బాదురూపములతో రంగమున మగము తెదనై నిలువఁబడి మనలఁ బరాభవించుచున్నప్పు డాతనిని నేమిచేసిననైన బాపమున్నదా? కట్టపడి యొడలిపై నడ్డుకట్టుకొకతో, నడ్డుచీలల ముంతేటుల కడికింపుగాజులతో, గండలపై జేరుబొందువంటి సరములుబికిన మొరకుకంఠమున గాజుపూసలతో, జాట్లనాగచే బొక్కి మాడిచచ్చిన పెదవులపై లత్తులతో, గూతీతీయుటచేఁ గాయలుగాది గీతలుపడిన దొడలపై బూడిదతో, వేంకటేశ్వరపాదములపై దుమ్ముకాయ గొలుసులతో, నాఁడుదానితలకంటె సహజముగఁ బెద్దదైన తలపై సవరముల జవునుకూర్చుచే భయంకరముగ నగపడు రాకాసితలతో, రంగముమీద సంతకస్వరూపమున నవతరించిన యీ జగన్మోహినీదేవతను జూడగ నార్యావర్తదేశముం తెయు నొక్కపెట్టున నేడువలసి యున్నట్లున్నదే! తా నాఁడుదానిని బూర్తిగ ననుకరించినట్లు లోలోపల నుత్సాహమున నుబికి యుబికి పోవుచున్నాఁడు కాఁజోలు! తానా? అఁడుదాని ననుకరించుట? తనతరమా? సహజబాహ్యముగల యాఁడుదానిని గనులకు నూటిగ నొక్కజే నెడు చూచి టంగున (Tangeni)కు మఱియొకమాపుగల యాఁడుదాని-నెగుడు దిగుడుగఁ దరంగ ఫక్కిగఁ జూడఁగల యాఁడు దానిని-నింద్రధనుస్సువలె లోకమునకంత నొక్కసారి మంగళపుటారతి నీయఁగల యాఁడుదానిని, పాముమెలికల జిగజిగలతో మెఱపు గప్పున మెఱసి చప్పున మాయమైనట్లు చూడఁగల యాఁడుదానిని, దానా? అనుకరించుటా? మతి యుండియే యీ పని చేయుచున్నాఁడా? పెదవులపై లత్తుచందమామల పండువెన్నెలల కలకలతోఁ గానఁబడవలసిన మందహాసమును పెదవులపై మాటుపఱచి దానిని గంటికిసలో నొక్క-Geometrical point లోఁ గేంద్రీకరణ మొనర్చుట కొక్క నిజమైన యాఁడుదియే తగునుగాని యీకొజ్జాస్వరూపమే-అందులకుఁ దగుట! చచ్చి యాఁడుదియై పుట్టినప్పటిమాట కాని యిప్పుటి మాటయూ?

సోదరీమణులారా! ఇంత యసాధ్యకార్య మాతనివలనఁగారు, పోనిండు! అఁడుడి నిలువఁబడినట్లయినఁ దాను నిలువఁబడలేనప్పుడు తన మొగము, తన మోర, యింక ననుకరణ మొందులకు? చనవు ప్రేమ, రవంతమోతాదు మించినవల్లభ్యము గనఁబడువలసిన భర్తయెటుట నాఁడుది యెట్లు నిలువఁబడునో, కాసంతమాత్రమే గౌరవము కానఁబడువలసిన పెద్ద బావగారియెవటన్నెట్లు నిలువబడునో, యధిక భయగౌరవము లుగ న బ టు ప వ ల సి న మామగారియెటుట నెట్లునిలువబడునో, యనివ్వుముగ గౌరవింపవలసిన యత్రగారియొద్ద నెట్లు నిలువఁబడునో, యీభేదములలో నొక్కభేద మైనఁ దాను గనఁబడువలగలఁదా? నాభర్త యీనడుచు నాటకములోనికి వెళ్లదనని చెప్పుటచే బొమ్మంటిని. “నీభర్తకిరాక్రి నాటకములో వేసమున్నద”ని మాయింటి పొరుగమ్మలక్కలలో నొక్కతె నాచెచి నూచెను. నాభర్త పెడఁబోయినకొంతసేపటికి నేను నాటకశాలకుఁబోయితిని. అభిజ్ఞానశాకుంతలమున నాభర్త ప్రియవందనేపము కాఁజోలు వేసినాఁడు. కణ్వమున్యాశ్రమములోని మొక్కలను నీర్లుపోయుటకై శకుంతలతోఁగూడఁ జేతిలో నొక యిత్తడిచెంబును బుచ్చుకొని నాభర్త రంగమునకు వేచేసినాఁడు! నేనప్పుడు కొంతసేపు డిల్లపడి కొయ్యనైపోయితిని. నాకప్పుడు మనసున్నఁ గోపమే కలిగినో, రోతయే పుట్టెనో, నవ్వేకలిగినో యెదుపేవచ్చెనో నే నేమియుఁజెప్పజాలను. ఒక్కనిముస మట్లున్నపిమ్మట నాభర్త నిట్టిశీతిలోఁ జూచుటకుఁటై జచ్చిపోవుటయే మంచిదని పపంచవాదాని

రాయపూడి పోర్టోనోట్ల కేసు

అపూవరు వాగ్దానము

పైన నువ్వారింపబడిన కేసు గుంటూరు సబ్ మేజిస్ట్రేటువారి కోర్టులో మ రా శ్రీ. పొన్నాడ రామకృతి పంతులువారివల్ల విచారింపబడుచున్నది. ఈ కేసు ది 7-9-25 తారీఖున విచారణకు వచ్చెను. ఒక్క అపూవరు వాగ్దానము మాడనినములు పట్టెను. ఈ కేసునందు చిక్కుబడినవారు మొత్తము 12 ముద్దాయిలు. 1 ముల్లెల శివరామకృష్ణయ్య 2 యీ శేషగిరిరావు 3 గుట్టా గంగాధరరావు 4 మంచినపల్లి నరసింహారావు 5 నలబాతు కొండలరావు 6 పణిహారం శీతా రామయ్య 7 కండకట్టు సుబ్బయ్య సాయుడు 8 నలమోతు బల రామయ్య 9 పి. రామరత్నంరాజు (వరపు) రామరాజు 10 చిత్రాల వరదరాజులురాజు 11 పి. వేణుగోపాల్ మొదలి యూర్ 12 పణిహారం శాస్త్రి. వీరిలో శాస్త్రి అనునాయన అపూవరుగా మారినాడు. బెజవాడవాస్తవ్యులగు కొలండ రెడ్డి గారు, వేపా సుబ్రహ్మణ్యంగారు యింకా అనేకమంది న్యాయ వారు యీ కేసునందు ముద్దాయిలకరవున పనిచేయు చున్నారు. మద్రాసు కానసభా సభ్యులు మల్లెలవారి బంధువు అగు మాగంటి శీతయ్యగారుకూడను విచారణకాలమందు హాజరు అగుచున్నారు. ఈ దినవసంగతులు అపూవరు యిచ్చిన వాగ్దానముయొక్క సారాంశములు.

“నాది తెనాలి తాలూకా యెలవర్రు గ్రామము. అచ్చట నాకు ఆస్తివున్నది. గత నాల్గు సంవత్సరములనుండి నేను తెనాలిలో కాపురముంటూ యున్నాను. నిమ్మగడ్డ వెంకట స్వయ్య అనునాతడు యెలవర్రు గ్రామమునందు నా పితండ్లు లతో కరకాసీ నోట్లు చేయు విషయమై మాట్లాడుచుండగా నేను వింటిని. వెంకటస్వయ్యను తెనాలిలో 2-వ ప్రెజిడెంట్ తారీఖున నేను కలుసుకొన్నప్పుడు నేను యీ ప్రస్తావన తీసుకొని రాగా నెల్లూరుజిల్లా వెంకటాచలం గ్రామకాపురస్తులగు కనోయి కత్తు కామయ్య అనునాయన తన్ను యీ విషయములో మోసపుచ్చినాడనిన్ని కాని మద్రాసు ట్రిబ్యునలందు 1/14 సుందరమూర్తి విచారణకొ విధియందు కాపురముంటాయున్న అతని సోదరుడు కనోయికత్తు సుబ్బయ్యనాయుడు యీసంగతి తెలుకొని తనకు రు 1000 లు పెట్టుబడిపెడితే కరకాసీనోట్లు చేస్తానని చెప్పినట్లుగా అతను సాలో చెప్పినాడు. వెంకటస్వయ్య కామయ్యకు యిదివరలోనే రు 500 లు యిచ్చియుండుటచే నోట్లు చేయు విషయములో చూస్తూవుండుటకు నన్ను చెన్న పట్నము వెళ్ళవలసినదిగా చెప్పినాడు. నాకు కూడను భాగము యిచ్చులాగున వాగ్దానము చేస్తే వాళ్ళలో నన్నుకూడ సులభ ముగా కలుపుకోవచ్చుననే ప్రభుత్వముతో నాకు కూడను భాగము యిస్తానని వాగ్దానము చేసినాడు. అందులకు నేను అప్పుడు తెనాలిలోనున్న సుబ్బయ్య నాయుడుతో కలిసి చెన్న పట్నము వెళ్ళుటకు వచ్చుకొన్నాను. అసమయమునందు డబ్బు సిద్ధముగా యుండకపోవుటచే సుబ్బయ్య నాయుడు వెంకటస్వయ్యవద్ద నా ద్వారా త్వరలో డబ్బు పంచిపెట్టుటకు వాగ్దానము తీసుకొని చెన్న పట్నము వెళ్ళినాడు.

“నేను యిదివరలో చెప్పినవారికినే చెన్న పట్నమువల్ల సుబ్బయ్యనాయుడిని అతని యింటివద్ద కలుసుకొన్నాను. నేను చెన్న పట్నములో యుండగా ఆంధ్రప్రదేశ్ అఫీసులో పనిచేయు చున్న యిద్దరు బ్లాకులు తయారుచేయుటకు వారు ఒప్పుకొన్న మీదట సుబ్బయ్యనాయుడువారిని తనయింటివద్దకు రావలసినది గా నాలో చెప్పెను. సుబ్బయ్యనాయుడు 11వ ముద్దాయి 9వ ముద్దాయిలయొక్క శక్తిసామర్థ్యముల విషయమై వెంకటస్వయ్యకు భ్రాత్యం చెప్పవలసినదిగా నాలో చెప్పినాడు. అటుపిమ్మట తాను తెనాలి వచ్చి వెంకటస్వయ్యతో యీసంగతి అంతకు చెప్పినాడు. ఈ సంగతి మా అన్నగారైన 6వ ముద్దాయికి చెప్పగా, 1, 2 ముద్దాయిలు అయిన మల్లెల పోవరలు యీ క్షణిని జయప్రదముగా కొనసాగించే యడల డబ్బు పెట్టుబడి పెట్టెదనని చెప్పినాడు. అటుపిమ్మట నేను 7-వ ముద్దాయితో సంతపించి అతనికి దీనిని గురించి వుత్తరము వ్రాసెదనని చెప్పి నాను. నేను రు 400 లు వెంకటస్వయ్యవద్ద పుచ్చుకొని సామా నులు సిద్ధంగానే అతనికి తెలియపరచెదనని వాగ్దానం చేసి చెన్న పట్నం వెళ్ళినాను.

“చెన్న పట్నం నందు 7-వ ముద్దాయి యీ డబ్బు సరిగా సరిపోదని నాలో చెప్పమా యింకా యితరు లెవరైనను యీ పని జయప్రదంగా కొనసాగించుటకు డబ్బు పెట్టుబడి పెట్టు వారు వున్నారా అని అడిగెను. అప్పుడు నేను గుంటూరు వాస్తవ్యులగు మల్లెల సోదరులకును మా అన్నగారికిని జరిగిన

సంభాషణ చెప్పితిని. 7-వ ముద్దాయి అగు సుబ్బయ్యనాయుడు 6వ ముద్దాయి అగు మా అన్నగారిలో స్వయముగా మాట్లా డవలెనని కోరుటచే 6వ ముద్దాయి తెనాలినుండి వచ్చి మల్లెల వారు చాల భాగ్యవంతులనియు, యెట్టి సందర్భములను సమర్థ తతో యెదుర్కొనగలరని 7-వ ముద్దాయితో చెప్పమా కావ లసిన యెడల మీరే వారియొద్దకు వెళ్ళి స్వయముగా మాట్లాడవ చ్చునని 7-వ ముద్దాయితో చెప్పెను. కాని 7-వ ముద్దాయి 6-వ ముద్దాయిని ముందుగా మల్లెలవారితో కలిసి మాట్లాడవలసినది గాను తర్వాత తాను (7-వ ముద్దాయి) వచ్చి మాట్లాడెదనని చెప్పినాడు. అందుచే మా అన్నగారు (ము 6) నేనున్న గుంటూరు 1-వ ముద్దాయి యింటికి వెళ్ళినాను. 2-వ ముద్దాయి కూడను అచ్చటనే యున్నాడు. మల్లెలసోదరులకు మేము యీ సంగతిని అంతకు చెప్పినతర్వాత దీనిని గురించి ఆలోచించి చెప్పి దముని చెప్పినారు. ఇదంతము ఫీబ్రవరిమాసములో జరిగినది.

1. 6వ ముద్దాయి తన తమ్ముడగు రెండవ ముద్దాయిని పట్నం పంపిస్తాననిన్నీ, తిరిగి అతనువచ్చేటంతవరకు యేసంగతి చెప్పనని చెప్పినాడు. గావున, 6-వ ముద్దాయిన్నీ 2-వ ముద్దాయిన్నీ నేనున్న పట్నము వెళ్ళి సరాసరి సుబ్బయ్యనాయుడు (7-ము) యింటికి వెళ్ళినాను. వాళ్ళందరు నమ్మకమైన పనివాళ్ళ నిన్నీ తాను జయప్రదముగా పని కొనసాగించెదననిన్నీ బ్లాకులు నిమిత్తము రు 800 లు అడుగుచున్నారనిన్నీ జెప్పినాడు. 2-వ ముద్దాయి, తనకు డబ్బు విషయమై యేమియు తెలియదనిన్నీ యీపని యెంతవరకు నిజమో తెలుసుకొనుటకు పంపితే వచ్చినాననిన్నీ చెప్పెను. 7-వ ముద్దాయిని గుంటూరుకు రమ్మనమని చెప్పినాడు. దీనినిబట్టి 6-వ ముద్దాయి 7-వ ముద్దాయి గుంటూరుకు వచ్చి 1-వ ముద్దాయిని కలుసుకొన్నారు. గుంటూరులోగాని లేక రాయచోడిలో కృష్ణా నదియొడ్డున యున్న తన బంగాళాలోగాని అప్పువేసే పక్షమున తన కెట్టి అభ్యంతరము లేదనియు అందులకు తాను అంగీరించెదననియు 1-వ ముద్దాయి చెప్పినాడు. 1-వ ముద్దాయి మేముందరము, 1-వ ముద్దాయి మోటారుకారులో రాయపూడి వెళ్ళినాను.

7-వ ముద్దాయి బంగాళా అంతయు చూచి ఇది యీ పనికి చాల బాగా అనుకూలముగా వున్నదని చెప్పినాడు. అటు పిమ్మట మేముందరము గుంటూరుకు వచ్చినాను.

“7-వ ముద్దాయికి భత్యభుక్తులక్రింద రు 2000 లున్న నాకరీ చేసినందులకు రు 5000 లున్న యిప్పులాగున యేర్పర దినపీళ్ళు 7-వ ముద్దాయి యీపని తనవల్ల సాగించుటకు ఒప్పు కొనెను. నమ్మక మైన సహకారులు కావలసియుండుటచే 3, 4, 5, 6, 7 వ ముద్దాయిలు, సుబ్బయ్య నాయుడికి రాయపూడి యందు కావలసిన సహాయముచేయు నిమిత్తము యేర్పరచబడిరి. 1-వ ముద్దాయి తాను అప్పువేప్పుడు నిమ్మలూటానని చెప్పి నాడు. పిమ్మట ములు వచ్చినప్పటికిన్నీ యెట్టి సందర్భముల లోనున్నా, యీ పరమరహస్యము చెల్లుచువునని యెవరికి వారు ప్రమాణములు చేసినాను.”

అటుపిమ్మట అపూవరు చెన్న పట్నమునందు వారుయే మేమి, చేసినది ట్రెజిడో మీద పనిచేయు మనిషిని కుడిచిన సంగతి, సామానులు తీసుకొనివచ్చి రాయపూడికి, సామానులను పీరిముతా అంతయు చేరినసంగతి వివరముగా చెప్పవలసెను.

“6-వ ముద్దాయి గ్రామములోనికి వెళ్ళి 3, 4, 5 వ ముద్దాయిలను బంగాళాకు తీసుకొనివచ్చెను. ఎవరైనను వచ్చి నయడల భయపడవద్ద అనిన్నీ ఆ ప్రాంతములకు ముఖ్యులం యగు పొగాకు బేరమునకు వచ్చినట్లు చెప్పవలసినదని 2-వ ముద్దాయి సలహా యిచ్చెను. ఎవడైనను అచ్చటికి వచ్చినపుడు మే ముందరము పొగాకు మచ్చుచూట్టాయున్నట్లు నటించుమా పొ గాకు బేరగాండ్లవాడిగా ప్రవర్తించవలసినదనిన్నీ సలహా యిచ్చెను. 2-వ ముద్దాయి రెండు పొగాకు బేళ్ళను అచ్చటికి తెప్పించెను. ఒక కావలినాడు కూడను ఇచ్చట యుంచబడెను.”

అటుపిమ్మట వాళ్ళు స్టేట్లమీద అక్షరములు చెక్కుట ఒక్కొక్క నోటు గు 100-0-0 లు కిమ్మకుగల కరెన్సీనోట్లు అప్పువేసిన సంగతి చెప్పతూ యింకా యీ మాడిగ చెప్ప దొడగెను.

“ఇంకా అనేక కాగితములు అప్పువేయబడెను. వాటి లో అప్పు బాగా పడినది విడిగా యేరిపెట్టిరి. 3, 4వ ముద్దాయిలు వాటిమీద వరుససంబద్ధ అప్పువేరిరి. ఇట్లు అప్పువేసిన పిమ్మట బ్యాంకి నోట్లు కట్టుటగా కనుపించుటకు కట్ట 15 100 నోట్లచొప్పున కట్టుట కట్టించిరి. 6, 7, 4 ముద్దాయిలు కలిసి బెజవాడ వెళ్ళి అచ్చట చిత్రాల వాస్తవ్యుడగు చంద్రమాలి హ ఫులో ఒక వందరూపాయల నోటు మార్చినట్లు నాకు 6-వ ముద్దాయి చెప్పెను. 1-వ ముద్దాయి అప్పువేప్పుడు బంగాళాకు

వచ్చి చూచి వాతూ వుండేవాడు. 2-వ ముద్దాయి యెప్పుడు మాలోనే వుండేవాడు. యేదైన అపాయము వచ్చేయడల నుప యోగించునిమిత్తము తుపాకి యెప్పుడును 2-వ ముద్దాయి దగ్గర వుండుటకంటూ వుండేవాడు. 4, 5, 6 వ ముద్దాయిలకు వీరి వెంట నోట్లను డబ్బుగా మార్చు నిమిత్తము 2 వ ముద్దాయి ఒక్కొక్కనికి కట్ట చూ॥ యిచ్చివేసెను. 6 వ ముద్దాయికి యిచ్చినకట్ట మరుసటి దినమే యెచ్చటనో పోయెను. ఇది కోత అమర్దాకగించెను. కాని అతనికియింకొకట్ట ఇవ్వ బడెను. 2 వ ముద్దాయి 14-5-25 తారీఖున మావద్దకు యొ క్కువ ఆదుర్దాగావచ్చి యీవిషయమై చాలా గోల, అల్లరి, అ గున్నుదనిన్నీ తన అన్నగారైన 1 వ ముద్దాయి ఒక్కొక్కణ మైనను మిమ్ములను అచ్చట నుండుకుండా కొండవల్లి మీదుగా రైలుయెక్కిగాని లేక మరి యే ప్రదేశము మీదుగాగాని మీమీ గ్రామములకు వెళ్ళవలసినదని చెప్పినట్లు మాకు జెప్పినాడు. 2వ ముద్దాయి నంబర్లు చెయ్యనినోట్లు అన్నియు తలపెట్టి సామాను లన్నియు మారిలోనికి తీసుకొనివెళ్ళెను. తనకు ఒప్పుకొన్న డబ్బు యివ్వవలసినదని 7 వ ముద్దాయి అడుగగా గోల అంతరిం చిన పిమ్మట యిచ్చెదనని 2 ము 4 ము చెప్పినారు. రు 50000-0-0 లు ఋణములు తీర్చుటచేత యీవిషయమై యితరు లకు తెలిసినదని 4 ము చెప్పినాడు. కాని యీమాట నమ్మక తనకు సామ్య యివ్వక యెగ్గొట్టవలెనని యుద్దేశ్యముతో యు న్నట్లు సందేహించెను. వాళ్ళందరు యెక్కడివాళ్ళు అక్కడికి వెళ్ళినారు. నాకు కొండవల్లి వెళ్ళుటకు మనిషిని సహాయముగా నిచ్చిరి. అచ్చటనుంచి నేను తెనాలి చేరితిని. 16-5-25 నన్ను తెనాలిలో ఆరెస్టుచేసి గుంటూరుకు తీసుకొనివచ్చినారు. (కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.) (దర్బారు)

బెల్లియము రాజదంపతుల రాక

కలకత్తా, సెప్టెం 16:- బెల్లియము రాజదంపతులు నేడుద యము యిచ్చటికి విచ్చేసిరి. గవర్నరు డార్లింగ్ గునుండి వచ్చి వారిని రైలుస్టేషనువద్ద సత్కరించిరి.

కొచిను క్రైస్తవుల సన్మానము

కొచిను, సెప్టెం 15:- మలబారు, కొచిను, తిరువాం కూరునందు కాథలిక్ క్రైస్తవసంఘమువారు బెల్లియము రాజ దంపతుల ఇండియా రాకకు సంతసము తెల్పుచు ఈడిగ వ సన్మానము నంపిరి. “కొచిను, మలబారు, తిరువానూరు కాథలిక్లు బెల్లి యము రాజదంపతుల సత్సందించుచున్నారు. బెల్లియము జాతి వారు ఇండియాలోని కాథలిక్ సంతానమునకు కేయమున్న సహాయమునకు కృతజ్ఞతెలుపుచున్నారు. క్రిల్లాను దాయసమలో నున్న మతప్రచారకులు చాలమంది బెల్లియములే.”

ఎర్నాక్కులలో ఆర్చిబిషపుగా నుండిన డా॥ ఆగస్టిను గారు ఆగష్టు 19 వ రేడిన లండనులో బర్లిను పొడు ప్రభువు గారిని సందర్శించిరి. ఆగస్టువద్దలో జరిగిన మతసభకు హాజర యిరి. డబ్లినులో మైకేలు కాలిస్టుగారి స్మారకసభకు బోయి యుండిరి.

టారిఫుబోర్డు విచారణ

ఉక్కు రక్షణము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 16:- నేడు పయనీరు వైభవయి లు మాన్యుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ పక్షమున రావచంద్ర బోస్కు గారిని టారిఫు బోర్డువారు విచారించి సాక్షి మారకములోనున్న కవ్వమును డెల్చి పోనుధరల అక్రేయముదనియు, యూరో పియను ఉక్కుపరిశ్రమ స్థితిని జూడ ముమ్మందు త్వరలో ధర మోపుట కన్న తగినట్లున్నదనియు జెప్పిరి. సరకు నిల వ యుండుటకు కారణము క్రిందటి మార్చినండియను దిగువతులు తగ్గెడు. ఇదివరకు పేరుకొనియున్న ధరున సరిను పూర్తిజే యవలెను. పన్ను యొక్కవజే సెవరకుకొనగా అట్లు కేయక పోవుటవలన కొంత వ్యవధియయ్యెను. అందుచేత దిగువతులు కొంత తగ్గినను అ మృక ము ధర ల కే మి యు న. వ్య ము క లు గ లే దు. ఇంక ను ట న్ను కు 30 రూ పాయల రక్షణ వెక్కువజేసినయెడల మారకమెక్కువైనదానికి గెట్టు నని ఆయనజెల్పెను. అయ్యేముత్తముఖ్యులతో బోల్చిన తయారు తక్కువగావున పొంటినీయవలెనని సాక్షికోరెను. వచ్చే రెండు సంవత్సరములలోను 9 వేల టన్నుల తీగ, మేకులు దిగువతిచేయ వలెను. సంవత్సరమునకు 2 లక్షలు రక్షణనుంకము విధించుట వలన వెక్కువ రెవియూరాగలదు. వచ్చేసంవత్సరమునకు తయారగుననుకొన్న 2 వేల టన్నులను యియ్యల న వాంటి 60 వేల రూపాయలకును. ఇచ్చటి యొక్కవచ్చు రెవియూలో నుండి యీయవచ్చును పన్ను నెక్కువజేయుటవలన 2-7 లక్ష లెక్కువభారముబడెను చేసిన సహాయము ఉన్న భారములో కొంతమాత్రము తొలగించెను

ముగింపు

స్టేటుకొన్నిసభాకార్యక్రమ మేమి, సామ్రాజ్య శాసనసభాకార్యక్రమమేమి నిన్నటిదినము ముగిసెను. మహాలయ అమావాస్యదినమునభల చర్చముగియుట కాకతాళియ మయినను, శుభ చిహ్నమని ప్రజలెంచరు. అందు కనుగుణముగ, దేశకాలపరిస్థితులు గూడ మిగుల సందిగముగ నున్నవి. ప్రజేచ్ఛను పూర్తిగ తృణీకరించుటచే, సహకార మసంభవమగుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధు లొకమూల నుండ, పాలకు లింకొకమూలకు జనిరి.

ఇరువురకును సామరస్యము గుదురుసాధనము గను పించదు. అన్నిటికన్నను ముఖ్యమగు సంస్కరణ ములతీర్మానము విషయమై ఇరుపక్షములకును తీవ్రమగు ఎడబాటు గలిగినది. ప్రజాప్రతినిధులంద రును, నైహాగారి తీర్మానము నామోదించిరి. ప్రభుత్వమువారు మడ్డిమెను మెజారిటీపోర్టుపట్ల అభిమానమువహించిరి. పాలకు లెట్లుత్రిప్పిన నటు దిరుగుటకు స్టేటుకొన్నిసభవారు సిద్ధముగనుండు టచే, ప్రజాశయము లాసభలో భగ్నమగుచుం డెను. ఇందుకు ప్రభుత్వసభ్యులు సంతసించుట సహజము. రీడింగుప్రభువుగారువయితము నిన్నటి దినము స్టేటుకొన్నిసభను ముగింపజేయుచు, సభ వారి వివేకము నెంతయు కొనియాడిరి.

ఇట్టిమెప్పు పడసినందుకు, సర్. ఉమర్ హాయత్ ఖాను, దాదాభాయి మున్నగు స్టేటు కొన్నిసభ్యులు లుప్పొంగియుందురు. స్టేటుకొన్నిసభ్యులు వివేకవంతులై శాశ్వతోపపత్తి గలవారనియు, తమ యభిప్రాయముల సారాంశమును వీరు చక్కగ గ్రహించిరినియు, రాజప్రతినిధిగారు పొగడిరి. స్టేటు కొన్నిసభవారు చేసినసేవ, దేని కిని దీసిపోదని, వీరు సర్దిఫిట్టు నిచ్చిరి. ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు ప్రజాభిప్రాయము తమకు వ్యతిరేకముగ నుండదని జంకక, తమ బాధ్యతను సమర్థతతో నిర్వహించినందులకు, రాజప్రతినిధి గారికి మితిలేని సంతసము గలిగెను. ప్రథమ స్టేటు కొన్నిసభ నిన్నటితో సంతరించెను. ఇట్టి యనుకూలసభ మరల పచ్చునో లేదో యని అధికారవర్గమువారు రాతురముతో నుండక మావరు. అరువదిమంది గల స్టేటు కొన్నిసభలో ఇరువదిమంది అధికారసభ్యులుండురు. వీరు ప్రజాశయములకు విరుద్ధముగ వోటు జేసెద రనుట నిశ్చయము. మిగిలినవారిలో నామినే టెడు సభ్యులును, ప్రత్యేక నియోజకవర్గ ప్రతి నిధులును నుండురు. వీరును సామాన్యముగ ప్రతి కూలురుగ నుండుట సహజము.

అందుచే ప్రజానియంత్రసభ్యుల యభిప్రాయ ము చెల్లుట దుస్సరమగును. అంతియగాక, స్టేటు కొన్నిసభ సభానియోజకవర్గము మిగుల సంకుచిత

మయినది. ఇందుజేరిన వోటుల్లు అధికారాభిమా నుల నెన్నికొనుటయు వింత గాదు. ఇట్టియిబ్బందు లనేకము లున్నను, ఈమారు కాంగ్రెసుసభ్యులనే ప్రతినిధులుగ బంపి, సభావాతావరణమును చాల వరకు మార్పుటకు ప్రయత్నింపవలయును. స్వరా జ్యపక్షమునకు జేరిన వేమవరపు రామదాసువంతు లుగారిని స్టేటుకొన్నిసభ వోటుల్లు తమప్రతినిధిగ నెన్ని కొని యుండుట జూడ, సరియగు ప్రబోధము జరు గునో సంకుచితనియోజకగణ మయినను తగిన వారి నెన్నికొందురని భావింపవచ్చును. రామ దాసువంతులుగారు వెనుకటి సెషనులో నేమి, యీమారు సెషనులో నేమి, మిక్కిలి కదలిక గలుగజేసిరి. హాయత్ ఖాను, దాదాభాయిగార్లు అగ్రహావేశమును రగుల్కొల్పిరి. మరికొందరు వీరి పక్షమున జేరుటకు వీలుగల్గెను. సంస్కరణ తీర్మానముపట్ల నేమి, తుపాకుల ప్రయోగచట్ట విషయమున నేమి, నిర్బంధశాసనముల విషయమున నేమి, రామదాసుప్రభృతులు తగిన పట్టుదల జూపి, ప్రభుత్వసభ్యుల మనములను కొంతవడి చీకాకు పరచిరి.

కాని సంఖ్యాబల మధికముగ లేకుండుటచే, వీరి ప్రయత్నములు నిష్ఫలము లయ్యెను. స్టేటుకొన్నిసభానియోజకవర్గము ఈమారయినను మెల కువతో ప్రవర్తించి, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యము లను కాపాడి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడు వారినే తమ ప్రతినిధులుగ బంపవలసిన యవసర మెంతగలదో యూహించుట సులభసాధ్యము. ఇది వరకు నలిపిన అసహ్యపుచర్య లటుండ, స్టేటు కొన్నిసభ సభవా రీమారు గనుపరచిన విరుద్ధపు నడవడికను మరచుటకు వీలులేదు. పటేలుగారు నిర్బంధశాసనములను తొలగింప వలయునని సామ్రాజ్య శాసనసభలో దెచ్చిన తీర్మానమును తత్పథవా రంగీకరించియుండ, స్టేటు కొన్నిసభ వారు దానిని త్రోసివైచి, జన్మస్వాతంత్ర్యముల కడ్డుగలిగించిరి. స్వపరిపాలనముగూర్చి సామ్రాజ్య శాసనసభవా రంగీకరించిన తీర్మానమును, ఈ సభవారు నిరాకరించి మడ్డిమెను మెజారిటీ తీర్మా నము నామోదించిరి. తుపాకులను మందలింపు లేకుండ ప్రయోగింపగూడ దని, రంగచార్యులు గారు దెచ్చిన తీర్మానమును సామ్రాజ్య శాసన సభవా రంగీకరించియుండ, స్టేటుకొన్నిసభవారు నిరాకరించి నిరంకుశాధికారమునకు చే యూ త నొనగిరి. ఇంతకు మున్ను సామ్రాజ్యశాసనసభ వారిచే నిరాకరింపబడిన ఆర్థికచట్టములను స్టేటు కొన్నిసభవారు పునరుద్ధరించుటకు తోడ్పడిరి.

ఒకటి యే ల, సామ్రాజ్యశాసనసభవారు చేసిన మంచి నంతను, స్టేటుకొన్నిసభవారు వమ్ము గావించిరి. ఈసభను నిర్మించినపుడే, దీని వలన కలగజే చెడుగులను వివరించియుంటిమి. తుద కటులనే సంభవించెను. ప్రథమసభ జీవించిన 5 సంవత్సరములకాలము, చీకటిమయముగ నుండె నని ఎంచవచ్చును. స్వాతంత్ర్యతేజము చొరకుండ సభ్యులు చాలవరకు ఆటంకపరచిరి. రెండవసభలో నయినను స్వాతంత్ర్యభానుడు తన తేజఃకిరణిప్రసా రముచే, అంధకారమును పోగొట్టునటుల జూడ వలయును. అందుకొరకై వివిధరాష్ట్రములందు ప్రయత్నము లారంభమయినవి. ప్రజలమనోభావ

ములను ధైర్యముతో దెలుపుటకు కంకణము గట్టు కొనిన స్వరాజ్యపక్షసభ్యులకు వోటులు తమ సమ్మతుల నిచ్చి కృతకృత్యులగుట యావశ్యకము. ఇక, సామ్రాజ్యశాసనసభకుగూడ మరల ఎన్ని కలు జరుగునా? సంస్కరణముల సారాంశమును నిర్ణయింపవలెనని ప్రజలనుగోరు నిమిత్తము, శాసన సభ్యులు వెంటనే రాజీనామా నొనగి, మరల ఎన్ని కలు జరుగునటుల జేయుచో, దేశము నందు విశేషప్రచారము జరుగుట కవకాశము గలుగును. వెనుకటి సభ్యులనే మరల నెన్నుకొను నెడల, వోటులు ప్రభుత్వమువారికి తగిన జవాబు నిచ్చినవారగుదురు. ప్రజాభిప్రాయము బలపడుటకు మార్గ మేర్పడును. భావిపరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును.

సామ్రాజ్య శాసనసభవారింతవరకు మిగుల ధైర్యముతో ప్రవర్తించి, ప్రభుత్వమువారికి నిదుర పట్టకుండ జేసిరి. వీరు చేసినచర్యలలో లోపములు లేవని, ఎవరును జెప్పజాలరు. కాని మొత్తము మీద స్వాతంత్ర్యోరక్షణపట్ల వీరు గనుపరచిన పట్టు దల, నిరుపమానము. సమయము వచ్చినపు డెల్ల, స్వరాజ్యపక్షముతో ఇండిపెండెంటులు చేతులగలిపి ధైర్యముతో మెలంగిరి. ఆర్థికచట్టనిరాకరణమున కేమి, పటేలుచట్టమును, రంగచార్యులచట్టమును ఆమోదించి జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుట కేమి, నైహాగారి సంస్కరణతీర్మానమునకు తోడ్పడి స్వరాజ్యవాంఛను వ్యక్తపరచుట కేమి ఉభయపక్షములవారును కలసి పనిచేసిరి. జిన్నా గారు మధ్యమధ్యసమయమన్నను, ప్రభుత్వమువారి కాశాధంగము కలుగజేసిరి. ఉభయపక్షముల మధ్యను చీలిక గలిగించి, ఎడబాటును విస్తరింప జేయుటకు జేసిన ప్రయత్నము నిష్ఫలమయ్యెను. సామ్రాజ్యశాసనసభవారి తుదిచర్యలుగూడ ప్రశం సార్థములుగ నున్నవి. వస్త్రముల ఎక్తైజ డ్యూటీని నిలుపుదలజేయవలయు నని, సర్. పుర ఖోత్తమదాసు తాకురుదాసుగారు దెచ్చిన తీర్మా నము, సభవారిచే నామోదింపబడెను. బొంబాయి మిల్లుల కధికనప్తము గలిగె నని వార్తలు దెలుపు చున్నవి. కొన్ని మిల్లులు మూయబడినవి. కూలీల సమ్మె లధికమగుటచే, మిల్లు లనేకములు పని చేయుటలేదు. ఇట్టి సమయమునందు, ప్రభుత్వము వారు ఎక్తైజుపన్నును తొలగింపనిచో, ఇంకెవ్వడ చేసెదరో తెలియదు. టారిఫ్ బోర్డు విచారణవరకు వేచియుండవలయు ననుటకన్నను విరుద్ధము వేరుండబోదు.

బడ్జెటు సమయమువరకు వేచియుండకనే, ప్రభుత్వమువారు రవసర మయినపుడు సామ్యు వెచ్చించిరి. ఇతర ఖర్చులను తగ్గించి, ఎక్తైజ డ్యూటీని నిలుపుదలజేయ వీలుగలదని, పురుషోత్తమదాసుగారు స్పష్టముగ జూపగలిగిరి. యూరషి యను సభ్యులగు సర్ లిఫ్ డ్యేగారు సయితము ఎక్తైజ తీర్మానమును ఆమోదించియుండ, ప్రభుత్వమువారిదిరించుటకు కారణము గనుపించదు. అయినను హిందూ దేశమునందే శాఖ వారి కయినను స్వపరిపాలనము లభింపనిది, సుఖము గలుగదని ఇందు మూలమున మరింత బాగుగ వ్యక్తమగును. మరియొక ముఖ్య తీర్మానమును సామ్రాజ్యశాసనసభవారు నామో దించిరి. దానిని పాఠకులు గమనించుట ముఖ్యము.

మడ్డిమెను కమిటీ మెజారిటీ రిపోర్టులో, సంవత్సరమున కెక్కువ కాలము జయిలులోనికి బోయిన వారు శాసనసభ్యులగుటకు వీలులేదని సూచించబడెను. ఈసూచనను జాయింటు కమిటీవారు వెంటనే ఆమోదించిరి. ఇట్టి నిర్బంధములుండుట వలన పండిత జనహాలిలో నెహ్రూ, లజపతిరాయి, మహాత్మాగాంధీ మున్నగు నాయకులు ప్రజాప్రతినిధులగుట కవకాశము లేదు. ఇట్టికూర నిర్బంధమును పూర్తిగ తొలగించవలయు నని శ్యామలాల్ నెహ్రూగారు దెచ్చిన తీర్మానము శాసనసభవారిచే నామోదించ బడెను. ఇంగ్లండులో నిట్టి నిర్బంధము లమలులో లేనపుడు, హిందూ దేశమునందు నిలిపియుంచుట కెట్టికారణము గనుపించదు. నీతిబాహ్య మగు కార్యము లొనర్చినందుకు శిక్షవడినవారిని దప్ప, మిగిలిన నిర్బంధితుల కయినను ఇట్టి అనర్హతలను తొలగించుట భావ్యమై యుండెను. రాజకీయనిర్బంధితులను, హంతకులతోను, చోరులతోను సమానముగ జూచుట ఎంతవిరుద్ధమో బాలుడయినను గ్రహించగలడు. దేశ సేవనిమిత్తమై సర్వస్వము నర్పించిన దేశభక్తులకు ప్రజాప్రతినిధ్యమున కర్హత లేనిచో, మిగిలినవారి కుండి ప్రయోజన మేమి? మడ్డిమెనుగారి విషయమునను మిగుల సానుభూతిరహితముగ ప్రవర్తించి, వారినామమును సార్థకపరచుకొనిరి. నీతిబాహ్యమగు నేరములనుండి, తద్వ్యతిరేకమగు నేరములను వేరుపరుచుటకు సాధ్యపడదట. ఇండియాప్రభుత్వము వారి కిది సాధ్యపడనియెడల, రాష్ట్రప్రభుత్వములకు మాత్రము ఎటుల సాధ్యపడును? తగువిచక్షణ గనుపరచి, అనర్హతను తొలగించుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల కధికారము గలదు. అట్టివిచక్షణను వారెటుల వినియోగింతురో యూహింపవచ్చును. దేశభక్తులు శాసనసభలలో ప్రవేశింపకుండ నాటంకపరచుట కిట్టినిర్బంధ ముప్రయోగపడగలదు. శ్యామలాల్ నెహ్రూగారు గోరినసాకర్యము, విపరీతమయినది గాదు. బ్రిటీషువారి కిది క్రొత్తది గాదు. ఆంగ్లదేశములో లేని నిర్బంధము భారతభూమియందు ధమలులో నుండవలయునని అధికారసభ్యులు పట్టుబట్టుట జూడ, స్వరాజ్యపక్షమువారి నడుగిడకుండ జేయుటకు ఎట్టియోచనము గలదో స్పష్టముగ గన్నట్టును. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి ఎంతముఖ్యమో ఇందుమూలమున నయినను విదితమగుట లేదా?

గాంధీమహాత్ముడు:

అమెరికా కావ్యనము

గాంధీమహాత్ముని అమెరికాకు రమ్మనమని, గత సంవత్సరము ఆహ్వాన మంపబడెను. కాని, వారు దాని నంగీకరింపజాలకబోయిరి. ఈమారు మరల ఆహ్వానమంపబడెను. అందు, రానుపోను భర్చులబెట్టుకొనెడమని సూచించబడెను. గాంధీమహాత్ముడి మారును ఆహ్వాన మంగీకరింపలేదు. కారణము విదితమే. అమెరికాకుబోయినచో మహాత్ముని కత్యధికమగు గౌరవనన్యానములు జరుగుననుటకు సందియములేదు. ప్రపంచమునందెల్ల ఉత్కృష్టపురుషులగు మహాత్ముని గౌరవించుటలో హిందూదేశవాసుల

కన్ననుగూడ అమెరికాప్రజ లెక్కుడుత్సాహము జూపిన జూపవచ్చును. కాని, మహాత్ము డిట్టిక్షణిక మగుభోగముల నాశింపడు. మహాత్మునిసందేశ మేమియో దెలిసికొనవలయు ననిన, అయ్యది ప్రకటితమైయున్నది. ప్రపంచమున కంతకును మహాత్ముడిచ్చెడిసందేశ మొక్కటియే. సత్యమును అహింసను అనుసరింపుడని, అతడు కేవలవాగ్దానముగ గాక ఆచరణపూర్వముగ బోధించుచున్నాడు. అట్టిసితిలో హిందూదేశమున విజయము బడయక ముందే, ప్రపంచమును చుట్టివచ్చి ప్రయోజనమేమి? హిందూదేశమునందు తమసందేశము సఫలమగుచో ప్రపంచమునందంతటను దానియంతట యదియే వ్యాపించు నని, మహాత్మునకు దృఢవిశ్వాసము గలదు. ప్రస్తుత సమయమున, ప్రతికూలపరిస్థితులు ప్రబలి నిరుత్సాహము గలుగ జేయుచున్నను, మహాత్మునికి విశ్వాసము దొలగలేదు. 1920 సంవత్సరమునందు నాటి నదీజములు నశింపలేదనియు, వేరు నాటుకొని మహావృక్షముగ పరిణమించు ననియు, మహాత్ము డాశపడుచున్నాడు. ప్రపంచమంతయు తమ ప్రయత్నములకు తోడ్పడ సంసిద్ధముగ నున్నదనియు, అమెరికావారి ఆహ్వానమే యిందుకు నిదర్శన మనియు, మహాత్ముడు తెలిపినవాక్యము లతిశయోక్తులు గానేరవు. కాని, మహాత్ముడు సూచించినటుల ముమ్మందుగ భారతవర్షము తన అర్హతను గనుపరచ వలయును. ప్రపంచమునకు ప్రదేశస్థానముగ నుండగని యోగ్యతను జూపవలయును. లేనియెడల, అమెరికా పయనమువలన గలిగెడి కృత్రిమోదేకము ప్రయోజనకరముగ నుండదని, మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని ప్రయత్నములకు తోడ్పడవలసిన యవసర మెంతగలదో యూహింపవచ్చును. భారతీయులు సత్వరము సతిక్రమింపక, దౌర్జన్యమును చేపట్టక, తమ గమ్యస్థానమును జేరగలుగుచో, ప్రపంచమున కంతకును మహోపకార మొనర్చెదరు. స్వరాజ్యసంపాదన మెంత యామోదకరముగ నున్నను, సాధనలవిషయమై భారతీయులు కడుజాగరూకతతో మెలగవలయును. లేనియెడల, హిందూదేశగౌరవమునకును, లోకశ్రేయమునకునుగూడ భంగము వాటిల్లునని గ్రహించుట మేలు.

స్త్రీస్వాతంత్ర్యము

మడ్డిమెను మెజారిటీ రిపోర్టు ప్రకారము, స్త్రీలను శాసనసభ్యురాండ్రుగ నెన్నికొనుటకు గాని, నామినేటు జేయుటకుగాని, ఆయాశాసనసభలు అంగీకారము జూపుట యవసరము. రాష్ట్రసభలును, కేంద్రశాసనసభలును గూడ స్త్రీస్వాతంత్ర్యము నంగీకరించిన, నది యమలులోనికి వచ్చును. ఇట్టిపరతు లేకుండ జేయవలయు నని, రామదాసుపంతులుగారు చేసిన ప్రయత్నము సఫలమగుటకు, టెక్సికల్ కారణము లడ్డుపడెను. మెజారిటీ రిపోర్టు సూచన నంగీకరింపవలయునని, నిన్నటి దినము మడ్డిమెనుగారు సామాజ్యశాసనసభలో దెచ్చిన తీర్మానమును, సభ్యులేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. ఇందును బట్టి స్త్రీస్వాతంత్ర్యము విషయమై భేదాభిప్రాయ మేమాత్రము లేదని స్పష్టమగును. సంఘసంస్కరణ విముఖులగు యం. కే. ఆచార్యులు

గారు సయితము ఈ తీర్మానము నంగీకరించుట విశేషము. ఇదివరకే కొన్ని శాసనసభలు స్త్రీసభ్యత్వమున కవకాశ ముండవలెనని తీర్మానించినవి. మిగిలిన రాష్ట్రసభలుగూడ వెన్వంటనే అనుకూల తీర్మానముల గావించుచో, నూతన శాసనసభలలో స్త్రీలు గూడ పాల్గొనవీలగును. కామన్సునభలో ఆస్థరు సతి మున్నగువారు స్త్రీలకు సంబంధించిన ప్రత్యేక సమస్యలను పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నముల నలుపుచున్నారు. అటులనే హిందూదేశమునందును స్త్రీలకు సంబంధించిన సమస్యలనేకములు పరిష్కారము గావలసియున్నవి. స్త్రీసభ్యురాండ్రు ఎక్కుడు వివేచనశక్తి గనుపరచి, యీ విషయమున తోడ్పడగలరు. అంతయుగాక, నిర్బంధకాశిన్యమును తొలగించుటకు వీరి దయార్ద్రహృదయ మెక్కుడుగ ప్రోద్బల మొనగునని నమ్మెదము. స్త్రీస్వాతంత్ర్యసమస్య విషయమై ఇంగ్లండులో హెచ్చు పోరాటము జరుగవలసి వచ్చెను. హిందూదేశమున నటులగాక, ఎట్టినిరోధము లేక యే సంస్కరణము కొనసాగుచున్నది. ప్రభుత్వ నియమము లడ్డుపడకయున్నచో, సత్వరాభివృద్ధి గలిగెడి దనుటకు సందియము లేదు.

స్త్రీలు కౌన్సిలుసభ : వోల్టర్ లిస్టులు

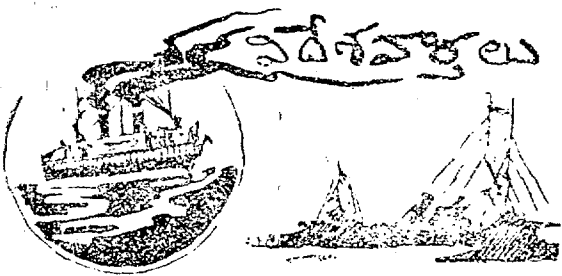
ఈవారపు భోర్టుసెంటు జార్జిగెజెట్టులో, స్త్రీలు కౌన్సిలుసభవారి ఆఖరువోల్టర్ జాబితా ప్రచురింపబడినది. దీనియందు అర్హత గలవారందరి పేర్లు చేర్చబడెనో లేదో చూడవలయును. మధ్యరాష్ట్రములతరపున సామాజ్యశాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షసభ్యులుగ నున్న ఆసీగారు వోటరయినను, స్త్రీలుకౌన్సిలులిస్టులో వారిపేరును జేర్చలేదట. సకాలములో వారు ఆక్షేపణదెలుపలేదను కారణమున, జిల్లాజడ్జిగారు వారిదరఖాస్తును త్రోసివైచి రని నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. తమ దరఖాస్తు సకాలములో జేయబడెనని ఆసీగారి తరపున వాదించినను ప్రయోజనము లేకబోయెను. ఇట్టి లోపము లితరరాష్ట్రములలో నెంతవరకు జరిగెనో, పరిశీలించినగాని తెలియదు.

వీరారు రాష్ట్రకాంగ్రెసు

సంఘము

యోటుములు, పెప్టెం 15:—వీరారు రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము ఆమరావతిలో గత ఆదివారమునాడు జరిగెను. ఆర్. ఇ. తేలిగారు మధ్యరాష్ట్రముల శాసన సభాధ్యక్షులుగను, వి. జె. పటేలుగారు భారత శాసనసభాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడినందులపై అభినందించుచు తీర్మానించిరి.

మహాసభాధ్యక్షుని సూచన రానున్న కావేపూరు కాంగ్రెసు మహాసభకు అధ్యక్షునిగ ఎ. కె. సి. కెల్కారుగారి వామమును నూచించిరి. బెల్లామూలో నేర్పరచిన స్థూలచందా నిబంధనవలన వీరారు కాంగ్రెసు సంఘమునందు సభ్యుల సంఖ్యయు రాబడియు తగ్గిపోయినందున సదరు తీర్మానము రద్దుచేసి, కాంగ్రెసు సభ్యుత్వపుచందా రూ 1 గ నియమించవలెనని రానున్న అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘసభలకు శిఫార్సు జేయుచు తీర్మానించిరి. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు ఖద్దర్ భరింప నవసరమలేదనియు స్వదేశీ వస్త్రములు ధరించిన జాలుననియు ఈసభవారు శిఫార్సు జేయుచున్నారు. సర్ మడ్డిమెనుగారు సంస్కరణముల గూర్చి గావించిన తీర్మానముపై పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి సభరణము యీ సభవారు ఆమోదించిరి. (అ. (పె.)

మొరకో పరిస్థితులు

బిబేని ఉన్నత ప్రదేశములు ఇంకను పట్టుబడలేదు

కమ్యూనిస్టులు నిర్బంధింపబడుట

పారిసు, సెప్టెంబరు 15:—జెనరలు లియాటిగారు కనెల్లాంకో చేరిన వార్త తెలిపినది. ఫ్రెంచి సైనికులు తిరుగుబాటునరుగునట్లు ప్రోత్సాహపరచిన కమ్యూనిస్టు లిరువురు నిర్బంధింపబడి రనియు కోర్టుమార్షలు చేయబడుదు రనియు కనెల్లాంకో నుండి మరెయ్యక వార్త వచ్చినది.

బిబేని ఉన్నత ప్రదేశములను ఫ్రెంచివారికి సాధ్యమైన పరచుకొన లేదని ఫెజానుండి యొక తంతివార్త వచ్చినది.

మాడ్రీడు, సెప్టెంబరు 16:—

సెబిల్లా జేయందు తుపాను ఆధిక్యము నుండుటచే ఆహారపదార్థములను స్త్రీ పురుషుండి రేవునకు చేర్చుటకు కష్టమయ్యెను. స్త్రీ పురుషులు సముద్రమునందే యుండవలసివచ్చెను. రేవులోనికి వచ్చుటకు వీలు లేకపోయెను.

తరువాత వచ్చిన తంతివార్తవల్ల తుపాను తగ్గినదనియు ఆహారపదార్థములు స్త్రీ పురుషుండి దిగుమతి చేయబడిన వనియు తెలియుచున్నది.

ఫ్రెంచివారి విజయము

ఫెజ్, సెప్టెంబరు 18:—ఫ్రెంచివారు మొరకోలో అబ్దులుకరీంగారి రాజ్యమునందు కొంతభాగము నాక్రమించుకొనిరి. తెలివిన పీఠవద్ద రిఫ్లులు ఫ్రెంచివారిని ప్రతిఘటించుచున్నారు. ఫ్రెంచివారు వాయువిమానములనుండి బాంబులను వేయుచు విరోధులను రూపుమాపుచున్నారు.

ఈవార్త నిజమా?

అబ్దులు కరీంగారి అపజయమును చూచి పలువురు సామంతులు వారితో తనవులాడుచున్నారనియు కొందరు వీడిపోయి ప్రాన్సు సైన్యమువారితో ప్రత్యేక సంఘటనలకును విషయమై ఆలోచించుచున్నారనియు డెయిలు క్రానికలు ప్రతిక ప్రకటించుచున్నది.

బిబేని రూసిపు ప్రాన్సువారి స్వాధీనమగుట

పారిసు, సెప్టెంబరు 15:—బిబేనిరూసిపును ప్రాన్సువారు స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఇక ను యుద్ధము జరుపుట యందు ప్రాన్సువారికి వర్గానది సమీపమునందున్నందున, బిబేనిరూసిపును స్వాధీనపరచుకొనుటకు ప్రాన్సువారికి గొప్ప లాభకరమును విషయమని తెలుపబడుచున్నది. ఈయుద్ధమున ప్రాన్సు సైనికులలో మరణించినవారి సంఖ్యమిగల స్వల్పముగ నుండెననియు నురణించిన రిఫ్లులు సైనికుల సంఖ్య అధికముగనుండె ననియు మరెయ్యక వార్తవల్ల తెలియుచున్నది.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—స్పెయిను సైనికుల ఇబ్బందులను తెలుపుచు మొరకోనుండి వచ్చుచున్న తంతివార్తలను నమ్ముగూడదనియు, స్పెయిను సైనికులు తిరుగుబాటునర్పరమవదలి కేవలము నిరాధారమైనదనియు, ఆహారపదార్థముల సమైక్యతాత్మకముగ లేకున్నను సైనికులు ఇబ్బందిపడని విషయము తగినంత స్త్రావు ఉన్నదనియు లండనునందలి స్పెయిను రాయబారి ప్రకటించుచున్నాడు.

రాబటు సెప్టెంబరు 17:—మార్షలు లియోటుగారు నిన్నటిదినము మొరకోనుగూర్చుకొనిరి సందర్శించిరి.

మొరకోయందలి పరిస్థితులు సంత్సృతికరముగనున్నవని కాపిటెలు సమావేశమున సెనెలిపు వంత్రిగారు తెలిపిరి.

షాంగై అల్లరులు

షింగై, సెప్టెంబరు 15:—షే నెల 80 వ తేదీన జరిగిన షాంగై అల్లరుల విషయమై విచారణసలుప నిర్ణయింపబడిన అంతర్జాతీయ విచారణసంఘమునందు జూరిస్టు ఒకరు సభ్యులుగ నుండవలయుననియు, ఈ విచారణసంఘమువారి నిర్ణయమును షాంగై మునిసిపాలిటీవారు అంగీకరించెదరనియు, విచారణసంఘమువారు నేరమును నిర్ణయించువరకు షాంగై పాలీసు ప్రధానోద్యోగి సస్పెండు చేయబడెననియు చైనా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపబడినది.

మోసలు నమస్య

విదేశీయుల ఆగచాట్లు

జనీవ, సెప్టెంబరు 17:—మోసలును తుక్కివారుఆక్రమించిన వివరములను తెలుపుచు బాగ్దాదు హైకమిషనరుగారు రోక నివేదికమును ప్రకటించుచున్నారు. సెప్టెంబరు 9 వ తేదీన బయాజోయను క్రైస్తవుల గ్రామమున టుక్కివారు స్వాధీనపరచుకొని అచ్చటి క్రైస్తవ ప్రార్థనమందిరమును ముట్టడించిరి. క్రైస్తవులు మట్టుప్రక్కల గ్రామములకు పారిపోయిరి. 8000 మంది క్రైస్తవులను బహుశా టుక్కివారు పంపివేయుచున్నారని మరియొక వార్తవల్ల తెలియుచున్నది. కడచిన సంవత్సరము టుక్కివారికి ఇంగ్లండుకు జరిగిన రాజీ ననుసరించి టుక్కివా రీప్రదేశములందలి క్రైస్తవుల హక్కులను సంరక్షింప వాగ్దాన మొసగియుండిరి. ఈవాగ్దానమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్నందులకు బ్రిటిషువారు తమ ఆక్షేపణలను నానాజాతి సమితివారికి తెలిపియున్నారు.

ఈ వార్తలన్నియు నిజమని నమ్ముటకు వీలులేదనియు, ఆంగ్లరానుండి తంతివార్త వచ్చువరకు ఈవార్తలను విశ్వసించ కూడదనియు జనీవాయందలి టుక్కిరాయబారులు సమాధానము చెప్పుచున్నారు.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 16:—మోసలు పరిస్థితులు విపరీతముగ నున్నవని లండనుయందు బాధ్యులను గు రెగిరవాచెవ్వరు తలచుటలేదు. ఇదివరకు నిర్ణయింపబడిన సరిహద్దులను ఆత్మీకమించి తుక్కివారు ఇతర గ్రామములను ఆక్రమించుకొని ఆప్రదేశములందున్న వారిని ద్వీపాంతరములకు పంపుచున్నారని రూఢిగ తెలియుచున్నది. కడచిన సంవత్సరపు రాజీ నత్రికమించి, టుక్కివారు అల్పసంఖ్యాకుల హక్కులను తిరస్కరించుట సరి కాదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆక్షేపించుచున్నారు. మోసలు ప్రదేశమునుండి వచ్చువార్తలన్నిటిని నమ్ముటకు వీలులేదనియు, ఆంగ్లరానుండి వార్తవచ్చునంతవరకు ఇదమిత్యమని నిర్ణయించుకూడదనియు టుక్కిరాయబారులు తెలుపుచున్నారు. తుక్కివా రిప్పుడు ఆక్రమించుకొనుచున్న ప్రదేశమునందలి క్రైస్తవుల సంఖ్య కడచిన సంవత్సరముకన్న ఎంతయో ఖీణించి అత్యల్పముగ నుండుటచే, కడచిన సంవత్సరపు రాజీనరతులు ఇప్పుడు చెల్లనని టుక్కివారు సమర్థించుకొనుచున్నారు.

పార్లమెంటుల మహాసభ

అమెరికాకు సక్లతువాలాగారు పోకూడదను

నిషేధపు టుత్తరువు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 17:—అమెరికాలో జరుగ నున్న పార్లమెంటుల మహాసభకు బ్రిటిషు పార్లమెంటు ప్రతినిధులుకూడ ఆహ్వానింపబడిరి. బ్రిటిషు పార్లమెంటు ప్రతినిధులలో నొకరుగ కమ్యూనిస్టు పక్షమునకుచేరిన సక్లతువాలాగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

అమెరికా మంత్రియగు కెల్లాగుగారు సక్లతువాలాగారికి పానుపోర్టు ఇవ్వకూడదని కోరుచు లండనుకు తంతివార్త పంపిరి. సక్లతువాలాగారు డౌర్వ్యమును పరిశీల్చి విప్లవపూరితము లగు ఉపన్యాసము లిచ్చువారగుటచేతను, ఆరాజకమును కోరువారగుటచేతను వారిని అమెరికాకు రానిచ్చుట ఉచితముకాదని కెల్లాగుగారు అభిప్రాయపడు చున్నారు.

ఈ నిర్ణయమును సెనెటరు బోరాగారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించుచున్నారు.

అమెరికాకు సక్లతువాలాగారు పోవకుండుటచే కాన్సరేటివు పక్షపు ప్రతినిధులగు కాప్రను పీటరు మాక్ నాట్టు, సర్ రాబర్టు బర్డు, కలనలు వుడనుగార్లు అమెరికాకు పోకూడదని తీర్మానించుకొనిరి.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—సక్లతువాలాగారిపై నిషేధపు టుత్తరువు ప్రకటించబడినందున సర్ రాబర్టు బర్డుగారు కలనలు వుడనుగారు అమెరికాకు పోవ తీర్మానించుకొనిరి.

సక్లతువాలాగారు అమెరికాకు కాన్సిలు జెనరలు ద్వారా కెల్లాగుగారికి ప్రత్యుత్తర మంపుచు తాను అమెరికాయందు ఆరాజకమును బోధింప ఎన్నడు ఉద్దేశించ లేదనియు భారతదేశము విషయమై పార్లమెంటునందొచ్చిన ఉపన్యాసము లందలి కొన్నివాక్యములను సందర్భరహితముగ ఉపహరించిన వైనంపమోపుట ఉచితముకాదనియు తెలుపుచున్నారు.

సక్లతువాలాగారిపై నిషేధపు టుత్తరువు ప్రకటించినందులకు న్యాయార్థు నందలి సివిలు లిబర్టీసు యూనియనువారు తమ ఆక్షేపణను కెల్లాగుగారికి తెలిపిరి. బ్రిటిషు ప్రతినిధులు వచ్చినప్పుడు కెల్లాగుగారి చర్యను తీవ్రముగ ఖండించుటకై న్యాయార్థులలో మహాసభను ధీరుప ఈ యూనియనువారు ప్రయత్నము లొనర్చుచున్నారు.

భారతదేశపు పరిస్థితులు

కార్మికుల సానుభూతి

లండను, సెప్టెంబరు 15:—కార్మికపక్షపు సానుభూతి రిక సమావేశము లివరులూలూ సెప్టెంబరు 29 వ తేదీన జరుగును. భారతీయులు స్వపరిపాలనము పొంది స్వాతంత్ర్య జాతులతో మాడిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముగ ఆర్థ మును గౌరవ స్థాన మాక్రమించు సానుభూతితో మాడిన సమాకార విధానమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశము పట్ల అవలంబింపవలయునని ఒక తీర్మానము ఈసమావేశయందు పాదించబడును.

సంస్కరణములందు లోపములున్నవనియు చట్టమును సంపూర్ణముగ సవరించినగాని లాభములేవనియు అందుచే సంస్కరణముల సంఘపు మైనారిటీ నేతకమున నూచింపబడిన నలవలను ప్రభుత్వమువారు అమలునందుంచవలయునని కోరుచు మరియొక తీర్మాన ముపాదించబడును.

భారతదేశమున శాంతిను సామ్యపరిస్థితులను నెలకొల్పుటకు నిర్బంధశాసనములను రద్దుచేసి ప్రభుత్వ నిర్మాణము కాశ్యతముగ నేర్పరుట ఆ సరమని మరియొక తీర్మాన ముపాదించబడును.

భారతీయులు తయారుచేయు ప్రభుత్వ నిర్మాణమును పరిశీలించుటకు బర్మెను హెడు ప్రభువుగారు అంగీకరించి నందులకు సంతోషించుచు ఆట్టి నిర్మాణమును స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇతర పక్షములవారితో కలిసి తయారుచేయునని కోరుచు యొక తీర్మాన ముపాదించబడును.

స్త్రీ సంరక్షణము

నానాజాతి సమితివారి ప్రయత్నములు

జనీవా, సెప్టెంబరు 16:—స్త్రీలను శిశువులను సంరక్షించు విషయమై నానా జాతిసమితివారు చేయుచున్న పనిని ప్రశంసించుచు పాటియాల మహారాజుగారు మాట్లాడిరి. ఇందులకు భారతీయులు వీరికి కృతజ్ఞులైయున్నట్లు కూడ తెలిపిరి.

మనలోనిగారి పట్టుదల

లండను, సెప్టెంబరు 14:—ఫాసిస్టు పక్షపు కార్యదర్శి యగు సిగ్గురు ఫరనకిగారు మనలోనిగారికి జాబువ్రాయుచు ఫాసిస్టు ఉద్యమము నేటిదినము మిగల బలంతయుగ నున్నదనియు, రాష్ట్రము ఫాసిస్టు రాష్ట్రముగ మారునంతవరకు ఈపక్షమునను చేరినవారు నాయకుడేమి చెప్పనను చేయ సంసిద్ధులై యున్నారనియు తెలిపిరి.

మనలోనిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఫాసిస్టు ఉద్యమము విజయము గాంచుటకు అనుచరులు సంపూర్ణ త్యాగమును ప్రకటించుట అవసరమనియు, ఇటీవలేము ఫాసిస్టు రాష్ట్రముగ మారుటకు పూనాది వేయబడినదనియు వ్రాసిరి.

చైనావారి హక్కులు

వాషింగ్టను సంధిపరుతుల ననుసరించి చైనాయందు విదేశీయులకు ప్రత్యేక హక్కులుండు విషయమై ఆలోచించుటకు ఒక కమిషనును ఏర్పరుచు విషయమై సంపూర్ణముగ తోడ్పడుటకు అంగీకరించుచు జపానువారు అమెరికాకు వ్రాసిరి. ఈ కమిషనువారు డిసెంబరు 18 వ తేదీ షింగైలో సమావేశమయ్యెదరు.

బోల్షివికుల ప్రచారము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండను, సెప్టెంబరు 16:—ఇంగ్లండు ఆధికమంత్రియగు లిన్సుటను చర్చిలుగారు బర్మింగ్హామునందు పరస్పరించుచు మాస్కోయందలి బోల్షివికు ప్రచారకులు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందు తీవ్రముగ ప్రచారము సలుప పట్టుదలగలవారై యున్నారనిరి. చట్టములకు సాంప్రదాయములకు విరుద్ధముగ చర్యలను ప్రతిఘటించు సందర్భమున బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము గొప్ప ఉత్సాహము ప్రకటించుచున్నది. విదేశాంగ విధానమునందును, ఆంతరంగిక విషయములందును బ్రిటిషువారు సామ్యమార్గముల నవలంబించ ఉద్దేశించుచున్నారు. యుద్ధపు ఋణములు, బంగారు మారకము, బొగగునుల పనివారి సమ్మె మున్నగు విషయములందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అవలంబించిన విధానము వారి సరస్వత్వమును సామ్యవిధానమును నూచించుచున్నది. ఇది ప్రభుత్వమువారి డౌర్బల్యమును నూచించుట లేదనియు ఆత్మవిశ్వాసమును ప్రకటించుచున్నదనియు చర్చిలుగారు చెప్పిరి.

భార్య నెంటుజారి గజెటు

సెప్టెంబరు 15 మంగళవారము

గృహకాళి

౧. క్లిప్త గారిని కృష్ణాజిల్లా పోలీసు నూపర్నెంటుగ నియమించిరి.

సి. ఇ. స్వీనీగారిని తూర్పు గోదావరిజిల్లా నూపర్నెంటుగ నియమించిరి.

విశాఖపట్నంలోని సముద్రోత్తమం నెప్టెంబరు 21 వ తేదీనుండి యిరువురు సబుజ్జీలు మాత్రమే యుండనట్లు నిశ్చయించిరి.

రివెన్యూకాళి

టి. వి. త్యాగరాజయ్యగారిని చిత్తూరు ప్రెజిడెన్సీ కలెక్టరుగ నియమించిరి.

కె. కుప్పస్వామి అయ్యగారిని విశాఖపట్నం జనరలు డ్యూటీ డిప్టీ కలెక్టరుగ నియమించిరి.

విశాఖపట్నం ప్రెజిడెన్సీ కలెక్టరు, విశాఖపట్నం ఏజెన్సీ జిల్లాబోర్డు సభ్యునిగను ఉపాధ్యక్షునిగను నియమించిరి.

పట్టణ పర్యవేక్షకాళి

ఇ. ఇ. మరీయట్టి ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగారికి గోదావరి హైద్రాబాద్ గన్ డివిజనుగూడ బదిలీయిరి.

ఎ. విజయగారిని సెలవునుండి రాగానే గోదావరి హైద్రాబాద్ గన్ డివిజను ఎ. ఇంజనీరుగా నియమించిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాళి

ఎన్. రాజగోపాలనాయుడు గారిని కమిషను ఎగ్జామినరవన్ డివిజన్ అసిస్టెంటుగ నియమించిరి.

ఆర్. లక్ష్మణ రాజగోపాలనాయుడు గారిని కాకినాడ మునిసిపల్ సభ్యునిగ నియమించిరి.

రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డునుండి తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డును యీజిసవ సభ్యులను యెన్నుకొనిరి:—సానా సత్యరాజుగారు, అల్లూరు వెంకటనారాయణరాజుగారు, ఎల్లి తిరుపతిరాయుడుగారు, దాసరి చిన్నధర్మరాజుగారు, దిద్దపల్లియ్యగారు, ముప్పటి యోహనుగారు, శిలవీరభద్రుడుగారు, కలిండి బంగారాజుగారు.

రాజాంపేటతాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షునిగ ఆర్. జె. చంద్రభాను ప్రసాదుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

శ్రీకాకుళం మునిసిపల్ సంఘసభ్యునిగ బి. వెంకటరమణయ్యచెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

చిత్తూరు మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ సి. అన్నామలె ముదల్యారుగారు, జి. బాల గురువప్పనాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

కడప మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ పి. మధు కృష్ణయ్య నాయుడుగారు, పి. వెంకట కృష్ణయ్యగారు, సి. ఏకాంబరం చెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

ఎల్లూరు మునిసిపల్ సంఘసభ్యునిగ 1 వ వార్డునకు (నవంబరు వరకు) నిండు నారాయణరాజుగారు 2 వ వార్డునకు కొకా నరసింహరావు నాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

నంద్యాల మునిసిపల్ సంఘసభ్యునిగ కె. నరసింగ రావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

పాలకోలు మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ యీదిగువవారు ఎన్నుకొనబడిరి:—బి. వెంకట సుబ్బరావుగారు, నందివాడ వెంకటరంగయ్యగారు, పి. మార్కగారు, టి. విలియముగారు.

తెనాలి మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ నీదిగువవారు ఎన్నుకొనబడిరి:—తూమలూరు కోటయ్యపంతులుగారు, కె. సి. పానయ్యగారు, కె. కాశివిశ్వనాథంగారు పిల్లమట్టి ఆంజనేయులు పంతులుగారు.

విశాఖపట్నం మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ యీదిగువ వారు ఎన్నుకొనబడిరి:—సి. ఎల్. నారాయణశాస్త్రి గారు, ఎన్. శ్రీరాములనాయుడుగారు, మంగిపూడి శాహయ్యపంతులు గారు, బుర్రా హయ్యశాస్త్రిగారు, కొచ్చెర్లకోట లక్ష్మణ రావు పంతులుగారు, పి. ఎన్. నారాయణరావు నాయుడు గారు, రా. సా., జయంతి రామమూర్తిపంతులుగారు.

విజయనగరం మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ నీదిగువవారు ఎన్నుకొనబడిరి:—వి. సోమసుందరరావు పంతులుగారు, తాతాసుబ్బారాయుడు శాస్త్రిగారు పి. వరహాగారు ఎ. జె. గోపాలరావుగారు, డి. త్రిపురసుందర లింగంగారు.

రామచంద్ర పురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులు మే 4 వ తేదీన సభిజేసి, బిక్కిన వెంకటరత్నం చౌదరిగారు 1928-29

పండిత మదన మోహన

మాలవ్యాగారు

ఇండియా ప్రభుత్వము కార్యనిర్వాహక సంఘ

సభ్యులను (లామెంబరు) స్వీకరింపలేదు

“ఈపదవిని స్వీకరింపుడని దొరతనమువారు మాలవ్యాజీ ని కోరగా మాలవ్యాజీ అంగీకరించెనని కొన్ని పత్రికలు ప్రకటించెను. అది కేవలము అబద్ధముని మాలవ్యాజీ తెలిపెనని 14 వ తేదీని సిమ్లానుండి మాప్రత్యేక విలేఖరి లిఖించినా రనంపెను. (ఫార్వర్డ్-కలకత్తా)

చర్చిలో దొమ్మి

‘రెవరెండుల’ పై నేరము

రంగూను, సెప్టెంబరు 16:—పి. నూరమణి యనునాతడు సెంట్రల్ రైలులు చర్చిలో తనను దొమ్మిచేయటము ప్రయత్నించిన రంగూనుజిల్లా రెవరెండు ఫ్రెపుమీడను, రెవరెండు కెంపుమీడను, పోలీసుసార్జెంటు ప్రెస్టెనుమీడను ఫిర్యాదుజేసిన దానివీడ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తీర్ణముగా విచారించి, సార్జెంటు ప్రెస్టెనును ఇండియన్ సేవలకోడ్ 324 సెక్షన్ క్రింద తనకర్రతో కూరమణి సెడుకొనినట్లును, జిల్లా రెవరెండు ఫ్రెపుమీడను వి.పి.సి 324, 109 సెక్షన్ క్రింద యీ నేరమును జేయించుటకు ఉత్తేసిచ్చినందులకును చార్జి జేసి, రెవరెండు కెంపుమీడ కేసు లేకపోవుటవేత నామనము వదిలివేసిరి. మరల ముద్దయిల విచారణకు సెప్టెంబరు 24 వ తేదీనా యిదాదావేయబడెను. తరువాత విచారణ సెషన్సుకు పంపబడును.

రంగూను జిల్లా ఫ్రెపుమీడను విచారింపగా తాను చర్చిలోనికి కూలీలతో బోతిననియు, అచట యిద్దరు పోలీసు సార్జెంటు ప్రెస్టెను మాపరుగార్లుండెనియు, రెవరెండు కెంపు అచట కలిసెననియు, అంతట తాను సామానును నవ్వలెనని తాళం చేతులకగ యియ్యకపోయిననియు తూర్పు రైలువుగవగవవచ్చుడను సరికి అటు చర్చిలోకి బోవ అచట కూపరు, కాష్టేబిలులు, కూలీలు, కొందరు చర్చిలోనికి వచ్చినవా రుండెనియు జెప్పిరి. రెవరెండు కెంపు వస్తువులను త్వరత్వరగా కట్టులుగట్టుచుండిరి. బైటికి వచ్చి తలుపు వద్ద నిల్చును నప్పటికి పెద్ద చప్పుడై సార్జెంటు మరీకొండరు వచ్చి పడునప్పటికి ఆయన దాదాపు పడిపోయెను. ఆయన ఫిర్యాదిని చూడనేలేదు. ప్రెస్టెనుకుగాని మరెవరికిగాని యిట్లు దొమ్మిజేయుమని యుత్తరువీయలేదు. ఈ ఫిర్యాది పడినట్లు ఆయన చూడలేదు. ఆయనపై దొమ్మి జరుగలేదు. పోలీసువారు లీల వేయనప్పటికి తన ప్రక్కను చాలమంది గుంపుజేరి వారిమధ్య నెనకో పడిపోయి ప్పుచు లేకపోగా నెత్తుకపోయిట్లుచూచి గుర్తుపట్టలేదనిజెప్పిరి.

రెండవ యిద్దరు రెవరెండు కెంపును విచారింపగా తాను లోపలనే యుంటిననియు చప్పుడు వినగానే బైటికి వచ్చి నప్పటికి ఫిర్యాది నేలపై పడియుండ జూచి తిన్ననియు, ఫిర్యాదిసాక్ష్య మబద్ధమని జెప్పెను.

చివర ముద్దయి సార్జెంటు ప్రెస్టెనుగారిని విచారింపగా చర్చిలో జరిగిన విషయము లన్నిటిని జెప్పిరి. ఆయన తనచేతిలో పెడురుకట్టయుండెననియు, ఇనపసాన్ను లేవనియు, జిల్లా రెవరెండు మైబడుని చెప్పలేదనియు, తాను ఫిర్యాదిని కొట్టలేదనియు, తమిళములో ఆరుపు వివరమునప్పటికి బైటికి రాగా ఒకరు అతని నేలపై బడిరనియు జెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంవత్సరములోని తమ అధ్యక్షునిగనుండి తాలూకాబోర్డున కొనర్చిన నేవ నభినందించుచు తీర్మానము గావించిరి.

విద్యాకాళి

సి. మునిస్వామిచెట్టిగారు చిత్తూరు విద్యాసంఘసభ్యునిగ ఎన్నుకొనబడిరి.

మిగుల యెనార హెలెను ఫీల్డింగారిని క్వీసుమేరీకారే జిలో ఇంగ్లీషు ప్రొఫెసరుగ నియమించిరి.

మిగుల కాథరెను మేదీ కెననాగారిని విశాఖపట్నం క్వీసుమేరీకు హైస్కూలు హెడుమిస్ట్రీసుగా నియమించిరి.

అటవీకాళి

సయ్యిరు రైజిడ్లీసు మాహేబుగారిని దక్షిణ కడప డివిజను అసిస్టెంటు ఫారెస్టు కన్వర్సెటరుగా నియమింపబడిరి.

సర్ శరణానికి విందు

ప్రశంసా వాక్యములు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 16:—సిమ్లాలో ముఖ్యులగు పోలీసులరు ను సర్ బి. య. కె. శర్మ గారికి మేసాని కు హాలులో విందుసంగిరి. చాలమంది వచ్చిరి. సర్ మహమ్మదు ముఫీగారాసనాధిపత్యము వహించిరి. సర్ శర్మగారు రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక వర్గమునందు హైర్యముతోను, చిత్రకుద్దితోను, దేశభక్తితోను ప్రవర్తించిరని చెప్పిరి. సర్ శర్మగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఆవర్గమును మోహముండెననియు యెట్లు అందు జేరవలెనో తెలియుననియు జెప్పిరి. (నవ్వు)

సర్ మాల్కం హెయిలిగారి వొత్తిజేతయగా సర్ సముగ నుపన్యసించుచు సర్ శర్మగారు రాజప్రతినిధి వర్గమున నుండి ప్రజలకు జేసిన మేజును జెప్పిరి. ఆయన భారతదేశమునే సమర్థించుచు విజయముగా భారతీయులకు సంబంధించిన విషయములందు తనజేసినటుల ఆయన జెప్పెను. సర్ నరసింహ శర్మగారు యుండుటవలన భారత ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గము బలముగ నుండెననియు యిప్పుడాయన పోగానే దుర్బలమగుననియు జెప్పిరి. (ఓర్వ హర్షము)

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఆతిథ్యములకు స్వస్థి నాచకము లర్పించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణ సీత

1925 సం॥ సెప్టెంబరు 18-వ తేది శుక్రవారము

మత్స్యజిల్లాలు	నవంబరు 24 కంటులలో అర్బులోగ్నడ	నవంబరు 24 కంటులలో అర్బులోగ్నడ	నవంబరు 24 కంటులలో వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షమునకు సంబంధించిన వర్షము
గోపాలపురం	89.5	78.0	...	28.08	44.96
విశాఖపట్నము	87.7	78.8	...	15.89	87.09
కాకినాడ	87.7	76.8	...	25.47	89.09
మచిలీపట్నము	90.5	76.6	0.24	20.55	41.59
కర్నూలు	90.7	76.7	0.04	11.93	26.01
బళ్లారి	84.7	73.2	0.07	2.55	20.51
కడప	89.4	78.5	...	15.85	81.28
కర్నూలు	93.8	77.8	...	8.11	87.98
మద్రాసు	91.5	77.3	...	11.34	50.74
కడప	90.4	78.3	...	14.91	52.94
నేలము	86.4	78.2	0.07	11.33	89.80
కొయంబూరు	84.2	71.1	...	3.54	22.29
తిరుచనాపల్లి	97.1	78.8	0.02	11.07	88.18
నాగపట్నము	91.7	79.8	...	4.22	54.98
మధుర	95.2	77.3	0.05	14.08	88.58
పాంబిక	88.3	78.2	...	0.26	87.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరువేంగులూరు	83.7	75.6	...	20.08	64.51
కొచ్చిక్	85.7	76.1	...	57.30	114.51
కాలికట్టు	85.8	75.2	0.04	98.15	117.16
మంగళూరు	88.4	75.0	2.48	117.16	125.68
తెంగుటూరు	81.2	65.1	0.60	12.03	85.87
మేరీకార	78.1	62.4	...	103.27	125.46
కొడెకాకో	66.5	53.8	...	15.05	62.18

సర్కారులు:—బందరులో తుపాను 0.24 ఇంచుల వర్షము కురిసినది. శీతోష్ణ పరిస్థితులు సమముగ నున్నవి.

డక్కును:—బళ్లారి కర్నూలులో కొంచముగ వర్షము కురిసినది. బళ్లారియందు తప్ప ఇతర జిల్లాలలో ఆకసము మేఘావృతమైయున్నది.

కర్నాటికు:—ఉరుములు పెరుగులు అధికముగ నున్నవి. శీతోష్ణ పరిస్థితులు సమముగ నున్నవి.

ఎన్. ఆర్. యు. నాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

మహాత్ముడు రాంచీకి వెళ్లుట

రాంచీలో ఘనముగ స్వాగతము

16 వ తేదీ సాయంత్రమునకు మహాత్ముడు రాంచీలో దిగెను. అతడు దర్శనముగా మహా రాజమంగిరమున బస యేర్పాటు చేయబడెను. సన్యాససంఘమువారు స్వాగత మొసరిరి. సన్యాససంఘమునకు పి. ఎస్. బోసుగా గృహ్యశ్రీ, రాయ బహదరు రాధాగోవింద చౌదరిగారు ఉపాధ్యక్షుడు, రివరెండు కన్నడీ, ఎస్. కె. రాయ, రాయబహదరు డాక్టరు మనోహరు ఓ. బి. ఇ; సి. బి. ఇ., రివరెండు చివర, గ్లాసను, లాలు ప్రెవోరీలుగారు సభ్యులు.

17 వ తేదీన మహాత్ముడు బ్రహ్మచర్య విద్యాలయమునకు నేతపనివాండ్రు సహకార భండారము (స్టోర్) నకును వెళ్లెను. 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కి గంటలకు సెంటుపాలు పాఠశాలావరణమున బహిరంగసభ జరిగినది. ఆసభలో మ్యూనిసి పాలిటివారును, పౌరులును నిన్న జాతులను మహాత్ముని సన్మాన ప్రక్రమలను సమర్పించిరి. ఆసభలో మహాత్ముడు ఉపన్యసించెను. పిమ్మట రాట్టలపై ప్రవక్తనము జరిగినది. పిమ్మట రాంచీ యూనియను క్లబ్బు భవనమున శ్రీలసభ జరిగినది నేడు 18 వ తేదీ ఉదయమున మహాత్ముడు మున్నవారు రాంచీనుండి మోటారులో బహారావగుట బయలుదేరెదరు.

సభా వివరములు

సభకు సుమారు 12,000 మంది వచ్చిరి. పాశ్చాత్యులను శ్రీలునుగూడ వచ్చిరి. ఉదయమునుండి పరిసర గ్రామముల నుండి జనులు రాంచీకి వచ్చి మహాత్ముని బసకు పోయి అటనుండి సభాస్థలమునకు పోవుచుండిరి. పౌరుల పక్షమున పి. ఎస్. బోసు గారు స్వాగతప్రక్రమను చదివెరి.

“ఐహికపరత్వమునుండియు, నవనాగరికత నుండియు ప్రజలను నురదించుటకును, అస్పృశ్యతను తొలగించుటకును, నిన్ను జాతుల నుద్ధరించుటకును, మధ్యపానమును రూపుమాపుట కును, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని ఐకమత్యమున నృదినొందించుటకును, చేతిపలను రాట్టలపై చేతిపగ్గనులను వృద్ధి నొందించుటకును మీరు చేయుచున్న ఘనమగు కృషికి పేము మిక్కిలి కృతజ్ఞులము” అని ఆపత్రమునందు వ్రాయబడెను దేశబంధు దేశీయనిధికి పౌరుల పక్షమున బోసుగారు మహాత్ము నకు వేయిరూపాయలు సమర్పించిరి.

మ్యూనిసిపాలిటి పక్షమున మ్యూనిసిపలు చెయిర్మన్ ఎస్. కె. సాహెబ్ గారు సన్మానప్రక్రమను చదివెను. “మీరు చూడ చలదిన మండలము వాగరికతలో వెనుకబడినదని నిజమగుచు న్నది. అది కొంతవరకు సహేతుకమే. ఈ రాష్ట్రమున వేస విలో. ప్రభుత్వమునకు స్థాపనైన యీనగరమునందు గుడకళా కాల లేదు. ప్రారంభవిద్య జాతీయతను మూలాధారముకలుచే ఆ విషయమునందు మాత్రము మంచి అభివృద్ధి కలిగింపబడెను. ఈ రాష్ట్రమున ప్రారంభవిద్యను మిక్కిలి బీభత్సానికి ఉచితము గను నిర్వహించుగను బోధించుటకు మొదట రాంచీ మ్యూనిసిపాలిటీవారి ముందంజవేసిరి.” అని ఆపత్రమునందు వ్రాయబడెను.

మహాత్ముడు ఉపన్యసించెను. “మీరందరూను నాలుగడు కుచుభిదరు కట్టుచున్నచో దారిద్ర్యము తొలపోవును. భిదరు ఆసక్తికరము ముఖ్యముగా విద్యాగృహలను బోధింపవలెను. వారు భిదరును కట్టునటల చేయవలెను. తేనినో నిర్బంధించిత విద్య నిష్ఫలము. ఐకమత్యమును కలిగి అస్పృశ్యతను తొలగించుట ముఖ్యతము. దేశబంధు దేశీయనిధికి ధనము నొసంగుదు” అని మహాత్ముడు మదివెను. ఆసభలోనే చాల సామ్య వనూలై నది

మహాత్మునితో మంత్రులు

సంభాషించుట

విద్యాశాఖా, స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖామంత్రులు 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రాంచీలో హా|| సర్ సయ్యదు మహా మదు షక్వద్దీను, హా|| గజేంద్ర త్రిపాఠిగారు అరగంటసేపు మహా త్మునితో భిదరును రాట్టలపై గూర్చి సంభాషించిరి.

(అ. ప్రె.)

బర్మాలో లోహోత్పత్తి

1924 సం॥ ములో బర్మాయందు లోహోత్పత్తిని గూర్చిన నివేదికములో పెట్రోలియముకును సీనారేకుకును స్థాకర్యములు జేయబడెననియు పెట్రోలియము నూరులెక్కువగు చున్నదనియు దక్షిణం కునుట్టులలో సీసము, వెండిదొరికెనని యు, అవరస్తుకల్లాలో నూనెగనులు దొరికెననియు తెలుపబడినది

(అ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లులలో సమ్మె

అంతంత అన్నిటికి ప్రాకుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 16:—సమ్మె పరిస్థితులు నేడు మరింత విషమముగ నున్నవి. సమ్మె కట్టిన మనుష్యులు 15 వేలమంది యొక్కవైరి. మొత్తము 45 వేలమంది మిల్లు పనివారలు పనిలేకున్నారు. ఈ ఉదయము ఫెర్లసానుగోడ్డు మీదనున్న డానుమిల్లులమీద సమ్మెదారులు రాళ్లురువ్వి లోపల నున్నవారిని బైటికి వచ్చునటల జేసిరి. ఆమిల్లు కిటికీలు చాలవరకు బ్రష్టులజేయబడెను. మిల్లు ఆవరణమున కీవల అల్లరి జేయుచున్న సమ్మెదారులను పోలీసువారు చెదరగొట్టి నాయకుల నైదుగురును పట్టుకొనిరి. ఈసంపులు ఒక మిలువద్దనుండి మరి యొకదానివద్దకు బోవుచు అల్లరిజేయుచు లోపల పనిజేయు చుండువారిని రమ్మనమని బలవంతపెట్టుచున్నారు. మొత్తం 21 మిల్లులలో సమ్మె పుట్టెను. నేడు మధ్యాహ్న మే రెండు మాసివేయబడినవి. పనివార లే మాత్రము యిష్టములేనట్లు గొన్నిచినను మిల్లు అధికారులు వారిని నెమ్మదిగ పోనిచ్చుచున్నారు. నిన్నమాసి వేయబడిన క్రాను క్రెసెంటు మిల్లులు నేడు కొద్దిమంది పనివారలతో పని జేయుచున్నవి.

నేడు జేకబు సర్కిలులోనున్న బ్రాడ్వేరి మిల్లులకే సమ్మె అంటుకొనినది. మధ్యాహ్నమునుండియు మిల్లులలో 200 మంది నేతగాండ్రు సమ్మెగట్టిరి.

పత్రికా ప్రతినిధి కార్యక పక్షనాయకు నొకనితో మాటాడగా మిల్లు పనివారలలో చాలమంది తెలిసిన వారికెరికిని యీసమ్మె యిష్టములేననియు, బలవంతముమీద నిందు చేరిన యు దెస్సిరి. ప్రస్తుతము తగ్గించిన కూలి యింతటితో పోదని యు నింగను కోయబడుననియు, కూలిని తగ్గించుటయేగాక పనిజేయు గంటలుగూడ తగ్గింపబడుననియు మిల్లు పనివారలు బైటికి జెప్పుచున్నారు.

మా ర్వేమియు లేదు

బొంబాయి, సెప్టెం 17:—నేడు హిందువులకు కెల వును మిల్లులు మాసి వేయుటచేత మిల్లు సమ్మెలో క్రొత్త మా ర్వేమియులేవు. మిల్లు సమ్మె ప్రదేశములో మామూలుగ ఆది వారము కెలవు రోజులలో నున్నట్లే యుండెను గాని ఆవేగ మేమియు లేదు. ఆవోట్ల పోలీసువారు దండ భర్తలై యు న్నారు.

మిల్లుపనివారలందరూ సమ్మెగట్టుటచేత అన్ని మిల్లులను మాసివేయవలెనను నుద్దేశము మిల్లుయాజమానులకు లేనటుల దెలియుచున్నది.

(అ. ప్రె.)

మిల్లునూలు తయారు

ఎగుమతి దిగుమతి లెక్కలు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 16:—1925 జూనునెలలో భారత దేశపు మిల్లులమీద మొత్తము 650 లక్షల పౌనుల నూలు తయారయ్యెను. నేత సరుకులు 370 లక్షల పౌనులు తయారయ్యెను. 1925 ఏప్రిలు నుండి జూనువరకును 19 కోట్ల 20 లక్షల పౌనులనూలును, 11 కోట్ల 50 లక్షల పౌనుల నేతసరుకును తయారయ్యెను. ఈ మూడునెలలలోను సముద్రముమీదుగా విదేశములకు 75 లక్షల 25 వేల పౌనుల నూలు యెగుమతియయ్యెను. ముతకనూలు 1 నుండి 25 నెంబర్లవరకు జూనునెలలో 560 లక్షల పౌనులు తయారయ్యెను. అదేనెంబర్ దిగుమతి 7 లక్షల 9 వేల పౌనులుమాత్రమయ్యెను. మధ్యరకం 25-40 నెంబర్ల నూలు 80 లక్షల పౌనులును, 40 పైగా నెంబరు 52 లక్షల పౌనులును తయారయ్యెను. జూనులో నింతవరకు దేశీయంత వరకు 487 లక్షల రూపాయల సరుకు తయారయ్యెను. జూను లో విదేశములనుండి 408 లక్షల రూపాయల విలువజేయు గుడ్డ దిగుమతియయ్యెను. గతవత్సర మిదే నెలలో 575 లక్షల గుడ్డ దిగుమతియయ్యెను. ఎక్స్ పోషన్లు 17 లక్షలు వచ్చెను. గత వత్సర మినెలలో 11 లక్షలు వచ్చెను.

(అ. ప్రె.)

సర్ చునిలాలు మెహతా

బొంబాయి ప్రభుత్వ శార్యనిర్వాహక సభ్యులగు సర్ చునిలాలు మెహతాగారు యూరోపునుండి కనివారము తిరిగి వచ్చి ఆరోజునే ఉద్యోగమున ప్రవేశించెదరు.

రంగూను ఆరోగ్యము

1924 బర్మా ఆరోగ్యశాఖా పరిపాలన నివేదికమునందు జననములు 27,40 చొ॥ నుండెననియు, మొత్తముమీద వే యింటికి 6 మంది యొక్కను జననమైననియు, శిశు మరణములు 197.86 చొ॥ నుండెననియు భారతదేశముననితర రాష్ట్రములలో బోలిన నిది మూడవసామనున ముగిసినదియు తెలుపబడినది.

జలయం రాజదంపతులు

కలకత్తా సెంటుజేవియరు కళాశాలలో సన్మాన ప్రక్రమ లొసంగుట

కలకత్తా, సెప్టెం 16:—బెల్జియను ఫాబిలచే కష్ట పడి నిర్మింపబడిన సెంటు జేవియరు కళాశాలలో బెల్జియం రాజదంపతులను నేటిసాయంత్రమున కళాశాలాధికారులును విద్యార్థులును సన్మానప్రక్రమ లొసంగిరి. రాజదంపతులు గవర్నరు లిట్టునుగారివోను వారిభార్యతోను కలిసివచ్చిరి. ద్వార మవద్ద రెవరెండు ఫాదర్ సుపీరియరు కలిసికొని రాజదంపతు లకు స్వాగత మొసంగి అక్టోబరు 2 వ తేదీన జరుగనున్న 25 వ వివాహముతోనుపనినమును గూర్చి వారి నభినందించి కల కత్తాలో బెల్జియను దేశములు మిగుల రాజభక్తితో ప్రవర్తించు రని చెప్పెను.

రాజాగారు ఫ్రెంచిభాషలో నిట్లు జవాబుచెప్పిరి:— నాదేశస్థుల నితరమారయన కలిసికొనుటకు నాం సంకల్పించు చున్నాను. ఈఫాదిరిలందరూ 400 సంవత్సరములక్రింద హిం దూదేశమునకు వచ్చి తనజీవితకాలమునంతయు నిచ్చట గడపి అమితోత్సాహముతో ధర్మకార్యములొనర్చిన సెంటు ప్రాంసిసు జేవియరు నశనరించుచున్నందుకు సంతసించుచున్నాను.

విద్యార్థుల సన్మానప్రక్రమ

పిమ్మట కళాశాలా విద్యార్థుల వెంశివల్లరమున రాజా గారికి క్రింది సన్మానప్రక్రమ సర్పించిరి:—

మహారాజా, మీరు కలకత్తాలో నుండు నొక క్రిందినము లోను మా కళాశాలకు వత్తురను వార్త వినగానే మాహృదయ ము లుతాపముతో పొంగినవి. మేము పొందుచున్న విద్యయం తయు మీ దయారసమువల్లనే కలుగుచున్నదని చెప్పవలయును. మా యుపాధ్యాయులందరూ తమవారినందరిని వనలి మీదేశము నుండి వచ్చినవారే. మరియొక్క విషయము చెప్పనలసి యున్నది. మహా సంగ్రామసమయమున మీ రతి భైర్యముతోమీమాట ను నిలుపుకొని కష్టము లనుభవించినందుకు మిమ్మును మీదేశస్థు లనుఅభినందింపవలసియున్నది. మరియొకసారి మీకు మనఃపూర్వక మైన స్వాగ మొసంగి యిచ్చటి మీయారాకను మీ రెప్పుడును మరుమకుందురగాక యని నేడుమన్నాను. ఇట్లు విన్నవించుకళా శాలా విద్యార్థులు.

ఎంతో వాగున్నదని రాజాగారు జవాబు చెప్పుచు ఆ సన్మాన ప్రక్రమ చదివిన విద్యార్థియొక్క క ర ము ను స్పృశించిరి. పిమ్మట పుస్తక భాండాగారము ను కళాశాల లాభనములను తిలకించిరి. పుస్తకాలలో బుద్ధుని కందువిగ్ర హమును జూచి మెచ్చుకొనిరి. ఒక బాలాడును బాలికయు వచ్చి వేవ్రాలునడుగగా రాజాగారు రెడ్ల వేవ్రాలునిచ్చిరి. పిమ్మట రాజ దంపతులు మోటారులో నెక్కి పుష్పములు పరచియున్న బాలిమారుగా ప్రభుత్వ మందిరమునకు వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

సింహాప్రభువు దర్శించుట

కలకత్తా సెప్టెం 17:—నిన్నరాత్రి సింహాప్రభువు రాజదంపతులను ప్రభుత్వమందిరమున దర్శించెను. నిన్న మధ్యాహ్నమున రాజదంపతులు గవర్నరుతో కలిసి ఏషియాటిక్ సొసైటీకి వెళ్లి పుస్తకాలయమును చరిత్రాత్మక విషయము లను పెక్కింటిని చూచిరి.

విక్టోరియా మిమోరియలును దర్శించుట

లిట్టును దంపతులతో కలిసి రాజదంపతులు నేటియంద యమున విక్టోరియా మిమోరియలును వెళ్లి 1½ గంటసేపుండిరి అనువీరము ప్రపంచములో చక్కని వాటిలో నొకటియని రాజాగారు చెప్పిరి.

జగదీశచంద్రబోసుగారి సంస్థను దర్శించుట

పిమ్మట రాజదంపతులకు బెల్జియన్ శారీరక శాస్త్ర వేత్తలొకరిని సర్ జగదీశచంద్రబోసుగారి సంస్థనుగరించి అచ్చట జరుగుచున్న పరిశోధనవిషయమున అమితోత్సాహ మును గనపరచిరి. అచ్చట జరుగుచున్న పనివలన వివిధజాతు లకు జరుగుచున్న నేవనుగూర్చి ప్రశంసించిరి. మిగుల సున్నితమై నూతనముగా ప్రవేశపెట్టబడిన యంత్రమును రాజదంపతులు చూచిరి. పిమ్మట వారు జగదీశచంద్రబోసుగారిని మరుససంవత్స రము తమదేశమునకువచ్చి ప్రకృతిశాస్త్రముపై కొన్ని యుపన్యాసము లీయవలసినదని ఆహ్వానించిరి.

డారి లింగు ప్రయాణము ప్రస్తుతము ఆగిపోయినది

గుప్త సిలిగురీలమధ్య వరదలు వచ్చియుండుటచే రాజ దంపతులు డారి లింగు ప్రయాణము ప్రస్తుతమునిలిచిపోయినది.

(అ. ప్రె.)

స్వహారను జెందితిని. అంతలో నున్న పుగలపాంతుల రోస మెక్కడనుండియో గుబురులు గుబురులు నడిచి నన్ను గంపితురాలి గడచెను. రంగలమునకుఁబోయి యాతనియెదుటఁ బడి నెత్తి పైనున్న సవరపుబుట్టులూగి “నీకు వచ్చిన యేండ్లవనికి వచ్చినవి? నీ కి దిక్కుమాలిన సంకర పువాలక పేల” యని యా బుట్టుతో నెత్తిపై నాల్గు వాయింపలయనుని బుద్ధిపుట్టినది. కాని యా రోసమును గట్టుపడి శాంతిపఱచుకొని, పండ్లుగొనుకొనుచు లోలోపల నెన్ని తిట్లును, దిట్టుకొనుచు గూరుమంటిని. రంగ మున నాభర్తయెట్లు నిలువఁబడెనో చెప్పనా? అయ్యయ్యో! ఇంక నాభర్తయేమి? నాసవతియో నాయాఁడుబిడ్డయో యైన యా పురుషువానినీస్వరూపము నిలువఁబడిన తీవి యెట్లున్నదో చెప్పనా? ఎడమచేయి నడుముమీఁద వైచికినినాఁడు. ఆ భ్యాసము లేకపోవుటచే నది కడుపుమీఁదికి బారిపోయినది. కుడిచేత నీ త్రడిచేయి పట్టుకొని ప్రక్కతెరనుండి పాతము చెప్ప వాని వంక జూచుచున్నాఁడు. అప్పుడు నా కాతడెట్లుండినట్లు తోచెనో చెప్పనా? లెట్టినులో నెవఁడో యుండుటచేత గుమ్మువంకఁజూచుచు నాతురతతోఁ గనిపెట్టుకొన్నవాఁడు నలే నాకుఁగానఁబడినాడు. చీ, చీ, నడుముమీఁదఁ జేయిచేయి కొన్నయెడల నాఁడుదాని ననుకరించినట్లే! బుగ్గమీఁద వ్రేలు పెట్టుకొన్నయెడల నాఁడుదాని ననుకరించినట్లే! పైలు మాటి మాటికి సవరింపుకొన్నయెడల నాఁడుదాని ననుకరించినట్లే. వెంటి వెంటి ప్రక్కమాపులుచూచి ముసిముసినవ్వులునవ్వి ముడుచు కొనిపోయినట్లుయిన నాఁడుదియే పోయినట్లే! ఇంతయే యాతని యనుకరణము. కాంతల బాహ్యలక్షణములనే యనుకరింపలే ని. మగవాఁడేక సంతరంగలక్షణముల ననుకరింపఁగలడా? కల్ల నాటక ర్తలే యాడువారిని జిత్రింప నెంచి మగతనము చెడిన మగవారిని సృష్టించుచున్నారే. అట్టివో నాటక ర్తలమాటల ననుసరించి మిడుకవలసిన నటకులా యాడువారి ననుకరించుట? అసాధ్యము.

కాని, దమయంతి దమయంతియే యైపోయెననియుఁ జూడ్రమతి చంద్రమతినిగూడ దాటినదనియుఁ బండితులప్రచురణములకు లోపము లేదు. పాత్రధారుల బంగారుపతకములకు లోపములేదు. మగవారు మగవారిని స్తుతింపకమానురా? ఏదీ! జంఘాలశాస్త్రి యెండఱనో యధి షేపించినాఁడుకదా! కాంతల నధి షేపించుటలో నేమి, వారిచే దిట్లు తినుటలో నేమి గట్టి వాఁడేకదా! నివృత్తపాతముగ విమర్శింతునని యనేక పర్యా యములు చెప్పిన యాతఁడు పైతము మగవాఁ డాడువేసము వేసి జాతికంత కప్రతిష్ఠ తెచ్చుచున్నాడన్న యంశమును విమర్శించినాఁడా? అతఁడు మగవాఁడు. అట్లే చేయునా?

పక్షపాత స్వభాసముచే బుద్ధిపూర్వకముగ నాతఁడు విడిచిపెట్టిన యీ యంశమును నేను విమర్శింపనెంచితిని. మగ వాఁడు మగనే ననుకరింప లేఁడని నాసిద్ధాంతము. అనుకరింపఁ గలవాఁడైనను ననుకరింపలేని వాఁడైనను ననుకరించుటకుఁ బ్రయత్నించు వాఁ డెల్లాజాతికి ద్రోహియని చెప్పకతప్పదు. అందు లోఁ గొలఁదిగా ననుకరించువానికంటె బాగుగాననుకరించువాఁడే జాతిక బహుద్రోహి. మగతత్త్వము నాడుతత్త్వము నొక్క ముందడి నే యంటి యంటి యన్న వై న ను దానికి దీనికి సత్యంతభేదమున్నది. ఒకటి కతిసము, రెండువది మార్గము. ఒకటి హేతుబద్ధము, రెండవది రసప్లుతము. ఒకటి చంచలము, రెండవది స్థిరము. ఒకటి జలీయము, రెండవది దుర్బలము. ఒకటి మలీనుము, రెండవది పరిశుద్ధము. ఇంకను మఱియెంతయోభేద మారెంటికున్నది. ఈరెండు తత్త్వములు నింత భిన్నములగు సృష్టి లో నుండుటచేతనే శ్రీ పురుషుల కన్యోన్యార్థకర్తృణము నన్యోన్యార్థానురాగము నున్నది. విజాతీయద్యుచ్చక్రియ క్తము లగు వస్తువుల కన్యోన్యార్థకర్తృణము కాని సజాతీయశక్తియ క్తము లగువానికి బరిపూర్ణమైన ప్రాతిహేయమేకదా! కావునఁ బురుషుడు పోలతి ననుకరించునెడల నన్యోన్యార్థానురాగము లిక న నుస్సారములు; సంసారములను చట్టుబండలు; బ్రతుకులు, న్యర్థములు.

ఇదికాక, కప్పకూత నిత్యము హాయువానికిఁ గప్పకున్న గొంతువంటిగొంతు రాకున్నను బురుషునికుండవలసిన తన గొంతు లోమాత్రము కాసంతమార్పు కలుగక తప్పదు. అఁడుదానివలె జూడఁదలచి పట్టుదలతోఁ బ్రయత్నించిన మగ వాని కాఁడు దానిచూ పలవడకున్నను మగచూపులో మార్పు కల్గుట సిద్ధాంతము. అఁడుదాని కంతరవము ననుకరింపదలచి విశాల మైన గంభీరమైన తనగొంతును సన్నపఱచుకొని కుదించుకొనిన మగవానికి సహజలలిత మధురమృదుల మగు శ్రీకంఠము రాకున్నను మగగొంతు చెడుట నిశ్చయము. అట్లే సిగ్గుపడిన యాఁడు దాని బుగ్గయెరుపులు, కంటివ్రాలులు, తలయొరలు, మొగపు దళుకులు, నొడలి ముడుపులు సంతతము ననుకరింపదలచి ప్రయ

త్నించిన మగవానికి లలనాజన సహజలజ్జాసాభాగ్య లీలాకలాప ము పట్టువడదు. కాని మగయొడలి పొంకములు ధ్వస్తములగుట తప్పదు.

మననే సర్వసృష్టికే గారణమని పెద్దలనినమాటలో సత్య ము లేకపోలేదు. చూడవలయును జూడవలయు నని మనస్సు వాంఛించుట చేత నేకదా శరీరమునకుఁ గన్నులు గలిగినవి! తినవలయును తినవలయునని సంతతవాంఛ కలుగుటచేతనే కదా శరీరమునకు నోరువచ్చినది! ప్రాతిపదిక మగు జంతువున కివి యేమియులేవుకదా! తరువాత మనస్సులోని సంచలనములవలన నేకదా దేహమున కయవవైవిధ్యము కలిగినది. మనఃప్రవృత్తులు శరీరమందలి మార్పుల కెట్లు కారణములో, సంతతభ్యాసమున దేహమునందు కలిగించు కొన్ని మార్పులు మనస్సులో మార్పుల నెంచుటకుఁ గలుగఁజేయగూడదు? సుదురు బూనికొన్న విధూతిరేఖ శివదర్శనమునకై బుద్ధిపుట్టించుచున్నది. ఒడలిపై ధరించిన మల్లెదండ బోగమువీధికై మనస్సును లాగుచున్నది. యోగశాస్త్రానుసారము దేహమున కిన్ని ముద్రలు, నాసనములు, కఠినములగు గరిడీపద్ధతులు నేల కలిగినవి? మనశ్శాంతిని సృష్టికేకదా! విహితకృష్ణ వాంఛాలంపటతన వీడి వైరాగ్య జానసంపత్తిని మనస్సు గ్రహించుటకేకదా! దేహపరిణామ భేదములు చిత్రవృత్తులలో మార్పులు కలుగఁజేయకుండునెడలఁ బాతంజల యోగశాస్త్ర మంతయుఁ బారశుధ్వస్వసంఘమువారి బండితుక్కువలె బరకురామప్రీతి కర్తమే కాదా? దేహము లోనిమార్పులు మనస్సులో మార్పులు కలుగఁజేయక యెట్లుండఁగలవు? తా నాఁడుదానని యనుకొని యనుకొని, పరపాత్రచే నాఁడుదానివలె సంబోధింపఁజేసికొని, యాఁడుదానిపోడుములు తెచ్చిపెట్టుకొని, యాఁడుదానివలెఁ జూచి మాటలాడి, తక్కితారి యిగిలించి, త్రిప్పకొని యేక్కిన మగవానిదేహము లో సంతతభ్యాసమువలనఁ గలిగినమార్పు లాతనిమనస్సులోఁ దదనుగుణములగు మార్పులను గలుగఁజేయక తప్పదు. అందుచేత నాఁడుదాని మనస్తత్త్వ మాతనికి రాదుకాని మగవాని మనస్తత్త్వము మట్టిలోఁగలసిన దనుటనిశ్చయము.

నా యనుభవములోనున్న యొక చిన్నయంశమును జెప్పెదను. నే నొకరోజున పిల్లమమ్మములో నిలువఁబడితిని. అపిధి సప్పు డొక్క శ్రీపాత్రధారి బజారులోఁ గొనిన మారలంగ వస్త్రమున మాటఁ గట్టుకొని యామాటఁ జేతితోఁ బట్టుకొని, యొడలిపైఁ జొక్కారేకుండఁ గట్టుకొన్నబట్టతో మాత్రమే యింటికిఁబోవుచుండెను. ఆతని నే నెఱుఁగుదును. ఆఁడు జన్మమున నాఁడారివాడుకాఁడు కాని పదిసంవత్సరముల నుండి శ్రీపాత్రముల ధరించుచున్నాఁడు. ఇంతలో నాతని కెదురుగ నొక పెద్దమనుష్యుఁడు వచ్చుచుండెను. అతఁ డొక నాటకసంఘమున కధికారి. ఆతనిఁ జూచుటతోడనే యీమందభాగ్యుఁడటై సిగ్గుపడి, యట్టేముడుచుకొని, మాటగట్టుగా మిగిలిన యంగవస్త్రపుఁ గొనను రవంతపైఁబెట్టగ వేసికొనఁబోయి యది చాల కపోవుటచే దహితపాపి రెండుచేతులను గత్తెరమాదిగ తొమ్ముపై వైచుకొని తలవంచుకొని నిలువఁబడినాఁడు. అహ! అతఁడెంతలో మగరూపమును మున్న చేసికొనినాఁడో యని నా కెంతయైన జాలి కలిగినది.

ఎంతకాల మలవ అచుకొన్నను శ్రీ పాత్రధారి కాఁడుదాని బహిరంత స్తత్త్వములు రావుకాని మగతత్త్వము భగ్నుమగుట నిస్సందేహము. అందుచే నిష్పూడాతఁ డెట్టివాఁడు? మగతనము చెడినవాడు. అడుది కాని వాడు. అతఁడు పూర్తిగా నాడుదియే యైనయెడల నేమో మనలోపాలు తానుగూడ నుండియే యుండును. ఇంటిలో వంటకు తెంటకు మనకుఁ జేదోడుగ నుండియేయుండును. అటుకాక యిటుకాక యిప్పుడాతఁడు నడుచు నూగులాడుటచేత గిజగిజలాడుచున్నాడు. ఆతఁడాడుది కాని హేతువుచే జేపట్టనా? మగతనము మాసిపోవుటచే వదలిపెట్టనా? అడుగంటిన యనురాగముల డుగంటనేయంటినవి. పోనీ! ఏలాగుననో సృష్టితంత్రము జరుగుటకై యేయెడమొగము పెడమొగముగనో సంసారములో శేష భాగ మీడ్చివేయుదు మని సిద్ధపడినయెడల మాకింకఁ బుట్టుదలఁచిన పిల్లలమాట యేమి? మగవాడు కాకుండ నాఁడుది కాకుండ నడుచు నున్న సంకరస్వరూపములను గని వారి నేడ్చించి మేమే డ్దుటకంటె బడుకగని కొక్కనమస్కార మర్పించి వంటయింటిలోఁ బ్రతిబుట్టుముందో, నీతానగరములో నుపన్యాససీతము దో తనవు వెడలబుచ్చుకొనుట సర్వశ్రేయము కాదా? ఇప్పటి పరిస్థితులలో భారతదేశ మెట్టి కొడుకులను గనవలయునో యెవఁ రెఱుఁగరు? ఇనుపకండలవారిని, ఉక్కు నరములవారిని, వజ్ర హృదయములవారిని, శాంత చిత్తులైనవారిని, దేశభక్తులైనవారి

ని, విద్యాకాలు లైనవారిని మనమిప్పుడు కనవలయున్నది కాని లంగాకట్టుకొని నాట్యమాడుమగరంభను, గోవులపంచెకట్టుకొను పోతునిలేతువును మనమిప్పుడు కనవచ్చునా? ఇప్పుడున్న శ్రీ పాత్రధారులుచాలరా? అదిగాక జన్మముచే నాఁడారిపెద్దమ్మ లెందఱున్నారో? పీరు చాలక, ఇంక నిట్టియర్థపురుషసృష్టికి మనము పూనుకొనుట బుద్ధిహీనత కాదా, దేశద్రోహము కాదా?

“నీ వాఁడువేసము వేసితివి కావున నీతో నేను గాపుర మొనర్చ”నని స్వప్నముగ నేను నా భర్తతో—అదే అర్థ భర్తతో—అఁడు మగనితోఁ జెప్పితిని—“నేనిప్పుడే వైచికినా? ఆఱుమాసములనుండి వేయుచున్నా” నని యాతఁడు వెకవెకలా డెను. సోదరిమణులారా! చూచితిరా! అతని దుర్మయము! ఆతనిదురాగతము! తాను జెడనే చెడినాఁడు; జాలిని సంకరపఱచుటకుఁగూడసంకల్పించుకొనినాఁడు. ఇది నీకు నీతిగాదని మనము మందలింపఁబోఁగ మనలను బరాభిమించుచున్నాఁడు. ఇంతకంటె నాఁడుదానికి విచారకారణ మేమి యుండఁగలదు? ఇది మనము సహించి, నోరుమూసికొని పడియుండవలసినదేనా? నేనట్టిచిత్ర కంగీకరింపను. విద్యావతులు, మానవతులు, దేశభక్తి యుక్త లైన నా సోదరిమణులందఱు నా యభిప్రాయముతో నేకీభవింతురని నమ్మియున్నాను. ముందు జరిగింపవలసినపని యొకటి యున్నది. ఆంధ్రదేశమున నున్న నాటకసంఘాధికారుల కందఁకు మన మొక్క యజ్ఞాపత్ర మంపవలసియున్నది. దానిలోని యంశము లిట్లుండవలయును.

“మీరు మా భర్తలచే మీ నాటకములలో నాఁడు వేసములను వేయించుచున్నారు. మగవాని క నర్హమైన శ్రీపాత్ర ధారణ మువలన వారు చెడిపోవుచున్నారు. వారట్లు పాడై జాలిని గూడ భ్రష్ట పఱచుటకు సంకల్పించుకొని యున్నారు. వ్యక్తివిశాళకమైన, జాలివినాళకమైన యీకృత్యమును మీరు ప్రోత్సహింపఁదగదు. కావున మాభర్తలను మీసంఘములనుండి బహిష్కరింపవలయును. ఇంతటినుండి పురుషులచే శ్రీవేషములను వేయింపమని మీరు శాసన మొనర్చుకొనవలయును. నాట్యకళాభివృద్ధి మాకెప్పుమే. శ్రీ లకే శ్రీపాత్రము లిప్పించి మీరాకళను బరిపూరించి, పరిపూర్ణక్రి నిండవలయును. నాగరకత గల యన్ని దేశములందుఁ గూడ నదియే పద్ధతి. మీరు దానికి విరుద్ధముగ నడవఁదగదు. సహేతుకమైన మా యజ్ఞాపత్రమును మీరు సన్మానింపవలయును.”

ఇట్లు వ్రాసి శ్రీలండనుచే సంతకములు చేయించి వారికిఁ బంపవలయును. అటుపిమ్మటఁ గూడ మనభర్త పీరు రైక సాగకు చిత్తగించుట మానకపోవునెడల నింక సంతే - వారికి వారే, మనకు మనమే; వారితో మనము పూర్తిగ విడిపోవలసినదే. రాజకీయప్రపంచమున Non Co-operation యెట్లు పుట్టినదో శృంగారప్రపంచమున నిప్పుడు Non Co-operation అట్లు పుట్టవలసి యున్నది. మనకు జాతిపరిశుద్ధి ప్రధానము కాని సంసారవృద్ధికాదు. దేశసేవ ప్రధానము కాని భర్తసేవ కాదు. భారతదేశసేవ ముందుఁ బరిసేవ యెంతో మనకుఁ బతులు శాశ్వతులుకారు. వారి కిష్టత తప్పినను బోవుదురు. మన కిష్టత తప్పినను బోవుదురు. కాక మృత్యువున కధీనులై పోవచ్చును కాని భారతదేశము శాశ్వతము! ఆమె యిప్పుడు పుత్రపుత్రికా సేవ నపేక్షించుచున్నది. పూర్వసాభాగ్యము, నాగరకత, విజ్ఞానము సంపత్తి, స్వాతంత్ర్యము, గౌరవము నశి శోభారహితమై, దాస్యశృంఖలబద్ధమై పరితపించుచున్నది. శీతజ్వర మారికాది మహావ్యాధులచేతను, గూటికి గుడ్డకుగూడఁ గజవైన దారిద్ర్యముచేతను, రక్తపాతములకుఁ గారణము లగుచున్న వర్ణవైషమ్యముల చేతను జాతియంతయు యథాయథ లగుటవలన, నీకంటి కొలికినీరు బంగాళాఖాతముగ, నాకంటి కొలికినీరు పశ్చిమసముద్రముగ మహాసంక్షోభ మొందు భారత దేశమును నేవించి పూజించి మన తనవులు కృతార్థము లగునట్లు చేసికొనవలయును. సు. స.

[భారతీయకాధిపతీ! ఈకాంత వ్రాసినసాహసపు వ్రాతలలో నొకటిరెండంశములు నేను విమర్శింప వలసియున్నది. ఆ విమర్శనము త్వరలోఁ బంపెదను. ఆశ్వయుజ మాసమునఁ బ్రకటింపఁబడు భారతిలో దానిని ప్రకటింపఁ గోరుచున్నాను.

చిత్తగింపుఁడు,
పా. ల. నరసింహారావు.

తాడిపత్రి రాఘవాచారిగారు

ఒక ప్రసిద్ధనటును

[భావరాజు వేంకటకృష్ణరావుగారు

వియ్. బియల్. రాజమండ్రి]

కొన్నికొంతలకంటె ముఖ్యమైనవైన రాఘవాచారిగారి అద్భుతనటాకాశల్యవిశేషమును సందర్శించియుండిరి. వారిచేరు మనవారలకు చిరపరిచితులయ్యును వారినటన ప్రత్యక్షముగజూచి యానందించు సౌభాగ్యము మొన్నటిదనుక కలుగదయ్యెను. ఆంధ్రభాషయందు స్వకపోలకవ్యతములగునట్టి వియ్, ఆంధ్రవాఙ్మయమునందు లక్ష్యములుగా నైకొనవగినట్టి నాటకములు లేకపోయినప్పటికిని, యున్నవాటిలో మంచిపాత్రముల నేరి వాటిని తాము ధరించి, తమనటనాసామర్థ్యమును వెల్లడించుటకు రాఘవాచారిగారు క్లాసునీయుముగ ప్రయత్నించిరి. ప్రశ్నించుటయేకాదు. కొందరినటులకు పారి ననుకరించుటకు మార్గదర్శకులకూడ నయిరి. వారి పాత్రధారణమును నటనయు జూచిన వెనుక సుప్రసిద్ధనటులమని విజ్ఞప్తిగుచున్న, వారలనేకులు వీరి పోకడలనే అనుకరించినట్లు గోచరమయ్యెను.

ఇప్పటి యాంధ్రనటులలో కానరానిదియు, రాఘవాచార్యులవారిలో ప్రత్యేకముగ గన్పట్టునదియు నొకవిశేషము గలదు. అయ్యది వారస్వతంత్ర కల్పనాశక్తి. వీరు తాముధరింపబోవు పాత్రను సంపూర్ణముగ గ్రహించి ఎప్పటికప్పుడు నూత్న భంగిమచే నటించుట కవిప్రాయమునకు వచ్చె పెట్టుచు నాపాత్రకు తమభావనాశక్తిచే నొకవిధమైన అపూర్వపుశోభను సౌరభము నొడగూర్చుదురు. వారి నటనాభివ్యయమును భావప్రకటనమును దిలకించునపుడు రసస్థలాలవారికి నెప్పటికప్పుడు కాతుకము జనించుచునే యుండును. ఇయ్యది యితర నటులయందు గానరామి ఆంధ్రదేశమున వీరికక్కడే నటులలో నగ్రస్థానము నాక్రమింపగలవారని దోహదయ్యెను.

ఈ సగరమున వీరు ప్రవర్తించినపాత్రలలో మొదటిది రామదాసు, రెండవది పతాను, మూడవది హిరణ్యకశిపుడు. రామదాసు పాత్రమును పూర్తిగా ప్రవర్తించుటకు కొన్నివిఖ్యాతములు గలుగుటవలన దానిని మేము పూర్తిగా చూడలేకపోయితిమి. చూచినంతవరకు వీరి రామదాసు పాత్రధారణము రసన్ముఖ్యతచేరి చెందియే యున్నది. నటుడు తాధరించు పాత్రల శేషమేవేళందు యెట్టివేష ముచితమో రాఘవాచారిగారు తరిగినట్లు ఒరులెరుగరు. ఎప్పటికప్పుడు వారివేషము సహజమై, రాగపూరితమైన, రంగస్థలమున కనుగుణమై, మనోజ్ఞమై యుండును. భద్రాచలయాత్రకు బోవునపుడు సాధారణటులవలెనే యుడుపులు ధరించి బయలుదేరును. గృహస్థాశ్రమము నూచించుటకును ఇంకను తాను రాగియైయున్నట్లును తెలుపుటకై తలకు పువ్వులనుకూడ జుట్టుకొనును. భక్తిపరమకుడై యుండెదరుం గక రామసంగీతరసముచేయుచు భార్యాసహితుడై తురకరాజ్యమున ద్రిమ్మరువేళ నాతని మానసగడ్డమును కాపాడుచుండునటులు నాటకు విరాగియైన రాజయోగియని నూచించును. తూర్పుతూమును పరిపక్వము బొందుమన్న బుద్ధిని, జ్ఞానమును, భక్తిని యాతడువేషములయిననే నూచించుచుండును. చెఱసాలయందు వడరాని యిసుమలను బడుచు రామస్వరాయండే యాశపెట్టుకొని నిరంతరము బ్రోద్దుబుచ్చు రంగమున నాతడేమేమి నూత్ని విషయములను ప్రవర్తించియుండునో గాని వాటిని దిలకించు భాగ్యము మాకు లేకపోయెను.

అచార్యులవారికి సంగీతజ్ఞాన మున్నంతగా కళమునందు మాధుర్యమే యుండెనేని వారు అపరత్యాగరాజావలెనో, నారదమవలెనో, మోహనగానమును పల్పి ప్రేక్షకులను తనతో పాటు భక్త్యావేశప్రవాహమున ఒడలెరుంగకుండ నెక్కడికొనినట్లు కొనిపోయి యుండుదురు. వారే మాతో ప్రస్తావించుచు నాకంఠమందే గానమాధుర్యముండినయెడ తంబురాగై కొని చెఱసాల రంగముందు "ఇనకులలికా ఎపుడు కృపగల్గెనో" యను త్యాగయ్యగారి కీర్తననుపాడి సభ్యులచేత భక్తిపారవశ్యమువలన తందన చదులు: త్రొక్కింపకుండునా యని బిక్కియొడిరి. అనురాగముచే సమ్యక్తమై యున్న నాటకమునందు రాగములేకుండుట యెట్లు! భాగములేక యనురాగము జనింపదు గదా యని వారలే యొకరూరి వచించియుండిరి. ఎక్కడ సంగీతమావశ్యకమో యేసందర్భమునకు యెంతరాగమువలయునో యది భావజ్ఞుడు రాగజ్ఞుడును నగు నటునకే వదలివేయవలయునని మాచిత నెలచార్యులవారి యభిప్రాయమై యున్నది.

రామరాజునందు అచార్యులవారు తమ ప్రత్యేకత్యమును చూపించుటకు కాబోలు మిగిలిన అన్నిపాత్రములకంటె పతాను వేషమునకు నెక్కువప్రాముఖ్యతను నిచ్చి తామపాత్రమును ధరించిరి. వారు నాటకము నావిధముగా మార్పుటకు చేసిన సాహసము ఒవికధముగా మెచ్చదగినదే గాని నాటకము పూర్తిగా పాడనట వారు గ్రహించినో లేదో? నాటకముపేరు రామరాజు. అందలి వితివ్యాము విజయనగరసామ్రాజ్య వివాశముట. కాని అందులకు భిన్నముగ వారిచే ప్రాముఖ్యత అంతయు ఆమెది పతానులయొక్క ప్రణయపరిణామముల కొసంగబడి నాటక వికల్పక్షణము విధిస్తము గావింపబడినది. అచార్యులవారి పతాను వేషము నటనాకాశల్యమును వెల్లడింపగలిగినదేమోగాని మిగిలిన నాటకముపై ప్రేక్షకులకు రోతొప్పుట్టించినది. అయ్యది పతాను నాటకమునుపించుకొనినదిగాని విజయనగర సామ్రాజ్యనాటక వివాశన మనుపించుకొనలేదు. పతానువేషము ఒక్కటిపాత్రము ధరించి తమ పాత్రనిర్వహణమునకే అచార్యులవారు వచ్చె చెచ్చుకొనిరి. ఆప్రయత్నమునందు విధి ప్రేరణమువలన రామరాజ్యవివాశనమునకు వేరుపురుక్ష యవతరించిన పతానుయొక్క బుద్ధి పరిణామమును అచార్యులవారు బాగుగా నూచించిరి. కాని పతానుపాత్రకు సమయోచితమైన వేషమును వీరు ధరింపలేకపోయినది అనుకొనవలసియున్నది. ఆతడు గోలుకొండ, బీజపూరు సుల్తానులకడకు రాయబారిగా చనివేళను విజయనగర సైన్యమునకు చమూపతి గాబడిన సమయమున కుచితమైన దుస్తులను ధరించి యుండలేదు. కాని వారు తమ నిజవయసును మరుగుబుచ్చి సందర్శనసారముగ బాల్యయౌవన, కామరాసస్థలను సహజముగ ప్రవర్తించి నిజముగా నటులయిరి. ఇక మనసు నందు జనించిన భావపరంపరలును రాగములసంఘటములను తూర్పుతూమును రాఘవాచార్యులవారు తమ ముఖముపై ప్రకటించుచుండురు. ఇందు మరియొకవిషయము. పాశ్చాత్యనటుల సంప్రదాయమును అచారపరంపరయును పూర్తిగా గౌరవించుటచేత వీరు రంగస్థలముపై ఒకక్షణమైన నూరకుండక నేదో రసోచితముగ నొకపని చేయుచుండురు. రంగస్థలముపై నటుడు ఊరక నిలువబడరాదని వీరిమతము.

వీరిపాత్రలన్నిటిలో హిరణ్యకశిపునిది మిక్కిలి కొనియాడదగినది. పాతరాజుగారి ప్రహ్లాదచరిత్రమును అచార్యులవారు మిక్కిలి సూక్ష్మవృద్ధిచే చదివియుండురని మేముహింతుము. ఏలయన పాతరాజువలెనే వీరికిగూడ హిరణ్యకశిపుడు మానవ మాత్రుడనియు ఒక్కవైష్ణవ విరోధముపట్ల చూపించిన నున్నాడని తిలకప మిగిలిన అన్ని విషయములందును యోగ్యతగలవాడని యును మహాబలపరాక్రమ సంపన్నుడనియు త్రిలోకములును సూర్యచంద్రాదులును పంచభూతములును నిరంకుశముగ కాసింపగల దక్షుడని యు. దైవవశమున ఆ విషయమునందుమాత్రము మాన్పడై వర్తించుననియు వైష్ణవ విరోధమువలన సంభవించినదనియు, అచార్యులవారి యభిప్రాయము. కావుననే వీరి హిరణ్యకశిపు వేషధారణము యితరుల దానికంటె మిక్కిలి విలక్షణమైనది. వీరుప్రవర్తించిన హిరణ్యకశిపుడు వేర. ఇతర నటులు ప్రవర్తించినది వేరు. ఈరెంటికిని పోలికయేలేదు. ఒకడు ఒక్కవిషయము తప్ప మిగిలిన అన్నిటియందును కడుంగడు పూజ్యుడు; యోగ్యుడు. అన్ని విషయములందు మానవమాత్రుడు. రెండవవాడు కేవలము రాక్షసుడే. ఆతనిపై మన కనుకంఠము గలిగించుయోగ్యత యొక్కటియు వానియందు గానరాదు. రాఘవాచారిగారి హిరణ్యకశిపు డన్న నో మనకు వినయభక్తి గౌరవములున్నూ అనుకంఠమును జనించును. ఏకకాలమందు అవిధేయనిపట్ల క్రార్యమును ముద్దుల కొమరునిపట్ల అంత్యతమైన వాత్సల్యతయును గనుపలుచుటలో అచార్యులవారు అగ్రశ్రేణులు. వారి హిరణ్యకశిపుడు రెండ్రెండు కోపించును, రెండ్రెండు భయపెట్టును, రెండ్రెండు బలిమాలకొనును. మనకు త్రిప్పణాచును. వలదని వారించును. ఎప్పటికైన మనకు మాతాదాదాని సంరక్షిస్తామందు. అచార్యులవారి హిరణ్యకశిపుని పరివేషన తిలకించునపుడు పరితాపమును, ప్రహ్లాదుని మానవాతీతమైన భక్త్యావేశమును తిలకించునపుడు అత్యంతాశ్చర్య భయమును సభ్యుల హృదయములందు జనించుచుండును. రాఘవాచార్యులవారి హిరణ్యకశిపుని మనము ప్రేమించుము గాని నిరసించజాలము. మొత్తముమీద వారి హిరణ్యకశిపుని పాత్రధారణము అపూర్వమైనది. మనోజ్ఞమైనది. విశేషించి కొనియాడదగినది.

రాఘవాచార్యులవారి సంభాషణ స్వరమునందలి అనుదాత్ర ఉదాత్రములు మిక్కిలి మనోజ్ఞములై యుండును. వీనికి తోడు వారి గంభీరమైన వాగ్ధారణ వచ్చి చెచ్చుచుండును. పద్యాలయమునందు రాగము వదలి కడపటి మాటలును భావగర్భ

తము ఒకటిరెండు తర్కాయము లుచ్చరించి వచనమును రసన తరము గావించుటలో రాఘవాచార్యులవారి మొదట త్రోవ దీసినవారు. అపదలి వారికే సహజమై యొప్పును గాని వ్యాసనుకరించు యితరులకట్లు ఒప్పుగలదు? అన్నిటికంటె రాఘవాచార్యులవారియం దింకొక గొప్పవిశేషము గలదు. అది వారి నేత్రములయొక్క సౌందర్యము. నేత్రములతో వారుచేయు భావ ప్రకటనము వర్ణింపనలవికాదు. వారి హృదయమునందు భావములు జరింపకముందే యవి వారి నేత్రములందు ప్రదర్శిత మగుచుండును. వారియందొక కండ్లమాత్రమే యననేల? వారి అంగసౌష్ఠవము, ముఖసౌందర్యము, పాడుగునకు లేగిన లావు అన్నియు వారి నొక్క ముప్రసిద్ధ నటునిగా చేయజాలి యున్నది. ఆంధ్రవాఙ్మయము నందు లేగిన నాటకములు లేవు. గాని యున్నచో వాటిని బ్రజాబాహుళ్యమునకు కవి హృదయమును అద్దములోని నీడవలె ప్రతిబింబింప నేయ సమర్థులు. ఈ రాఘవాచార్యులుగారు తప్ప యింకొకరు లేరు. అచార్యులుగారు మొదటివరకును కేవలము నటుడు. రంగస్థలముమీద నున్నప్పుడు పాత్ర పోషణమునకు వలసిన రసములో నైక్యమును పొందును. కాని యొక్కము కెందినట్లు అభినయము నేయును, నటించును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయమున దొరకు

గ్రంథములు

(కవులజీవితములు గల శతకములు, మంచి అచ్చు, దళసరికాగితములు)

వృషాధిప శతకము	0-2-6
సర్వేశ్వర శతకము	0-3-0
దేవకీనందన శతకము	0-3-0
ఒంటిమిట్ట రఘువీర శతకము	0-2-0
నారాయణ శతకము	0-3-0
కాళహస్తీశ్వర శతకము	0-4-0
దాశరథి శతకము	0-4-0
శ్రీరామతారక శతకము	0-3-0
హిందీ బాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందఱు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనవచ్చును.)	0-6-0
హిందీ మొదటివాచకము డిప్లో	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ డిప్లో	1-0-0
ఆంధ్రోద్యమము (మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు చిత్రపటములు కలిగినది)	1-8-0
శ్రీరామవిజయము (నాటకము)	0-8-0
కారదాంబ (శ్రీధర్మబోధిని నాటకము)	0-4-0
ఆరాధనవిధి	0-4-0
ఆత్మజిజ్ఞాసాసంఘము (శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితి)	0-8-0
కవితృత త్త్వవిచారము	2-0-0
ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యాప్రవృత్తి సత్యవత్సూపాఖ్యానము (పద్యకావ్యము కవితృము కదురసవంతమై ముద్దులు మాటగట్టుచున్నది	1-0-0
శ్యామాసుందరము (రసవంతమయిన నవల)	1-0-0
సకలనీలసమృతము	1-8-0
శ్రీగురుభోధామృతము అను భక్తిపాటలు	0-4-0
అమివారకము	0-10-0
మనశ్శరీరములపై పరిసరముల ప్రభావము	0-12-0
నవనాళచరిత్ర (ద్విపదకావ్యము)	0-12-0
మహర్షి శేషేంద్రనాథ తామార్ గారి స్వీయచరిత్రము	2-8-0
సంగీత శమంతకమణి నాటకము	0-8-0
తత్వసంచంద్రిక	1-0-0
ఆంధ్రశబ్దచింతామణి	0-12-0
రామదాసు	0-10-0
శతకకవు చరిత్ర	3-0-0
గాలవలుషి నాటకము	0-12-0

(పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, చెన్నపురి.

మహాత్మునకు ఆమెరికా దేశీయుల ఆహ్వానము

రెండవసారి మరల ఆహ్వానించుట

వ్యయముల నన్నిటిని భరించెద మని తెలుపుట

ఆమెరికాదేశమునకు నేను ముఖ్యముగా రావలె నని కోరుచు ఒక సంవత్సరముక్రితము కొందరు ఆమెరికాదేశపు ప్రముఖులు చాల పట్టుదలగా నాకు వ్రాసిరి. నేనపు డంగీకరింపలేదు. ఇప్పుడు మరల వెనుకటికంటెను అధికముగ పట్టుదలతో మరియొక ఆహ్వానమును పంపిరి. నాకుగ వ్యయముల నన్నిటిని భరించెదమని గూడ వ్రాసిరి. ఇప్పుడుగూడ నే నంగీరించజాలకున్నాను. అంగీకరించుట కడు సులభముగాని అది నిష్ప్రయోజకము గాన నేను వారి ఆకర్షణను తిరస్కరింపక తప్పదు. భారతదేశ మునందలి విద్యార్థికులు మొదట నాపద్ధతిని అంగీకరించునటల నేను చేయజాలనిచో ఆమెరికాఖండము వారికి నచ్చునటల నేనెటుల నానందేశమును తెలుప గలుగుదును? అది ఎటుల నచట నెరవేరగలదు? భగవత్ప్రేరణ నాకు కలిగినచో తత్క్షణమే నేను వారి ఆహ్వానము నంగీకరింతును గాని నా కింకను అట్టి ప్రేరణ కలుగలేదు. వారు మనఃపూర్వకముగా ఆహ్వానించినపుడు నిరాకరించుట సమంజసము కాదని నేనెరుగుదును గాని నాకుగల ఐరిమితక్తినిగూడ నేను బాగుగా గ్రహించియుంటిని. అందువలన నా ప్రయత్నము ప్రస్తుతము విశాలవృద్ధిమండలమునం దంతటను జరుగ వీలులేదు. ఆం దొక అల్పభాగ మగు భారతదేశమునందుమాత్రమే జరుగ దగును. ఇచట సఫలమైనచో ప్రపంచమునం దంతటను గూడ తప్పక సఫలమగును. భారతదేశమందు నేను కోరినప్రకారము ఐని జరుగుటకు ప్రస్తుతము నిరోధము కలిగినటు లగడచున్న మాటయు నిజమే గాని అది నిరోధభ్రాంతియే గాని నిరోధము కాదనియే నేను తలచుచున్నాను. 1920 లో వేయబడిన చిన్న విత్తనము నశింపలేదు. అది బాగుగాను లోతుగాను నాటుకొనుచునే యున్నది. త్వరలోనే విశాలవృద్ధిమండలము వెలువడగలదు అని నేను తలచుచున్నాను. ఈతలపు వట్టి స్వప్నభ్రాంతియే యైనచో కృత్రిమసాధనములవలన అనగా నేను ఆమెరికాదేశమునకు వెళ్లుటవలనగూడ (తాత్కాలికముగ నుత్సాహము భారతదేశమున కలిగిన కలుగ వచ్చును) నాబీజమునకు జీవము మరల కలుగజాలదు. సకలప్రపంచమును నాకు తోడ్పడవలె ననియే నేను పరితపించుచుంటిని. ఆతోడ్పాటుగూడ నా కిప్పుడు గోచరించుచున్నది. ఈ ఆవశ్యకాతురాహ్వాన మట్టి శుభసూచనలలో నొకటి. మహాప్రవాహమువలె నది వచ్చి మనలను పునీతుల గావించి నవశక్తి పంపన్నుల నొనరించుటకు ముందు మన మర్హతను బడయవలెనని గూడ నే నెరుగుదును. అని మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము నిన్న 17 వ తేదీ గురువారమునాడు వెలువడిన ఎంగు యిండియాపత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

(ఆ. ప్రె.)

క రెన్ని క మీ ష ను

నవంబరు నెలలో భారతదేశమునకు వచ్చుట

లండను, నెవ్రెంబరు 15: ఇంగ్లాండునందున్న కరెన్సి కమిషను సభ్యులకు కమాండరు హిల్టను యింగు, సర్ హెన్రీ ప్రాక్సుకుమ, సర్ రెజినాల్డుమాంటు, ప్రెస్టన్ గార్లు నవంబరు నెల 5-వ తేదీ ఇంగ్లాండునుండి ప్రయాణమయ్యెదరు. కమిషను కార్యదర్శియగు బాక్సుటరుగారు 15 దినములకు ముందుగనే భారతదేశమునకు వచ్చెదరు. విచారణ రెండునెలలలో ముగియునని ఊహింపబడుచున్నది. కమిషనువారు ఫ్రేజరీ నెలలో లండనుకు వెళ్లెదరనియు అచ్చటగూడ సాక్ష్యము పుచ్చుకొనెదరనియు తెలియుచున్నది.

మొరాకో పరిస్థితులు

భీషేను ఉన్నత ప్రదేశములు ప్రాన్సువారు స్వాధీన పరచుకొనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పారిసు, నెవ్రెంబరు 15: ప్రాన్సు సైనికులు నేటిదినము బీలేను ఉన్నత ప్రదేశములను స్వాధీనపరచుకొనిరి. సైనిక విషయములందే కాక రాజకీయ విషయములందు గూడ ఈవిజయము గొప్పలాభకారిగ నుండును ప్రాంచివా రిప్పుడు బీనిప్రదేశము నాక్రమించుకొని యుండుటచే వర్ధానదీవరకు సైన్యము తీసికొనిపోవుటకు సౌకర్యములుండును. ఓర్లెల్సు బాతివాటు తిరుగుబాటు నర్మించున ప్రాన్సువారికి కలిగిన నష్టము ఈ ఆక్రమణమువల్ల అంత మొందుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా యందలి

భారతీయులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

మెల్బోరను, నెవ్రెంబరు 17: ఆస్ట్రేలియా యందు భారతీయులకు సంపూర్ణముగ పౌరసత్వపు హక్కుల నొసగునట్లు కామనువెల్లు ప్రతినిధులసభయందు ఆమోదింప బడినది. సెనెటు కమిటివారీల్లను ఇదివరకే ఆమోదించి యున్నారు.

ప్రాన్సు అప్పలు

పారిసు, నెవ్రెంబరు 16: ప్రాన్సు ఆమెరికావారికి ఇవ్వవలసి ఋణమును చెల్లించు విషయమై రాయబారము సలుప ఏర్పరుపబడిన కమిషనువారు నేటి దినము ఆమెరికాకు ప్రయాణమైరి. అప్పలుచెల్లించు విషయమై ఇంగ్లాండువారికన్న ఎక్కువ సౌకర్యములను ప్రాన్సువారి కివ్వవలయునను సలహాపై, అప్పలుచెల్లించు విషయమై ఇంగ్లాండుకన్న ప్రాన్సుకు ఎక్కువ అనుకూల సౌకర్యములున్నదని బోకోగారు అభిప్రాయము తెలిపిరి.

నావికుల నమ్మె

కేపుటౌను, నెవ్రెంబరు 15: నావికులనమ్మె క్రమక్రమముగ వ్యాపించుచున్నది. కొన్ని నావలు కష్టముపై కొంత మంది పనివారిని నేకరించుకొని బయలుదేరినది. ఆస్ట్రేలియా కేపుటలో 88 నావలు పనివారికి లేక నిలిచియున్నవి. ద్వీపాంతరక్షత విధింపబడిన నావికులను ద్వీపాంతరములకు తీసికొనిపోవు విషయమై నావికులెవ్వరు తోడ్పడకూడదని కోరుచు ఆస్ట్రేలియా కార్యకుల కౌంగ్రెసుసభవారు తీర్మానము గావించిరి.

మరణాపవాదములు

దక్షిణాంధ్ర భాషాభివర్ధని సభ: ఈ సభ వారి కార్యనిర్వాహక వర్గము 21 వ తేదీ సాయంకాలము 5-15 గ. అర్రీనియసుపీథిలో సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారి కచేరిగడియందు సమావేశమగును.

సేతుకొన్నిలు ఓటరుల జాబితా: ఇన్నరా ప్రెమియందు ప్రేటుకొన్నిలు సభ్యులు సెన్న కొనవలసిన నియోజకవర్గపువారి కేర్లి జాబితాను యాపారపు గజెటులో ప్రకటించిరి.

శ్రీశారద: ఈ కేరున సంస్కృతభాషలో ఆయుర్వేదము సనాతనధర్మము గీర్వాణభాషమగుగూర్చి విషయముల చర్చించు పక్షపత్రిక విజయదశమినాడు ప్రకటింపబడును. సంపాదకులు భద్రాను కె. శేషకామ్రైగారు కృంగేరి, మైసూరు. సంకచందా రూ 2-8-0

స్వరాజ్యసత్తము: బహిరంగసభ: 19 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5 గం లకు సౌందర్యమహాలు లో, తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్ష యజమాన్యముక్రింద బహిరంగసభ జరుగును. సావి చెంకటాచలం చెట్టిగారు, టి. ఆదినారాయణ చెట్టిగారు మున్నగువారు స్వరాజ్యపక్షము భౌతికర్తవ్యముగూర్చి ఉపన్యసింతురు. శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అన్యక్షతవహించెదరు.

శ్రీ పాండురంగ భగవత్కథా ప్రసంగసభ: రామాయణకాల తేజములు - చిత్రకూట గమనము: ఈనెల 20 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు టంకసాలపిథి (మింటుప్రేటు)లో పోస్టాఫీసుకు ఎదుటనున్న హిందూ థియేటరుజికలు హైస్కూలుహాలులో బ్రహ్మకీ పండిత శతగోపాచార్యులవారు (శ్రీరంగం) చిత్రకూటగమనమునుగూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు.

ఎన్నికల తగవులు: మరొక కేసు: తురుష్కత్తము ముదల్కూరు, డా॥ ఆకీర్యాదముగారి ఏజంటు (10 డివిజను) చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో కె. శ్రీరాయలు నాయుడు, నాదముని, ఎస్. ఏ. హాఫీసుహమ్మదు, వాసు పశని, పాడురంగంగార్లపై తన్ను కొట్టించినందులకు గాను పిర్యాదుజేయుచు నేడు కేసు బాఖలు చేసెను. ముద్దయలకు నోటీసు తేదీ న్యాయాధికారి కేసు విచారణ 28 వ తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

ట్రాముక్రింద పడి చచ్చుట: ప్రాంసిసు, అనుక్రొస్తముసలి మొదటిరైను బీచి రోడ్డుపై రాయపురం నుండి వచ్చుచున్న ట్రాముక్రింద పడెను. ట్రాములైనుపై నడచుచు వెనుకనుండి వచ్చుచుండిన ట్రాముబండిని గమనింపలేదు. ట్రాము నడపువాడు బండిని నిలిపెను. కాని తిరిగి నడవించుసరికి యీతడు రైనుదాట నుంకించి బండిక్రింద పడెను. వెంటనే ఆ స్పత్రికి గొంపోయిరి. కాని మోపైన గాయములు తగులుట చేచ్చు లి నొంచెను.

రాకపోకలు: టి. ఆదినారాయణ చెట్టిగారు సేమునుండి నేడుదయము విచ్చేసిరి. ఖా.బ., ఉస్మాను సాహేబుగారు, డి. బి. టి. రాఘవయ్యగారు, రికెన్యాబోర్డు మెంబరునిన్న ఉదయము విచ్చేసిరి.

ఇంపీరియలు బ్యాంకు మేనేజింగు గవర్నరు సర్ నార్సెట్ట వారసుగారు, సర్ పీటరుక్లయరుక్కు, ఫారెస్టు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు, పోస్టుమాస్టరు జనరలుగారు నిన్నరాత్రి బోయిరి.

న్యూ ఓడ్డర్సు, గొల్లన్యూ సర్ విలియము గ్రీవుగార్లు మొన్నరాత్రి ఉపకమండలముబోయిరి. డిల్లీ ఎం. కృష్ణన్నాయుడుగారు పాలఘాటునకు బోయిరి.

గొల్ల శివజ్ఞానంపిల్ల అభివృద్ధి కాఖ మంత్రిగారు నేటిరాత్రి గుంటకలు బోయిరి. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు పాట్నా ఆ. భా. కా. సం. సభకు రేపు రాత్రి బోయెదరు.

అవటప్పలి నారాయణరావుగారు, ఎం. ఏ. యల్. సి. (రంగూను) వీరు చెన్నపురికి మొన్నటిదినము విచ్చేసి నేడు రంగూనుకు పయనమయిరి.

భారత శాసనసభ

○ :: ○

ప్రభుత్వశిక్ష నందినమాత్రము పౌరసత్వపుహక్కు పోగూడదు

ప్రజాప్రతినిధుల తీర్మాన మామోదించబడెను

ప్రతియొక్కజువన్ను నుపసంహరించు తీర్మాన మామోదించబడెను

సమావేశము ప్రస్తుతము సమాప్తమందెను

సోమ, సెప్టెంబరు 16:-అధ్యక్షుడు గాంధీజీపినిధరించి తల్లిసభమును సరిగ్గా 11 గంటల కలంకరించెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

ముగ్ధ రంగాయినాయుడు శిక్షింపబడి, కైదునుండి తప్పించుకొని, దేశమును విడచిన యిద్దర ఆమెరికావాస్తవ్యులను గూర్చియు రాష్ట్రప్రభుత్వ మిచ్చిన సంజాయిషీ సభ్యుల యెదుట గయాప్రసాదసింహ గాంధీగారి.

కేంద్రప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రప్రభుత్వమునకు నుత్తర ప్రభుత్వ తరములు జరుగుచున్నవినియు, ప్రస్తుతము సభ్యులయెదుట నున్న పిలువలను వివరించును.

అగ్నిపెట్టెల పరిశ్రమగూర్చి, ఆ యంత్రాలయశాసనము ప్రభుత్వమునకు తేసిన విజ్ఞప్తినిగూర్చియు ప్రభుత్వమేదైన నిశ్చయించినా యని బి. దాసుగారడిగిరి.

పరిశ్రమయొక్క గమనికను బరీక్షించుమంటి మని యాధికారభర్తాను నడిచెను. అగ్నిపెట్టెలపైనున్న, పెట్టెలపైనున్న యెక్సైజుపన్ను విశేషముగ నున్నచుట వాస్తవమే యని ప్రభుత్వ మంగీకరించెను.

విశేషములనుండి యాదేశమునకునచ్చి యిక్కడనే పెద్ద యంత్రాలయముల స్వీకరణదేశమునారు జాంతాయలో నొకటి, కకలత్రాలో వారియొకటియుంగలనని ప్రభుత్వసభ్యుడు దాసుగారికి సమాధానమిచ్చెను.

పిమ్మట గుంపులను దెవంగొట్టునపు దాయకప్రయోగమును నిర్ణయించు రంగాచారిగారి చట్టము స్టేషనరీలు సభయందు నిరాకరింపబడెనని కార్యదర్శి బ్రకటించెను.

పిమ్మట దేశీయసభ్యుడు అధికార నిరసనచట్టముపై నిరసనచేసెను, సభ్యులతో వచ్చిన యుపసంఘ నివేదికను సభ్యులయెదుట నుంచెను.

శిక్షితులకు ప్రాతినిధ్యపు హక్కులు

పిమ్మట పండిత శ్యామలాలునెహ్రూగారికిండి తీర్మానమును బ్రతిపాదించిరి.

"1919 వ సం॥పు ప్రభుత్వ పరిపాలనాచట్టములోని భారతదేశమందలి శాసనసభలకు, ప్రజాపిత సంస్థలకు నిర్ణయించబడిన నియోజకత్వ విధులను క్రిమిము న్యాయ లయముందు సంవత్సరమునకు పైగా దీర్ఘపాఠికావధి కలిగి, కారాగృహవాస శిక్ష గాని విధించబడినవారు తత్సభలకు, సంస్థలకు నిలముట కనర్హులనుదానిని కర్ణుపజిది సవరించుట కీవభివారు రాజప్రతినిధిని గోరుచున్నారు." తీర్మానమును బ్రతిపాదించుచు పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారినిగూడెదరి. "ఈవిషయమున భారత స్వయంపరమలను గూర్చి చర్చించిన పార్లమెంటుకి జాయింటుసంఘమువారు చాల సామర్థ్యాలున్న యుండిరి. ఆంగ్లదేశముందు హంతకులను పాపములకు ప్రతినిధిని బోధించుచు, కాని భారతదేశముందు మాత్రము వేలకొలది ప్రజలచే దేశోద్ధారకులని గణించబడువారు ప్రాతినిధ్య మందుకు పిలువబడుచు. 1921 లో ముప్పదేలమంది కారాగృహముల కంపబడిరి. కారణమేమి, అగర్భ్యులమున కంగీకరింపలేదు, కనుక ప్రభుత్వము వీరిని శిక్షించి తమ కడిదిబ్రుకొనిరి. ఆంగ్లయపాలనమున కిది యనర్హము. ప్రభుత్వము, ప్రస్తుతమున్న నిరంకుశపాలనము గూడ వేధేయుడగు నేను మహాపూర్వముగ నట్టి యడ్డంకులను దీసివేసి, యంపజు ప్రాతినిధ్యసాసకాశములు కల్పింపగోరుచున్నాను. నాల్గుసంవత్సరములు శిక్షకు పాత్రుడగుటచే పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారి బుద్ధిమంతుడేసభకు నిలవజాలక పోవుట యన్యాయము గాదా? ప్రభుత్వము నిశ్చయముగ సహకారము గోరుచున్నదా? ఇట్టి దారుణముని యయములుండ నది యెట్లు సాధ్యమగును.

దేశీయసభ్యుని సమాధానము

పిమ్మట దేశీయసభ్యుడు సమాధాన మిచ్చుచు పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారు ప్రభుత్వశిక్షల నాక్షేపించిరి గాని

తీర్మానమును గూర్చి ముచ్చటించ లేదనిరి. 1924 లో పార్లమెంటుకి జాయింటుసంఘము చర్చించినచుట వాస్తవమే. కాని శ్యామలాలు నెహ్రూగారు నడిచినటు లయిదు సం॥ శిక్షితులకుగూడ నీ యభ్యంతరమును దీసివేయగోరలేదు.

శామలాలుగారు వెంటనే యా నివేదికమును జదివించుపిరి. భారతమంత్రీ రి సం॥ లు శిక్షింపబడినవారుగూడ ప్రతినిధులగు నుండవచ్చునటుల సవరించుట కందు కలదు.

దేశీయ సభ్యు డయిదుడత్యంతములు కాదనియు, సంతృప్తిరమే యనియు వాదించెను.

రంగస్వామి అయ్యంగారు మజల నివేదిక నుదహరించిరి.

దేశీయసభ్యుడు తన వాక్యమునే గ్రహింపగోరుచు మజల నిట్లు నడిచెను. ఆ విషయము మజల సంస్కరణముల విచారణముయమున జర్చకు వచ్చెను. ప్రజాశాంతి భంగపజువారి కీశాకర్మము చేయుట చేయుట తప్పని సరియని భావించబడెను. కాని యితరుల విషయమై యాలోచించి సంవత్సరముశిక్ష నొందినవారికి కూడ నియోజక హక్కు నుపయోగింప వచ్చునని నూచించిరి. మైనారిటీ సంఘమువారికి సంపూర్ణముగసహాయము చేయక తమ యభ్యంతరము లేదనిరి.

శిన్నాగారు—మే మంతమాత్రముననే సంతృప్తి చెందలేదు. కాని యారు మాసములనుండి సంవత్సరమునకు మోచ్చింపుట ప్రయత్నమై యున్నది యూహించుట.

దేశీయసభ్యుడు—ఆ నిర్ణయము ప్రకారము ధర్మములను మాడ్చుటకు నూచించిరి. అనుకొనిన దానికంటె జానుగా జరిగెను. సంవత్సరమునకుగూడ సభ్యంతరమును దీసివేయుటయే గాక రాష్ట్రప్రభుత్వము నాలోచించి ప్రత్యేకవ్యవస్థలపై ససలే యభ్యంతరములను దీర్చివేయుచున్నది. నిజముగా రాష్ట్రప్రభుత్వము లందు కొంత బాధ్యత యుండుటకంటె దాని యంతట నదియే ధర్మ మభివృద్ధికిందుట కిచ్చుయింతును. కాని ప్రస్తుత మంతకంటె మంచి పద్ధతిలేక యట్లు చేయ వ లసి వచ్చెను. ఆంగ్లదేశముందెవరైనప్రాతినిధ్యమిండుటకభ్యంతరములేనిమాట వాస్తవమే. కాని వారి కెవరైన సభ్యుని సభనుండి యభ్యంతర పజుచున్నాను. కాని నాకట్టి యిచ్చలేదు. ఇంకేదేశమందు నిట్టి యభ్యంతరము లేవనటు శుక్లవాదము. కొన్ని దేశములందు న్యాయాలయములవారి కట్టి యధికారము కలదు. దక్షిణాఫ్రికాయందు కొంచె మిండుమిండు ప్రస్తుతము మన శాసనమున్నటులే యున్నది. కావున సభవా రిదివఱకు చేయుబడిన సవరణయే చాలునని యూహించుననియు ప్రస్తుత తీర్మాన మవసరమనియు నూహించుచున్నాను."

ఆచార్యగారి సవరణ

పిమ్మట యమ్. కె. ఆచార్యగారు గతించి నయురు సంవత్సరములందు శిక్షింపబడిన యసహాయదారుల విషయమై ప్రత్యేకము సవరణచేసిరి. అతెగ్గాండరు మద్దతునుగూర్చి రాజప్రతినిధి పత్రుడనె నుడివిరి. నేను దాని కంగీకరించుచున్నాను. స్వాధీనువనముల నుపయోగించుచునే గట్టి బెబ్బల చే చావమోదము. భారతీయుల హక్కులను తృప్తి రింపుటయందంత చతురుడు లేదనిరి.

దేశీయగారు—సభ్యుడు క్రమవిరుద్ధముగా మాట్లాడుచున్నాడు.

అధ్యక్షుడు—సభ్యుడు రాజప్రతినిధిని నిందించుట కర్హుడు కాదు.

పిమ్మట నాచార్యగారు రుపన్యసిండుచు, ప్రస్తుతము ప్రాతినిధ్యాధికారము లేనివారు, ప్రపంచము దేశభయందైన నుండ నర్హులు, మహాభ్యుగాంధి, జవహర్లాలు నెహ్రూగారివారిలను గవర్నరునొద్దకు బోయి, తమూపజలను వేడగోరెనరా యని యధిగిరి.

పిమ్మట సర్పరజ్ భానుగారు మాట్లాడుచు విప్లవము నామోదించువారి సభ్యంతర పజుచున్నాను గారి మహాత్ముడు గూడ దాని కంగీకరింపబడు గాన నేను తీర్మానము నామోదించుచున్నా ననిరి.

రంగస్వామి అయ్యంగారి సవరణ

పిమ్మట రంగస్వామి అయ్యంగారు తీర్మానమునకు చివర

"అట్టి శిక్షితులకు శిక్ష నుపసంహరించు గాని, నేరమునుండి తమింపబడినగాని, ప్రతినిధిగ నుండ నుండని చేర్చుకొనిరి. ఈసవరణ ఆంగ్లదేశపు హక్కులతో సముముగా నుండునట్లు చేయుట కుద్దేశించి చేయబడినది. జిన్నాగారు నిస్సందేహముగా మెహారిటీవారి యేమాచనకు తాము పాల్గొనుటలేదనియు, నిది పూర్వము దానికంటె మంచిదిగా నంగీకరించితమనియు చెబు పనే దెలిపిరి. అదిగాక బర్మిక్సోమోడ్డు ప్రభువు, భారతశాసన సభ నాలోచింపక మద్దతును నివేదిక మాచరణలోనికి రాదనిరి. కాని యావిషయము ముందే నిశ్చయించి పథము జాలకనకేసిరి. ఏల అంత తొందరపడితిమి? దేశీయసభ్యుడు నైతికోల్లంఘనము నొకప్పుడు న్యాయశాఖాసభ్యుడే నిర్ణయింపలేక పోయెననిరి. కాని రాష్ట్రప్రభుత్వము లిప్పు డెటుల నిర్ణయింపగలుగును. పిమ్మట రంగస్వామి అయ్యంగారు పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారి విచారణ, వారి వాక్కులను జదివి యట్టివారు హక్కులేకుండ బోవుచున్నారని నుడివిరి. ఈదేశ భక్తు లేవరను గవర్నరులయొద్దకుబోయి యభ్యంతరములను దీసివేయ బ్రార్థించరు. రాష్ట్రప్రభుత్వముల యాలోచనకు నుండుట చాల యవగతాయకము. నియోజకసభాసములే ప్రతినిధిని నిర్ణయించుకొనవలెను. ప్రస్తుత ధర్మము లాహక్కును నిరాకరించుచున్నది. నియోజక సభాసముల యాహక్కును నిరాకరింప కూడవలెను. ధర్మనూత్ముత నల్లంఘింపగూడదనిరి. ప్రభుత్వ మవలంబించుచున్న యాక్రార్యము చాల నింద్యమని యుక్తముగ నుడివిరి.

కర్నూలు క్రాఫర్డుగారు తీర్మానము నెడ సానుభూతి కలదనిరి. కాని తీర్మానమును బలపజుబల మనిరి. నైతికోల్లంఘనము గావించినవారి నీసభకు రానిచ్చుట యుక్తముకాదు. రాష్ట్రప్రభుత్వము లది గమనించును. ఆంగ్లదేశమునకు నీదేశమునకు సామ్యము లేదు. అచ్చటిధర్మము లిచ్చట తొందరపడి యమలునకు లేగూడదు.

జబ్బల్పేటగారు బలపరచుచు తాను శిక్షింపబడక పోయినను రెండుసార్లు సన్మాహములు జరిగినవనిరి. తాను యుద్ధసమయముందు సైనికులను ప్రభుత్వమునకు సంపాదించుటయందు పనిచేసి, పిమ్మట నొకప్పుడు రౌలతుచ్చుచు నాక్షేపించు సభ కధ్యక్షుత వహించుట తలపించెను. దాని కొక క్యాబా (పేరు చెప్పెను)నిన్ను శిక్షించుటకు ప్రయత్నించెను.

దేశీయసభ్యుడు—అట్లు పేరుచెప్పట తగదు. ఏలన నీసభలో జరిగిన యంశములు శిక్షార్థములుకావు. కాని యామాటలే పయిన డెలుపునో న్యాయాలయముందు విచారింపబడునని యభ్యుత్తునకు నూచించెను.

అధ్యక్షుడు—ఈవిషయముననే బోక్యము కలుగజేసి కొన కూడదు.

పిమ్మట జబ్బల్పేటగారు మాట్లాడుచు అప్రావరణం దొకడు తన్నాంగ్లయులను జంప నిశ్చయించుకొని విప్లవసన్నాహములు చేయువారిగా చెప్పెను. అప్పుప్లవశమున రెండవ యప్రావరణ రిడియంతులను గల్పిత మని యొప్పుకొనెను. లేని యెడల నీ సభ్యులము నాకుండెడిది కాదు. బుద్ధిమంతులకు నా పండితా రనేకులు తమ స్థానములను వదల నూహించుచున్నారు. నిజముగా మాలానా మహామృదాలివంటి వారలకు నా స్థానమును వదలివేయ నిచ్చుయిండుచున్నాను. (హర్షము) రాజకీయ శిక్షితులు చాలనల కబర్ధపు నాత్మ్యముపైనే శిక్షింపబడిరి గాన నీతీర్మానమును బలపజుననిరి.

చిట్టగాంగు ప్రతినిధి యగు కాశం అలీగారు తాను 82 వర్షముల ముచునగియైనను 82 ఘూగులను కొట్టెనని విచారింపబడెనని తెలిపెను. కాని నాల్గుసాసములు విడిచెదవేయమనియు, శిక్షాకాలము పూర్తి గాకుండగనే విడుదలదెననియు తెలిపి తీర్మానమును బలపజిరి.

పిమ్మట పర్షియా ప్రేన్యగుారు మాట్లాడుచు దొంగలు, గ్రూచ్చులు సభ్యులగుట తానిచ్చయించననియు, నాతోడి సభ్యులుగూడ తమతో గూడ నట్టివాడు కలియుట కిచ్చయించరని యూహించుచున్నాననియు, కాని యంతకాలము ధర్మ విరుద్ధుగ ప్రవర్తించి యిక ముందు క్రమమార్గముల నవలంబించువారు సభలకు వచ్చుటకు నేనుగూడ మతూహలడనేయని యు, నియోజకులందు విగ్యావివేకము. మోచ్చునో నాంగ్లదేశ మందువలెనే యుండుటకుగూడ నంగీకరింతు నని తెలిపెను.

డి. పి. సింహగారు—సహారేషియో, టాలమిల మాట చెప్పిరి.

శ్రీవత్సగారు—శిక్షపడిన తరువాత వారుసభ్యులయిరని నేనిజుగను.

పిమ్మట లాలాదునీచందుగారు బలపజుచుచు వాంగ్లయులకూడ తమతో సమ్మతించి తమ సహకార బుద్ధినిజూపగోరిరి. ఆక్రమస్నేసు గారు భారతదేశముందు శిక్షితులనుగూడనియు, రాజకీయశిక్షితులను, నితరులకు విధేయముచూపుట లేదుగాన తీర్మానమును సవరణనుగూడ నాక్షేపించుచున్నాననిరి.

గులాంబారిగారు మాట్లాడుచు ప్రభుత్వనిరంకుశత్వము స్వతాజ్యసంరంధమున కవిరోధము చేకూర్చిననియు నిట్టితీర్మా

సమన కిదిసమయముగాదనియ, ప్రభుత్వమును ప్రార్థించు చున్నదేగాని తనహక్కుగా నడుపుటలేదనిరి.

పండితశ్యామలూలు నైహూగారు సమాధానమిచ్చుచు నాం గ్లేష్యసభికారసభ్యులు సహకారమునుగూర్చి మాటలాడుటయే గాని కార్యాచరణపరాయణులు కారనిరి. కర్నలు క్రొవర్డు గారు దేశీయసభ్యుని మించి మాట్లాడిరి. ఆయోధ్యజామూ ధుని (అక్రమ హస్తీనుగారు) గూర్చి మాట్లాడుచు వారు తమతో సమ్మతింపక హిందువులనుగూర్చియే నీచముగ మాడు చో నికముం దాయనకు భారతీయనియోజనలచేసి స్థావము నకు బంపబడుభాగ్యముండనేరదు. బుద్ధిమంతుడు సమాధాన మియ్యతగినవిషయము లేవియు దేశీయసభ్యుడు డెలుపలేననిరి. ప్రభుత్వము తన తీర్మానము సంగీకరించి హృదయపరివర్తనము జూపవలయును. సహకార మపేక్షించుచో భారతీయులను తమ పాదరక్షలక్రింది రజమునుంబలె చూడగూడదు.

పిమ్మట సర్ ఆల్ఫ్రెండ్లరు మడ్డిమనుగారు మాట్లాడుచు రాజకీయశీక్షకుల నెక్కువగా ప్రస్తుతభర్తము లడ్డుటలేదనిరి.

రంగస్వామి అయ్యంగారు:— ఇంకను రా గో రు చున్నారు.

పిమ్మట దేశీయసభ్యుడది సంతోషదాయకమనిరి. ఈ సభవారియొక్క యుద్దేశ్యముల ననుసరించియే సవరణలు కావించబడినవి. అన్ని దేశములందు నేదో విధముగ నట్టివారలకు ప్రాతినిధ్యవిషయమున సభ్యంతరము కలదు. సహకారాపేక్ష గలవారి కిచ్చట ప్రాతినిధ్య ముండ గోరునూహనే నభినందిం తును. అందుకే సవరణలు చేయబడిన వనిరి.

తుమకు పండిత శ్యామలూలునైహూగారితీర్మానము రంగ స్వామి అయ్యంగారు సవరించినటులు 48 అనుపూటలు 47 ప్రతిపూటలు నగుటచే నామోదింపబడెను.

అలహాబాదులో దసరా

పోలీసు కమిషనరు ఉత్తరువు

మసీదులవద్ద వాద్యములను మోగించగూడ దను ఉత్తరు వును వద్దుచేయవలెనని పండితకపిలదేవ మాలవ్యాగారు మున్నగు వారు పోలీసు కమిషనరును కోరిరి. అచట కలక్టరుగూడ నపుడుండెను. గాని శాంతికి భంగము గలుగునను కారణమున కమిషనరు అంగీకరింపలేదు.

దీనినిగూర్చి అలహాబాదు రామలీలా సంఘకార్యదర్శి మహాత్మునకును జాతీయపంచాయతీ సంఘమువారికిని తిరితీవార్తలందెను. వివిధరామలీలా సంఘములవారు గవర్నరుకుగూడ తిరితీవార్తలను పంపిరి. (అ. ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముడు

రాంఛీ, సెప్టెంబరు 18:— గాంధీమహాత్ముడు నేటియడయమున మోటారులో హజారీబాగుకు వెళ్లెను. (అ. ప్రె.)

వాకపుకేసు తీర్పు

డక్కా సెప్టెం 16:—వాకపుకేసులో తీర్పు జెప్పబడెను. రిక్వరరు నియమింపవలెనని చేసిన దరఖాస్తు కొట్టివేయబడెను. నవాబు వాకపు నిధినుండి 2500 రూపాయలను స్వంతభర్తలకు దీసికొనవచ్చును. కాని ఆయనగాని మానేజరు వేయరుగాను గాని నవాబు స్వంత ఆస్తులను దీర్చుకొనుటకైనను మరెందుకైనను పరాకు చేయగూడదని నిర్ణయింపబడెను. (అ. ప్రె.)

అయోధ్యభీష్మకోర్టులో ఫస్టు ఫీఫు జడ్జిగ జస్టిసు లూయిష్టాఆర్డుగారు నియమింపబడుదురని తెలియజేయబడినది.

పడుపువృత్తినివారణయత్నములు

విజిలెన్సు సంఘమువారు— మదరాసు ఆర్మీ డి క ను గారి అధ్యక్షతక్రింద, యానగరములో పడుపువృత్తియందున్న డ్రీఫ్టులను, వారికి జీతములిచ్చి యుంచి కంపెనీలుబెట్టి లాభముబొందు (బ్రాతెలు) వారి చెడు వ్యాపారమును నిషేధించు టకు ఒకబిల్లును రాయబడియేయబడ్డారు. ఆర్మీడికనుగాకకొని కార్యమునందు వెస్టియను వివనువారు, సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండి యా సొసైటీవారు తోడ్పడుచున్నారు. బిల్లు తయారుకాగా నే లామెంబరుగారికి విన్నవించుకొందురు. ఈబిల్లు ప్రభుత్వము వారిచే ప్రతిపాదింపబడుటకు పిలువేనిచో ప్రజాప్రతినిధులను సభ్యులచే కాసనసభలో ప్రతిపాదింపజేతురు. బిల్లు బొంబాయి, కలకతా, రంగూను బిల్లులూదిరిగ నుండును. (అ. ప్రె.)

ఫోటో బహుమానములు

భారతీయందును ఆంధ్రవత్రికయందును

ప్రచురించుటకు

1. ప్రజాజీవనమునకు ముఖ్యముగను గ్రామసీమలందు వ్యవ సాయాదివర్తకములకు సంబంధించిన విషయములు:—

2. సజీవోపేతమైన ప్రకృతి విషయములు:—

3. పండుగలు ఉత్సవాలంకారాదులకు సంబంధించిన విష యములు:—

పై మూడువిషయములందును ప్రతివిషయమునకు సంబంధించిన క్రొత్తఫోటోలలో మొదటివానికి రూ. 10-0-0. రెండవదానికి రూ.5-0-0. మూడవదానికి ఫోటోనుకలము బహుమతు లొసంగబడును.

నూచనలు :

1. ఫోటోలు 30 వ తేదీ లోపలను చేరవలయును.
2. విషయనామమును వ్రాయవలయును.
3. ఎత్తినవారి పేరు.
4. స్థలము, చిరునామ.
5. శేది.

బహుమాన నిర్ణయమునందు సంపాదకుని నిర్ణయము తుదినిర్ణయము.

ఫోటోలను జాగ్రత్తగ నీ క్రిందివిధమునను పంపవలయును.

బహుమానము ఫోటో,

భారతి కార్యాలయము,

7, తంబుశెట్టి ఏధి, మద్రాసు.

పోస్టుచాక్కు 212.

ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వము

(The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాదివిషయ ములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్తవిషయములు చర్చింపబడును. ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచిలుగ పంపబడును. ఒక్కొకసంచికయందును రమారమి 100 పుట లుండును. ఆరు సంచిలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా మెసి రూ. 0-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత విడుదు క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము. ఆరుసంచిలు ఒక్క సంపుటముగచేర్చి బైండుచేయబడును. ఒక్కొకసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0 ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి. ఒక్కొక సంపుటము వెల రూ. 6-8-0 పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు ఒక్కొక్క సంపుటమునకు ఆద్యార్థుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

కొరకుపోట్లు:— ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము 7, తంబుశెట్టిఏధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రకంపెనీ, 175, రెసిడెన్సిబజరు, హైదరాబాదు డక్కన్.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంభీరము మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ జగినది. 214 పేజీలు

నిడుక్యాలికోడెండు షెడర్ వైటు కాగితములు

తపాలవెట్టి నెం 212, ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టిఏధి, మద్రాసు.

ధర రు 2 8

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల విజయము

శ్రీనివాస అయ్యంగారి ప్రకటన

శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

కాంగ్రెసు సంఘము, స్వరాజ్యపక్షము మున్నగు సంఘములకు పునః ఏడుబాళ్లు ఎప్పుడో కీల్బాకుడివిజయం పొందాలను కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనే యెన్నుకొనినందున అభినందించుచున్నాను. వారు తమవిద్యుక్త భర్తృత్వము నిర్ణయముగ నెగజేర్చుకొని తమదివిజయములో జాతీయైక్యతను స్వరాజ్యమునకు పునాదుల నొప్పించుకొనిరి. వోటరులుకాని యితర పౌరులుగూడ సాధ్యమైనంతవరకు తోడ్పడినందున అభినందించుచున్నాను. నిద్రాహారము పొటంపక, ఉత్సాహముతో పాటుపడి కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమువారికి విజయము కేకకొనిన ప్రచారములు స్త్రీలు పురుషులు, వృద్ధులు, బాలురు యెల్లరకు మాపక్షమువారి తరపున కృతజ్ఞత తెల్పుచున్నాను. ఎన్నికల పోట్లలో ముందు నిలిచి అనేక కష్టములకొల్పిన గతసంవత్సరపు కాన్సిలరులకు ఈ సంవత్సరపు అభ్యర్థులను అభినందించుచున్నాను.

ఎన్ని తులరికర ప్రక్రియలు పంచిపెట్టబడినను, రాష్ట్ర విసరణను, ఆచూకాలు నిఁచు ప్రకటించినను, కాంగ్రెసు పేరిట 4. వి. రాను స్వామి నాయకరు గారు వారి విశ్రుత యెదురుదిగినను వికమత్వముగా నుండవలచిన ప్రజల స్వరాజ్యభర్తృత్వము విజయముగాంచెను. ప్రతిదివిజయనందని విజయమునకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత గలదు. కీల్బాకు, ఏడుబాళ్లు దివిజనలలో, ప్రతిపక్షమువారు మత్తలపేట, కైలాసాచలమి దివిజనలకుంటె నెక్కుడుబలము చేపూర్చుకొనియుండిరి. ఏడుబాళ్లు దివిజన 228 అధికమునట్లైతే యితర దివిజనలన్నింటి కన్న నెక్కుడు జాతీయభిమానము గలదిగా ఘనతెక్కినది. ఈసంవత్సరము మంత్రులపక్షమువారి బల మధికముగనున్నను అతిమరుగున పనిచేయుచున్న గూడ విజయముగాంచగలిగితిమి.

ఎగ్గురు, తండియారు పేట దివిజనలలో కొంచె మక్రొత్తగనుండి నష్టము వారు గెల్చుకొనిరి. ఎగ్గురులో తగిన సంస్థాపన లేకుండుటచేతను, పోలింగునాటి సరికి అక్రమముండుటచేతను తండియారు పేటలో దేవాలయము మతము లెగవులచేతను అడ్డులేని దుర్భాగ్యత ప్రబలుటచేతను మాకు ఓటమి కలిగెను. ఎగ్గురు, తండియారు పేటల గూడ కాంగ్రెసువారిదివిజయములే. అవోట్లుల కాంగ్రెసు ఫలిత స్థాపించి, స్వరాజ్యకార్యక్రమము నెరవేర్చనలెనని అచ్చటి వారిని కోరెదను. పది దివిజనలలో ఎనిమిది దివిజనలు తంక లేకుండ స్వరాజ్యమున కనుకూలముగ నుండి చిరి. వారు మనయందు నమ్మకముంచినందులకు తగినట్లుగా పని చేయు బాధ్యత మనయందున్నది. కాంగ్రెసు మునిసిపలు పక్షము ఇదివరకువలెనే నూతనావర్తముల కొనసాగించి ఘనముగ లాభముల చేపూర్చుకొని జాతీయగౌరవమును కాపాడు ననుటకు పందియునులేదు. నిగుడు యీ వత్సరము చేకూరిన విజయమునలను మున్నందు ఈజాతీయపక్షము ఈరాష్ట్రములో నెక్కుడుదృఢముగ సంస్థాపించబడగలదని నూచింపబడుచున్నది.

మునిసిపలు సభ

అక్టోబరు మాసములో మదరాసు నగరమందు మునిసిపలు సభను జగనవలెనితిమి. అందు 30 దివిజనల చేటునేయరులు, ప్రతిఘన చేరి కాంగ్రెసు మునిసిపలు పక్షమువారి తో గలసి కాంగ్రెసు పక్షమునం దాచరింపవలసిన కార్యక్రమము గూర్చి చర్చించుట కవకాశం ఉండును.

ఇతర పట్టణములలో మునిసిపలు సంఘములకు కాంగ్రెసువారినే ఎన్నుకొనుచున్న స్వరాజ్యపక్షమువారిని గూడ అభినందించుచున్నాను. అచ్చట అభ్యర్థులు ప్రచారము చేయుటకు తగిన వ్యవధి లేనందున యీనగరములో కలిగినంత విజయము చేకూరుట కష్టము. వచ్చేయేడు యెన్నికలలో 2 నెలలు ముందుగా కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల నియామకము జరుగవలెను. ఎన్నికకు ఒక నెల పూర్వము నుండియు నిరంతర ప్రచారము జరుగుచుండవలెను. స్వరాజ్య య అభ్యర్థులలోనే పోటీపెచ్చి స్థానికముగా సమాధానము కు

దురనియెడల రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకవర్గము నకు తెలియబరచి వారు పరిష్కరించినవిషయం అభ్యర్థుల నామముల ప్రకటింపవలెను.

విన్నపము

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుములందు స్వరాజ్యయులు త్వరగ సభ్యుల చేర్చుకొని జిల్లా తాలూకాసంఘముల యేర్పరుచవలెనని విన్నవించెదను. సక్రమముగనుపక్షము కట్టుబాటులకు తొంగియుండుట, కొలదిగ ధనము జతపెట్టుట, ఇవియే గోవలసినవి. రాష్ట్రీయమంతటిలో, న్యాయము, సమత్వము, ధైర్యము, బలము, స్థిరత్వము సంస్థాపించుటకు కష్టపడి పనిచేయుటకు బూనుకొనెల్ల సంఘము ల స్థాపించెడి సమర్థత పైనే స్వరాజ్య మాధారపడియున్నది. మనదేశీయులయందు వాకు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు. వారెల్లపుడును సంస్థముగనే యుందురు. ప్రతిజిల్లాయందును తాలూకాయందును బాసుగా సంస్థాపింపబడి కట్టుబాటులకు లోబడియుండు ప్రచారకవర్గములు మాత్ర ముండిన జాలును.

భారత కానసభవారు ఏకగ్రీవముగ కోరినకోర్కెను స్వీకృత్యనిలువారు నిరాకరించుటయు, బ్రిటిషు భారతప్రభుత్వములవారు ప్రతిపక్షముగనుండుటయు గాంచియైన దేశాభిమానము గల ప్రతి భారతీయునకు కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షముల చేరి అధికబలముపంకుట, విధియని సేసు విన్నవించుకొనుచున్నాను. ఈసమయమున మేల్కొనవలసిన భారతజేత స్వాతంత్ర్యసమరచారిత్రియందు వచ్చుజెట్టినవార మగుదుము. స్వీకృత్యనిలువారు యామధ్య ప్రవర్తనబట్టి దేశీయులెల్లరు రానున్న యెన్నికలలో కాంగ్రెసువారు నియమించిన నలుగురు అభ్యర్థులకు తప్ప మరెవరికిగూడ నాల్గు ఓట్లలో నేటిమునుగూడ నియరాచని వేడుకొనుచున్నాను.

బొంబాయి కాటనుమార్కెటు

నేటి ధరలు

నేడు 18-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు
ఏప్రిల్- మే- (బోవి) 438—0—0 — 434—8—0
డిశంబరు- జనవరి- (ఓమా) 419—0—0 — 419—8—0
“ధర పెచ్చినది. అక్కరముగా నున్నది.” అని 17-వ తేదీని న్యాయాధ్యక్షుండి వార్తలనుకొనెనవారు తంలివార్త నంపిరి. (ప్రీప్రెసు)

వేమూరి రామకృష్ణారావు

పంతులు గారికి

డాక్టరు ఆఫ్ ఫిలాసఫీ పట్టమునొసంగుట

కాకినాడలో ఫిశాపురంరాజాశాసనము ప్రధానాచార్యుడగు వేమూరి రామకృష్ణారావు పంతులుగారికి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము వారు ఎమర్సన్ విద్యావ్యాసము వ్రాసినందుకు డాక్టరు ఆఫ్ ఫిలాసఫీ పట్టము నొసంగిరి. వీరి విశ్వవిద్యాలయములో నిదవరకే ఎం. ఏ. పట్టమును పొందియున్నారు. ఆంధ్రదేశములో నీవిరుదును పొందుట వీరు రెండవవారు. (అ. ప్రె.)

బెంగాలురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ

కాంగ్రెసు చందా

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 18:— కాంగ్రెసు చందాములు చందాగాక డబ్బుచందా ఉండవలెననియు అది నాలుగజాలకంటె ఎక్కువగా నుంచరావలయు తెలియజేయు నొక తీర్మానమును బెంగాలురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభవారు రుసరించిరి. (అ. ప్రె.)

యూగోషియను పోలిస్ సార్జెంటు డిజా అనునాతడు రైల్వేలో దొంగరనములు నరునగా చేయుచుండుటచేత అరెస్టు చేయబడినటుల నూనవ్వాస్తేటునుండి పూనాలో బెరిసెను.

పి అందు ఓ మెయిలుస్టీమరు

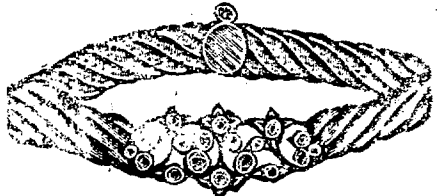
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 27:— బొంబాయిలో 12 వ తేదీ బుస్సాతో బయలుదేరిన పి అందు ఓ మెయిలుస్టీమరు కెయిసరి పొందు ఏడెనులో 18 వ తేదీరాత్రి 7 గంటలకుతేరి ఆకాశ రాత్రి 10-30 గంటలకు బలుదేరెను.

లండనులో 10 వ తేదీని బుస్సాతో బయలుదేరిన స్టీమరు చైనా పొర్టునెడ్డులో 16 వ తేదీ ఉదయం 4-30 గంటలకు తేరి ఆకాశ ఉదయం 9 గంటలకు బయలుదేరెను. (అ. ప్రె.)

నమ్మకము

కల్పితము

మోసములేదు

నారీమణులు, పురుషులు చేతికిధరించు పలుకముల బంగారుగొలుసు, ముంతేలి గడియారముగొలుసులు, సాదా ఉంగరములు, రాళ్లఉంగరములు, వంకీలు, వద్యాణములు, మోపులు అన్నిరకములవెండిగలు మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. లేనివి ఆర్డరుచ్చిన సకాలములో తయారుచేసి యిచ్చెదము. ధనరం బంగారుకు సీమవెండికి పూచీనిచ్చెదము. ఉచ్చిడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ, 25 చైనా బజారు రోడ్డు, మదరాసు.

సంతకుసుమాకరము

శ్రీనిధి వ్యాధులన్నిటికిని అనుపాన భేదమతో వాడిని ం ఖండించి నరములకెక్కి నివృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన ఔషధరాజము. 20 మోతాదులుగల బుడ్డి 1 కి గ్రాము 5-0-0

3347)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము

ఓంకారము నేదమలకు మూలమైయున్న గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైయున్న శ్రీమద్వాల్మీకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణమహర్షమనకు మహానీయు లనేకు లనేక సంస్కృతవాగ్ధ్యానతీరముల నేర్పరచియుండిరి. అందు గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయులుగను గొన్ని ముద్రింపబడిన గర్వనీయభ్యుత్తరము లేకయుండుటయు గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితాముద్రిత వ్యాఖ్యానముల జాలవలెనంతరించి పండితులు పానురులు త్రిమతగూల తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీరముల నుగమముగా బ్రవేశించి చూచి యంద లీలికేషములగాంచి సంతసించునట్లు నాకావాలగున సంపూర్ణాంగ వ్యాఖ్యానమును, ప్రతిభోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషాములు, కథాసంధర్భము ననుసరించి శత్రుపటములను గడిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డిబితరాయర్, వెజా గజకాశిములమీద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగా బ్రకటింపుచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యెందు చేయబడియుండును. తీవ్రవిశేషము నిందుగడుప బహుళములై శ్రీ కామగిరివారు దీనంగల రాజకీయ సైనిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహితాత్మిక మార్గములను గర్వలూపగల గాత్రెసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భాగతీయాంగ్రుండు బలింపదనగ గ్రంథము ఇంతవఱకు బాలకాండము అరు సంపుటములకు ముద్రింపబడినది. ఆయాభాగకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియును డిప్లిండుకొనువారు కావ్యరచందావారుగా నెన్నుకొనుదురు. కావ్యరచందావారులు మొదట రు 0-8-0 లు ప్రచురమును చేల్పింపవలెను. చందావారులు 1 కి పాప్టములుగాక చందావారులకు రు 1-2-0 ఇంగులకు రు 1-8-0 వివరములు ముచ్చవాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము, ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

బాపట తాలుకాబోరు ఎన్నికలు

కాంగ్రెస్ అభ్యర్థుల అఖండవిజయము
బాపట్ల తాలూకాలో 6 ఫీర్డులలోను 10 స్థానములు ఎన్నిక జరుగవలసియున్నది. అందులో 3 స్థానములకు మాత్రము కాంగ్రెస్ వారు అభ్యర్థులను నిలిపి తాలూకా అంతయు ప్రచారము జరిపినారు.

సామ్యరూపిత్వాః—	మద్భి వేంకటరంగయ్యగారు
అప్పికట్టఫీర్వాః—	కోన వేంకట్రావుగారు
బాపట్లఫీర్వాః—	పంగులూరు నరసింహారావుగారు
పెదనందిసాదుఫీర్వాః—	లా. వీరభద్రయ్యగారు
	పవిత్ర కోటయ్యగారు
నేటపాలెంఫీర్వాః—	తోట శేషాద్రినాయుడుగారు
	బూదరాజు వేంకటసుబ్బయ్యగారు

గెలుపొందినారు. పరుమారుసిక్కాలో శ్రీయుత
జాగ్లూడి కుప్పస్వామిచాదరి యం. యల్. సి. గారు
అఖండప్రయత్నము చేసి కాంగ్రెస్ అశ్రద్ధిని పెంచినారు.

తెలుకాలోని ప్రజలందరు కాంగ్రెస్ వారు పానిక సంస్థలో చేయదలచిన కార్యక్రమమును కట్టుబాటును గ్రహించి స్వకులనుని స్నేహితులని స్నేహితులని మోమోటు ముంచక దేశోద్ధరణకై పాటుపడు కాంగ్రెస్ యొక్క ఆజ్ఞాను సారము తమట్టినిచ్చి సహాయపడినందుకు ప్రజలకు మా మనః పూర్వకముయిన వందనము లిచ్చుచున్నాము.

గెలుపొందిన అభ్యర్థులు కాలగెనవారి కార్యక్రమమును
వారికిచ్చిన ప్రమాణపత్రము సదా స్మరించును ప్రజలయొక్క
కష్టముఖములు తమదిగా ఎంచుకొని కృషిచేయును స్థానిక
సంఘములలో తదితరస్థావైల పరిపాలనకంటె ఎక్కువ ప్రయో
జనములు కనుపరచి తమయొక్కయు ఇంచుకొరకై పాటు
పడిన జిల్లానాయకులయొక్కయు కాంగ్రెస్ యొక్కయు
ప్రతిష్ఠ ఇనుమడించుచున్నట్లుచేసి దేశముతయుగము తీర్చువానగ
లందులకు గెలుపొందిన అభ్యర్థులకు హెచ్చరికచేయుచున్నాడు.

నేతి వేంకటాచలపతి.

వాయువిమాన మార్గము

సర్వేపాఠీ కరాచీలో దిగుట

మార్గనిరయ విశేషములు

కరాచీ, సెప్టెంబరు 18:— కరాచీనుండి కంటారాకు వాయవీసూన మార్గమున పరీక్షించుచుండిన ప్యాస్ట్రీ చర్బరుగా నేడుదయము 10-50 గంటలకు బయద్దై కరాచీకి నేడు 3-4 మధ్య చేరెద రనుకొనుచున్నారు.

(తరువాత వార్త)

సర్వేపాట్రి చర్చరునుండి బయలుదేరి కరాచీలో ముఖ్యము మూడెనతరువాత 5 నిమిషములకు చేరిరి.

మార్గనిరయ విశేషములు

క రాచీ, నెట్టెంబరు 17:— నిన్న క రాచీలో డినివ
కానేపటికి సర్వేపాట్రి వాయకుల రెప్పి నెంట్లు క ర్న లు
ఎం. మించిన, రెప్పి నెంట్లు క ర్నలు బచ్చెలు గార్లతో
సంభాషించగా వారిట్లు చెప్పిరి: వారు ఇంపీరియలు
యొయిర్ల కంపెనీ పక్షమున ఇంగ్లాండుకును ఇండియాకును
నుగ్గు వాయుమార్గమును పరీక్షించుచుండిరి. కంటారాను
ఈజిప్టులో టర్క్సునగు బెట్టుకొనుటకు పనికిరాదని చెప్పిరి
దానికిపదులు కెయిరోద్గర్ నున్న ఆల్బా ఈపయోగింపబడ
ను. కెయిరో, బాగ్దాదు వాయుమార్గము విషయమున ప్రస్తుత
మేర్నాటుజేయబడెను. ఈమార్గము వచ్చే హిమకాలమునాటికి
ఇంపీరియలు కంపెనీవారు రాయలు ఎయిరు పార్శునుండినీ
కొనదలచిరి. అప్పుడీ రాకపోకలు ప్రతివారమును జరుగును

ఇప్పటిరీయలుకం చెసి విమానములు తయారగునవరకును సర్వీసు విమానము లేయుపయోగింపబడును. కెయికో నుండి బాగ్దాదుకు మార్గమెట్లుండు ననగా కెయికో (అల్బూజా) నుండి కాజాకు నవి అక్కడ ఆగి బీర్జా బా దాటి డెడ్ సీమి దు గా జిల్లాకు ఎడారి తుదకు బాగ్దాదునుంచి 580 మైళ్ళ దూరమునకువచ్చి అచటనుండి యెడారిమధ్యనన్న యుగ్జుకెలు జేరును. అచట స్టేరు డిపోయన్న సత్రమును స్థాపింపబడును. ఒక వైర్లెసు స్టేషనుగూడ పెట్టబడును. ఇరాకు ప్రభుత్వ వారిచట పోనునూటును 40 నుండి 200 కెలదగ్గరమో నుండును. ఇచటనుండి కాండ్లెస్ నమీదుగా బాగ్దాదుకు జేరును ఈపార్టీ వాయువులు వచ్చే ఆదివారమువఱకును కరాచీలోనుండి తరువాత బోటుమీద ఖనాకు బోయి అచటనుండి బాగ్దాదుకు విమానములో బోయి సర్ సెప్టను బ్రాండును కలుసుకొందురు. బాగ్దాదునుండి కరాచీకి మార్గ మింకను లేలేదు. (అ.సె.)

మదనకౌమేశ్వరిలేహ్నము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మే

20 తులముల దబ్బీ రు 1—

హామ, మేహపాదలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగి

వి. వి. ప్రి. అంధు. శా. ఆయుర్వేదసమాజం

.....

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

జెజవాడ పురపాలకసంఘము: విద్యుత్తులవిరాళము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు జెజవాడ ముఖ్యస్థానము చేయబడినపక్షమున విద్యుత్తుల విరాళము నొసంగుటకు సంసిద్ధులుగ నుండిమని జెజవాడ పురపాలకసంఘసభవారు నిన్న సాయం కాలము తీర్మానించిరి. జెజవాడపొరుగు రెండులక్షల నొసంగుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారు తాలూకా బోర్డులవారు కలిసి ఏనిమిది లక్షలవరకు ఇచ్చుటకు సంకల్పించి నారు. మిషనరీలు ఇదివరకే ఇవటి విశాలమైన స్థలమును సంపాదించి యున్నారు. మరియు పదిలక్షల నొసంగుటయే గాక విరోపా అమెరికాఖండములలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన పండిత శ్రేష్ఠులను ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు సమర్పించెదమని వాగ్దత్తుము చేసినటుల తెలియుచున్నది. ఈవిరాళము లన్నియు కలిసి ఇరు వ లక్షలకు లక్షల వరకు చే కూ ర గలవు. ఇట్టి య పక్కాశ్రమ మరియు యితర పట్టణము నందును విచారించుటకు పీలులేదని చెప్పవచ్చును. ఈ సంగతి సందర్భముల వన్నిటిని సెలెక్టుకమిటివారికి నచ్చజెప్పి జెజవాడ కగ్రస్థానమును లభింపజేయుటకై ఇవటి నాయకులు పట్టునల లో పనిచేయుచున్నారు. పురపాలక సంఘమువారి తీర్మానము ప్రభుత్వమువారికి పంపుచు జెజవాడను విశ్వవిద్యాలయము యొక్క ముఖ్యస్థానమును చేయుటకు గల అవసరమునుగూర్చి పురపాలక సంఘాధ్యక్షులకు శ్రీ ఆయ్యదేవర కాశ్యేరరావు పంతులుగారు వ్రాసిన జాబు నీదగున బొందుపరుచుచున్నాను. ఈ జాబు చదివిన పిమ్మట జెజవాడనుగూర్చి ప్రతి యాంధ్రు డును పట్టుదల చూపునని నమ్ముచున్నాను.

పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని జాబు:—విశ్వ విద్యాలయ స్థానములలో జెజవాడను చేర్చకపోవుట గొప్ప లోటు. ఆంధ్ర దేశమునందు జెజవాడ అత్యున్నతస్థానము నలంకరించుచున్నది. 25 ఏండ్లక్రిందట ఏనిమిదివేలు జనసంఖ్యమాత్రమే గలదు. ఇప్పు డన్న నో జనసంఖ్య ఆరలక్షకు మించిపోవుచున్నది. ఆదాయము లో దీనికి సరిపోయినది మరియు పట్టణము ఆంధ్రదేశమున లేదు. ఈ పురపాలక సంఘమువారి ఆదాయము రెండున్నర లక్షలు. దాని తీర్మానం రెండవది గుంటూరు. గుంటూరు పుర పాలక సంఘపు ఆదాయ 1,82,785 మాత్రమే.

ఆంధ్రదేశములో నితరపట్టణము లన్నియు పెంపు లేక యథా ప్రకారముగ నున్నవి. జెజవాడ యన్న నో అత్యున్నతముగ దిన దినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. దేశమునకు నడిబొడ్డు అన్ని ఇతర ప్రదేశములకు చురుగ్గ నతిశయము చేరగల ప్రయాణ సౌకర్య ములు, ఇదియే ఈయభివృద్ధికి కారణములు. విశాఖపట్టణము రాజ మహేంద్రవరము పట్టణములలో విశ్వవిద్యాలయము లుంచిన పక్షమున గంజాం, విశాఖపట్టణము, గోదావరి జిల్లావారికి మాత్ర ము అవి దావులలో నుండును. జెజవాడను విశ్వవిద్యాలయ ము స్థాపించిన ఆంధ్రదేశమున కంతటి విశిష్టముగ నుండుటవలన నిజాంరాష్ట్ర ఆంగ్లము, దత్తమండలములవారికి, గుంటూరు నెల్లూరు జిల్లావారికి, గంజాం, విశాఖపట్టణము, గోదావరి జిల్లావారికి అచరకు సమానదూరములో నుండును. ఈకారణమువలననే నిజాంరాష్ట్రములో నివసించు అరువది లక్షల ఆంగ్లముల పక్షమున సభకేసి జెజవాడను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థానములలో చేర్చనందులకు తమ యసంతృప్తిని వారు తెలియ బఱచియుండిరి. రాజమహేంద్రవరమున కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ పదవి యందుండిన స్ట్రాథోగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ప్రణాళికను చేయునప్పుడే జెజవాడయందు దోక్తాస్థానము నుండవల యుననిన. ప్రస్తుతమున రాజమహేంద్రవరమున కాలేజి ప్రిన్సి పాల్ పదవి యందున్న శ్రీ విస్వా అప్పారావు పంతులుగారు కూడ జెజవాడయే సరియైన ప్రదేశమని నొక్కి పక్కాజింపిరి. మనము నిష్పక్షపాతబుద్ధితో ఆలోచించెదమేని ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయమునకు జెజవాడ ముఖ్యస్థానముగను అనంతపురం మరొకస్థానముగను యుండిన యేర్పాటు చక్కగ నుండునని తేటతెల్లమగును. విశాఖపట్టణమునకు ఇదివరకే వాగ్దానముచేయ బడి అచట స్థలములు వృథాగా సంపాదించబడినయెడల, జెజ వాడను ముఖ్యస్థానముగ చేసి విశాఖపట్టణం, అనంతపురముల యందు కొన్ని కాఖల సేర్పరచుట యుక్తముగ నుండును. ఈ పద్ధతి మాత్రమే ఆంధ్రదేశమునకు అనుకూలముగ నుండును.

ఇతర పట్టణములకంటె పొచ్చుగ జెజవాడ కొన్ని గొప్ప వాగ్దానములను చేయుచున్నది. జెజవాడ విశ్వవిద్యాలయ మునకు ముఖ్యస్థానము చేయబడినచో విషనరీలు పదిలక్షలవచ్చు

టకు సంపిద్దులై యున్నారు. ఇంతియగాక విరోపా అమెరికా ఖండములలో ప్రఖ్యాతిపొందిన పండితులను ఈవిశ్వవిద్యాలయమునకు సమర్పించుటకు వాగ్దానము చేయుచున్నారు. జెజ వాడ పుర పాలక సంఘము విద్యుత్తుల విరాళము నొసంగుటకు తీర్మానించినది. తాలూకాబోర్డులు జిల్లాబోర్డు గొప్ప విరాళ ముల నొసంగగలవు. ఇంద్రకీలాద్రి పర్వతమునంటి విశాలమైన స్థలము నిదినరకే ఇందులకై మిషనరీలు సంపాదించి యున్నా రు. ఆప్రదేశములలో రోడ్లువేయుటకు, నీటి గొట్టములను పెట్టు టకు, దీపములను వెలిగించుటకు పురపాలకసంఘమువారు సిద్ధ ముగ నున్నారు.

జెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్రస్థానము. కృష్ణా డెల్టాకు అగ్రస్థానము. ఆంధ్రదేశమున వర్తక పారిశ్రామిక విషయములందు ప్రాముఖ్యము పొందినది. అనేక రైల్వేకు కాలువలకు కూడకొనినను. ఇందువలన ఇంజనీయరింగు తెక్నాలజీ, కామర్సు, ఇండ్స్ట్రీ, ఆగ్రికల్చరు, కాస్త్రములను బోధించుటకు జెజవాడ చక్కని ప్రదేశము.

కనుక జెజవాడను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు ముఖ్య స్థానముగ చేసి ఆంధ్రదేశమున కంతటికి విశ్వవిద్యాలయము ప్రయోజనకారి యగునటుల చేయ వేడుచున్నాను” ఈ పట్టణముయొక్కయు జిల్లాయొక్కయు నాయకులు అన్ని రాజ కీయ కక్షలవారు కలిసి జెజవాడను ముఖ్యస్థానము చేయుటకు గట్టి ప్రయత్నము జరుగుచున్నది.

ముఖ్య స్థానము

ఉత్తర సర్కారులవారిలో కొండలు విజయనగరము ముఖ్యస్థానముగా యుండవలయుననియు కొందరు రాజమహేంద్రవరము ముఖ్యస్థానముగా యుండవలయుననియు మఱికొందరు జెజవాడముఖ్యస్థానముగా యుండవలయునని వాదించుచున్నా రు. దత్తమండలవాసులు (పశ్చిమాంగ్లము) దత్తమండలము విద్యుత్తుల చాల హీనస్థితి యందుండుటచే దత్తమండలములో ముఖ్యస్థాన మేర్పరచవలయుననియు, అందుమూలమున అభి వృద్ధి గాంచగలవనియు కోరుచున్నారు. ఉత్తరసర్కారులవారు ఉత్తరసర్కారులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము కావలయున ననుటయు, మధ్యజిల్లావారు వారి జిల్లాలకు ప్రత్యేక విశ్వవి ద్యాలయము కావలయుననుటయు, దత్తమండలవాసులకు దత్త మండలములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము కావలెననుటయు చూడ ప్రస్తుతపరిస్థితులలో అకాశపుష్పములను కోరునటులయు న్నుది. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమైనది మొదలు ఆంధ్రజిల్లాల కన్నిటికిని ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము కావలయునని ఆందోళ న నలుపుచుండుటచే ఏనో ఒకవిధముగా ఆకోర్కెను సెరవేర్చుటకుగాను ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయపు డిల్లను ప్రవేశపెట్టియు న్నారు. ఈ విశ్వవిద్యాలయమును పొగించుటకే ప్రభుత్వ సహాయము సరిగా లేకయుండరెండు మూడు విశ్వవిద్యాలయములను యేర్పరచుటకు ద్రవ్యసహాయ మెచ్చట నుండి వచ్చునో తెలియకున్నది.

విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యస్థానమును యేర్పరచు విషయ ములో ప్రతిజిల్లావారును చాల శ్రద్ధగా యోచింపవలసిన విషయము. మన ఆంధ్రదేశమున పవిత్రములగు మూడు ముఖ్యనదు లు పారుచున్నవి. కనుక ఒకనదితీర మైనను విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యస్థానమున కనుకూల మగునటుల చూచుట చాలముఖ్యము. రాజమహేంద్రవరము గోదావరీతీరమున యున్నను రాజమండ్రి పురమును భాగుగా చూచినవారు విశ్వవిద్యాలయ భవనములను నదీతీరమున నిర్మించుటకుకూడా వసతిలేదని చెప్పకమానరు. అది యును గాక దత్తమండలవాసులకు రాజమహేంద్రవరము చాలామారులుగా యుండును. ఫలాభిమానముచే రాజమహేంద్ర వరము విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యస్థానమున కనుకూలముగా యుండునని చెప్పవచ్చునెకాని అన్ని ప్రదేశములవారికి సమాన దూర ముగా యుండి అనుకూలముగా యుండజాలదు.

కృష్ణాతీరమునందు జెజవాడనగర మున్నది. నైజాము స్టేటు రయల్స్యేయున్ను, గుంతకల్లు జెజవాడ మిల్స్ గేజ్ రయల్స్యేయున్ను, చెన్నపురి కలకత్తా రయల్స్యేయున్ను యందు కలియుచున్నవి. కనుక దత్తమండలవాసులకును, నైజాము రాష్ట్రమువారికిని, ఉత్తరసర్కారుల వారికిని జెజవాడ మధ్య ప్రదేశముగాయున్నది. జెజవాడయందు ఏకకళాశాల లేకపోయినను బందరు నగరమున ఒక ఘట్టుగ్రేడ్ కళాశాల యున్నది. గుంటూరునందు ఒక రెండవగ్రేడ్ కళాశాలయున్నది. ఈకళా శాల త్వరలోనే మొదటిగ్రేడ్ కళాశాలకానున్నది. వ్యవసాయపు కళాశాల, టెక్నికల్ కళాశాల, టెక్నలాజికల్ కళాశాలమున ఆంధ్రరాష్ట్రమునం దెచ్చటను లేవు. వ్యవసాయమును, డిజియ

ప్రశిక్షణను అభివృద్ధిచేయుటకు యాకళాశాలలను త్వరలో యేర్పరచని యెడల నూతన విశ్వవిద్యాలయము యేర్పరచియు యేమైనా ఉపయోగముండదు. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము న కగు ప్రత్యేక ఖర్చులకు అధారమగును. కనుక సత్వరము వ్యవ సాయ, టెక్నికల్, టెక్నలాజికల్ కళాశాలలను యేర్పరచుటయే ముఖ్యోద్దేశ్యముగా యుంచుకొన్న జెజవాడ నగరమున విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యప్రదేశమును ఈనూతన కళాశాలలతో యేర్పరచుటకేమి యాటంకముండదని మానవ్యము. జెజవాడ ఆంధ్రరాష్ట్రమున కంతకును మధ్యప్రదేశ మను విషయముపై యెవ్వరును భిన్నాభిప్రాయమును చెలుపుటకు ఆసక్తములేదు. కృష్ణానదీ తీరమున విశ్వవిద్యాలయ భవనములను నిర్మించుటకు చాల అనుకూలముగాయున్నది. వ్యవసాయ విషయములందు జెజవాడ చాల ప్రాముఖ్యమును గాంచియున్నది. కర్త కులసం ఖ్యకూడ చాల యెక్కువగాయున్నది. ఇదియును గాక డిజియ పరిశ్రమలందు కూడ జెజవాడ మంచి పేరు గాంచియున్నది. రం గుల అద్దకము, జంబుఖానాల నేతమొదలగునవి ప్రాముఖ్యములై యున్నవి. సమీపముగనే కళాశాల గలవు.

కనుక గుంటూరు, బందరునందును కళాశాలలతో జెజ వాడలో వ్యవసాయ టెక్నికల్ టెక్నలాజికల్ కళాశాలలను స్థాపించి (రాటము పరిశ్రమకుకూడ ప్రాముఖ్యమొసగి) విశ్వవి ద్యాలయ ముఖ్యస్థాన భవనములను కృష్ణానదీతీరమున నెలకొల్పి న ఆంధ్రదేశీయుల కందరికిని అనుకూలముగా యుండునె కాని రాజమహేంద్రవరము కాని, విజయనగరము కాని, దత్తమండల ములో యే ప్రదేశముకాని విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యస్థానము నెల కొల్పటకు అనుకూలముగా యుండజాలదని ఫలాభిమానము లేక యెల్లవారికిని అనుకూలముగా యుండవలయుననువారు చెప్పక మానరు. ఈవిషయము సెలెక్టుకమిటివారి దృష్టి నాకర్షించునని నమ్ముచున్నాము.

వెల్లూల రామకృష్ణశాస్త్రి,
జమ్మలమడుగు.

పుదుక్కోట

పుదుక్కోట సెప్టెం 15:— పి.కె. కున్యినీమి న ను దివానుగారు కాసనపల్లి మండలమందు రాజాగారి చిత్రపట మును, రీజంటు సాహేబుగారి చిత్రపటమును బహిర్గత మొనర్చిరి.

పుదుక్కోట రయతుల వార్షికోత్సవము వచ్చేసెల 2 న తేదిన జరుగును. తిగచనాపల్లి, న్యవసాయశాఖ డిప్టీ డైరెక్టరు కొళంబై స్వామిపిల్లెగారు అగ్ర్యకర్త వహించెదరు. (ఆ.ప్రె.)

వెదవెజుండ్

పలచని పిర్మమును గట్టిపరచి మూత్రములలోను స్వప్న మందును స్త్రీ ప్రసంగములలోను పిర్మనష్టమగుచున్న తెత్తుగం నిలిపివేయును. ముసలితనమును నపునకత్వమును పోగొట్టి నూతనయావన మొసగి సంతానము కలిగించును. కాళ్ళుబాగుట, అజీర్ణము నడుమునొప్పిని రూపుమాపును. యావనలకు అన్యతము వంటిది. బలహీనులకు స్త్రీలకు మంచి బలమిచ్చును. 20 దినముల మందు రీ—0—0. తేపాలఖర్చులు 0—6—0 అమృతరత్నాకరము, 45 బందరు ఏధి, మద్రాసు.

యునానీ శరీరారోగ్యసంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగింపదగిన రేహ్యము ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. శ్రోతరక్తమును పుట్టించి మనోయుల్లాసము గలిగించును. దాహణమైన ఆకలిపుట్టించి కాయసిద్ధి చేయును. ఆజీర్ణపైత్యరోగములను, సర్వమేహము లను, సెగ, సవాయి దుర్దణములు, రసపట్టు, పిర్మనష్టమువలన కలగు సర్వవ్యాధులను, తుయ, శ్వాస, క్షేష్ణ రోగము లను, పదివిధముల మూలశంకుల సశింపజేయును. కులాసాగా కాలవిరోచనము చేయించును. స్త్రీల శ్వేత రక్త కుసుముల ప్రదరోగములనున్న సర్వబహిష్టరుగ్యులను అద్భుతముగా కుదుర్చును. ఇది మెదడుననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులను నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని సేత్రరోగములున్న బాసజేయును. ఈరేహ్యము వనమూలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విష గంధకాదులు వున్నట్లు యెవరైన రుజువుపరిచెయెడల రు 500 లు బహుమతి యివ్వబడును. అందరకు ఉపయోపడు నటుల తక్కువఖర్చుకు యిచ్చుచున్నాము. ఈరేహ్యము సేవించిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనినపిమ్మట 24 తుల ముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్ముగలరు. ప్రతిబడిపిల్లలకు మిక్కిలి ఆవశ్యమైనదని నమ్మవలయును. ఇది వాడేబప్పుడు ఏవిధమైన పత్తములేదు. 24 తులముల లేహ్యము వెల ఖర్చులు సహార 2.8-0.)

యం. అజీజుద్దీన్, వితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-26 వ. సం. సెప్టెంబరు 18-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

చనయాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తేనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	14 0 0	15 0 0
నెలూరివి ,, డిటా ,,	15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,,	16 0 0	17 0 0
గాగులు రా. 184 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
నూపులు ,,	20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	12 8 0	18 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	11 12 0	12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 8 0	14 8 0
మినుములు ,, డిటా ,,	15 4 0	16 8 0
ఉలవలు ,, ర 164	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నూపులనూనె బా 1-కి	154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంపేరు నెనగపప్పుబా 1-కి	61 0 0	68 0 0
ఇతర ప్రదేశము ,,	56 0 0	59 0 0
పేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 185 మొదలు నూనె 180 0 0		
ఆముదము బా 1-కి	114 0 0	115 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	100 0 0	
మారపసుపు ,,	45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు మజుగు 1-కి రు	45,50	
కాశీమా పిపాయకట్టు		50,55
తెల్లము బా 1-కి	40 0 0	55 8 0
చింతపండు బా 1-కి	50 0 0	77 0 3

5. ఇనుము

శట్టరకం బా 1-కి	28 0 0	88 0 0
చదరం ,,	28 0 0	86 0 0
రవుండు ,,	88 0 0	45 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 రులంగు	72 0 0	75 12 0
బంగారము, కులము 1-కి	21 4 0	21 8 0
సవరము 1-కి		18 6 9
ఇత్తడి బా 1-కి	264 0 0	275 0 0
రాగి డిటా	280 0 0	281 0 0
అస్కాచక్కర 226 పా 1 గలవి	34 0 0	34 4 0

7. దూది

బోండావెట్టుబారస 1-కి	రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది ,,	215 0 0	

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	7 0 0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	4 12 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	7 4 0	
మోళయేనుగ నెం 20	9 8 0	
వడ్డాయ్ నెం 24 1/2	9 12 0	
14 1/2 క్విల్క్ పట్టి	7 8 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యాటె	9 4 0	
నెం 22 ,,	9 12 0	
నెం 12 1/2 తెన్ని సర్కసు	8 0 0	
నెం 14 1/2 ,,	8 4 0	
నెం 12 1/2 అత్తెన్న	7 2 0	
నెం 12 1/2 కొయిలుపట్టి	7 0 0	
నెం 22 1/2 రంగునిగూడ	9 4 0	
నెం 14 1/2 రాధాగృహము	7 2 0	

శిల్పి కీ డ (పాణనం చా)

రెండవ కూర్పు 8 అక్షరాలు

ఉపాధ్యక్షులు బాణనం చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకి యందు, బాణనం చాలాని వస్తువులు. దేశవాళీ బాణనం ఇం గీను బాణనం గంధురంగుల వస్తువులు, ఆకాశబాణములు, గత్తెలు, తారామణులు, పేకలు, చిమ్మబొమ్మలు, చక్రబాణములు పొద్దుపైరు, బంగారువాన, వెండివాన, నెమలిపించ, పాముల కట్టు, రంగులమత్తెలు, అత్తరముల చిత్రములు, అవుట్టు, గుడ్డు నీలుబాణనం చా భోగిమంటలు మొదలగునవి.

సుధావాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

గూఢములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటే మే. శ్రేష్ఠది!! వెలగో సరసము!!

రాజేశ్వరి

బోర కృష్ణబుద్ధి

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

మైనపువట్టులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుత శాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిష్టరు)

కామిని గూ నూనె ప్రసిద్ధి కెక్కిన వస్తువులే కాస్త్రీయ ముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదలగు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాల్చిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాల్చిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, నుదువుగాను, అంచుగాను పెంచును. అంతియే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి సుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచినూనెలు కలిగిన యీ కామినియా నూనె శ్రీలంక, పురుషలకు, పిల్లలకు రక్షణదానము. దానియొక్క ఆధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రదర్శనములోను, డిస్టామా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలసాబాడు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

తిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ట్రా. 3 బుడ్డు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ట్రా.

పై కామినియా నూనె ప్రతిన ర్తనవస్తువు, పట్టణములందును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జమ్మామసీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

ఆటోదిల్ బహారు అత్తరు. అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది.

ఇది సువాసన ద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును.

కొన్ని మక్కలను మీ చేతి దుమలుమీద చల్లినయెడల కనునీయమైన సువాసన అన్ని దిశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క ఆధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రదర్శనములో బంగారుపతకమును బడసెను.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రు 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర రు 0-12-0
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర రు 1-4-0 | వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0

సోల్ యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జమ్మామసీదు, బొంబాయి.

126

వస్తుగుణ దీపిక

అయిదవకూర్పు- నూతనాంశములం కేర్చి ముద్రించితిమి.

ఈ గ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును తెలిసియే యు న్నుది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలకములు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క గుణగుణద్వయములను జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 5-0-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

2179 యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు, రాజమండ్రి.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుద్ధవస్తువును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అమృతలే హ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుద్ధవస్తువునను పారదోలు నని అనేకులు. కొనియాడినారు. మేహమువల్ల నచ్చినవడు, మూత్రరోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 3-4-0.

(క్రవ్యాధి)

1963

అశీర్వాదమునాగొట్టి అన్నసగునట్లు చేయుటయే గాక మంచిజీవరాగి కలుగజేయును. యెల 1 కి రు 1-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా (రాయవరం)

కృష్ణా నందా నబ్బి

దీనిని వాడుటచే యేలాటిబాధ మంటలు లేకనే దేహ సునం దేభాగమునందైనను యుండు వెంట్రుకలను తక్షణమే తీసివేయును. 3 బిల్లుగలపెట్టె 1 కి రు 1-4-0 యేజంట్లు కావలెను.

సుందరం అండ్ కో

5, భద్రయ్యగార్లనుబిడి, పార్కుటవున్ మద్రాసు

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు

అపూర్వగ్రంథము

ఆంగ్లమున విరివిజేతవస్తు డను తెలుగు మెక్సికన్ గాకు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలో పాఠ్యాయులగు ఓగేటి వెంట్రుకలబుద్ధియ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. శైలిమృదుసుధురము ప్రతి ఆంగ్లమును నదినితీరనలెను కొద్దిపత్రమువాత్రేమే ముద్రితము ట్యరపడుతు. వెల రు 1-0-0

మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును.

వలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాం. గె. నం. కం. కార్యదర్శిగాని వ్రాసువలయును.

అనుభూతినిజము

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది. అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

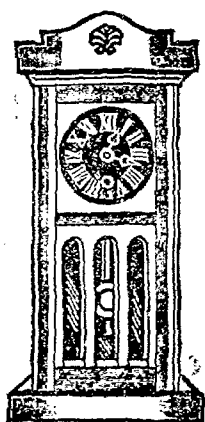
క్రిరబలాత్మకము

వాతరోగములకు వజ్రాయుధము పంటిది. మలబాదుదేశమునుంచి ప్రఖ్యాతినిపొందినమందు. ఆంధ్రులు ఇదివరకు, అనుభవించి యెరుగని దగుటచేత

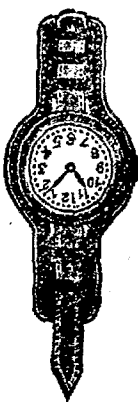
ముక్త్యాలరాజుగారు బహుధనమువ్వయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు. ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, పిత్తప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు బలమునుగలిగించి కఠీరదార్ధ్యమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన కఠీరము గలవారికి, సుఖవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగకక్షి కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగులు అనేకమంది దీనిని నేవించి విముక్తులయినారు. మాయనుభవము. వాతవ్యాధులకు గంటటి మందులేదని నమ్మకము గుడిరినది. ఛాక్లరు కోమసుగారుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటను బట్టి దీని ప్రాత్యస్త్యము తెలియ ఇలదు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాపతునుబట్టి వీధికానలిన వారు దానిని ఆస్పించుకొనవచ్చును. బొంబాయి వాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది పైమర్దనమునకేగాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు తెపయోగించును. 7 సార్లు ఆవ రితమైనది. 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సారి ఆవ రితమయినది 4 అవున్సులు 5-0-0. 101 సారి నవ రితమయినది 1 అవున్సు 8-0-0 4 అవున్సులు 12-0-0 ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమీషను రేటు: పొంబాయిలో వేరు.

అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్షర సాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులకు మాత్రము

ఒక నెల వరకు మాత్రము ఒక గోడకు తెగిలించు గడియారమును, చేతిలో ధరించు 18 కాకెటు రోట్లగోట్లు వస్త్రేగల గడియారము తోలుపట్టుతో సహా ఒక నెలకుమాత్రము యిచ్చుచున్నాము. యీ రెండును అయిదు సంవత్సరముల వరకు ఉత్తరవాదము. మిక్కిలి విలువగలవి త్వరపడుదు. ఈతరుణము తక్కిన మరయొకతరుణము దొరుకుట దుర్లభము. **ప్రత్యేకముగ** గోడకు తెగిలించు మాడరకొ రెండు రూ 5-0-0 18 కాకెటు వస్త్రేగల చేతికికట్టుకొను గడియారము 7-0-0 విలాసము:— కప్టను వాచికంపెనీ, తపాలుపెట్టె 265 మదరాసు

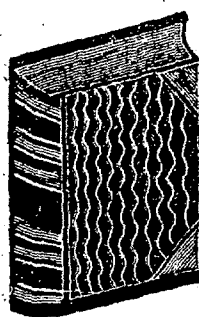

ఆంధ్రగ్రంథాలయములకు దసరా తగ్గింపు ధరలు

సుప్రసిద్ధ భాషా పరిశోధకులగు శ్రీయుత శేకుమళ్ళ రాజగోపాలరావు పంతులుగారిచే బ్రకటింపబడు సౌత్ ఇండియన్ రీసర్చి ఆను నాంగ్లమాసపత్రికయొక్క ఐదుకట్టి సంపుటములు సెప్టెంబరు నెల ఆఖరువరకు మాత్రము ఆంధ్రదేశ మలోని గ్రంథాలయములకు తక్కువధరలకు ఈయబడును. అ మూల్యమైన పరిశోధనావిషయములు కల యీ పత్రిక పాత ప్రతులు చిక్కుట దుర్లభము. మొదటి సంపుటమునకు రెండు సంవత్సరములకు రెండవ సంపుటముతయను మూడవ సంపుటము తయ నాలుగవ సంపుటముతయ అయిదు సంవత్సరములకు, అయి దవ సంపుటముతయ ఆంధ్రగ్రంథాలయములకు రూ 5-0-0 అయిదురూపాయలకే ఈయబడును వీని అసలు ధర రూ 22-8-0 పోస్తేజీ కొనుపారిది. వలయువారు ప్రైవేట్రిక మేనే జరుగారికి వేసిరి. ఛెన్నై పురి, అసి వ్రాయవలెను.

చదువ చదువ సంతోషించెదరు! నీకు కానుకనినదియు, నీవు చూడవలసినదియు చాలరోజులు వెదికిన కాస్త్రమిదియే.

శరీర మర్మ శాస్త్రము

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టిపూర్తిరహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు యెవరివల్లను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీనిలో స్త్రీ పురుష లక్షణములును వారియొక్క అవయవము విలక్షణములు శృంగార రహస్యములును. మొగ ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివరములును, పూర్వము వివాహములు మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపుస్తకమును చక్కగా 64 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము. ధర రూ. 1-0-0. వి. పి. చార్జీ 7 అజాయి. ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ, నెం. 9, ఆరుముగంబిడి, మదరాసు.

గురు సహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుడు

ఇంగ్లీషు కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది విధు వాచుకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేట లాగు ఉచితముగా పంపబడును. **హిందీ స్వభాషి** పం|| హృషీకేశర్యగారిచే వ్రాయబడినది. హిందీక పహలీ పుస్తక్ 0-2-0 హిందీక దూసరిపుస్తక్ 0-2-0 " తీసరి " 0-8-0 " బాధి " 0-8-0 హిందీ పాతమాలా " 0-2-0 హిందీ అనువాదమాలా 0-8-0 ఇందు తెలుగు హిందీపాతములు అనువాదము చేయుట కనుకూలమునవి కలవు. హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1 ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంధ్యాల శివన్నశాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2800) **హిందీ ప్రచారకార్యాలయం,** తిరువల్లిక్కేజీ, మదరాసు.

హిందూ ముహూర్తముల వికమత్యము! ముహూర్తముల మత్తగంధము

నలకాదు, నాటకము కాదు! కురాను పరీపు

కర్త: చిలుకూరి నారాయణరావు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.

(రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు సంస్కృతాంధ్ర భాషాధ్యాపకులు)

800 పుటల గ్రంథము: వెల సాధారణప్రతి రూ 3 లు; ఉత్తమప్రతి రూ 4 లు.

దయచేసి ఒక పుస్తకమును కొనండి. ఆంధ్రవాఙ్మయమును పోషించండి.

వలయువారు: **మేనేజరు, ప్రపంచమత గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,** ఇన్నీసు పేట, రాజమహేంద్రవరము.

పై రెక్కు | మలేరియా, ఇతర జ్వరములను

ఒక్కటియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆరోగ్యమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతాపత్రిక. ఇందుచేతనే **పైరక్కు** లెక్కపెట్టుటకు ఏలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇందేమియు రహస్యములేదు

దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును

బుడ్డి 1 కి రూ 0-13-0 మాత్రమే

వి. పి. ఖర్చులతో సహా రూ **1-4-0.**

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd. CALCUTTA

1591